

Nordjysk affaldsselskab
købte ulovligt ind for 99
millioner kroner

indkøb side 8

Intelligent brusekabine
kan erstatte etagevask hos
de ældre

velfærdsteknologi side 33

Venstres 007: Det her
job er noget særligt, og
der hører et jakkesæt til

politikerliv side 26

kommunen.dk

POLITIK FRA RØDDERNE

TORS DAG 13. DECEMBER 2018 / NR. 11 · 61. ÅRGANG

**‘I Danmark skal det død
og pine være politiet, som
står for exit-programmerne,
og vi forskere kan simpelthen
ikke trænge igennem
med vores viden.’**

Forskere og tidligere bandemedlemmer foreslår at flytte
exit-opgaven fra politiet til kommuner og NGO'er.

bander side 4

15 kommuner kan nu tilbyde gratis wifi via EU-pulje

Gratis offentlig adgang til wifi på udvalgte steder er, hvad 15 danske kommuner nu vil kunne tilbyde, fremgår det af EU-puljen 'WiFi4EU'. De 15 danske er med blandt 2.800 europæiske kommuner og offentlige institutioner, der nu er kommet med i ordningen. I alt søgte 13.000 kommuner og institutioner, fremgår det af WiFi4EU.

Den gratis wifi til borgerne skal udbydes på udvalgte offentlige steder, som eksempelvis parker, pladser, offentlige bygninger, biblioteker og sundhedsfaciliteter.

De 15 danske kommuner: Assens, Bornholm, Fredensborg, Fredericia, Hillerød, Hjørring, Holbæk, Langeland, Norddjurs, Nyborg, Randers, Ringsted, Stevns, Syddjurs og Vordingborg.

700

ekstra sengepladser på sygehusene bliver der brug for, når antallet af ældre over 75 år stiger med 36 procent i løbet af blot syv år, vurderer Lægeforeningen ifølge Jyllands-Posten

It-chef om mail-kiks: Ups, jeg fik nok besked allerede i 2014

Forskellen på mailadresserne @randers.dk og @anders.dk har betydet en del mails til sidstnævnte fra afsendere der havde glemt r'et, herunder også mails med personfølsomme oplysninger fra Randers Kommune. Hidtil har kommunens it-chef Bent Højlund afvist at være blevet advaret,, men vedkender sig nu overfor it-mediet Version 2, at han må være blevet orienteret om den.

- Jeg vil ikke løbe fra mit ansvar. Set i bakspejlet blev jeg nok informeret tilbage i 2014, og det ærgrer mig, at vi ikke finder en løsning allerede der, siger Bent Højlund til Version2, men tilføjer dog, at hans ærgrelse ledsages af tvivl om, 'om man dengang kunne have lavet nogle af de tekniske løsninger, vi laver nu'.

Jeg havde ikke tænkt, at jeg skulle løse nogle problemer i Jylland, men det må jeg jo kigge på. Der er da ingen tvivl om, at borgerne, der bor i Kalvehave og omegn, vil have en bekymring for, hvad det betyder for deres dagligdag.

Mikael Smed (S), borgmester i Vordingborg, om det planlagte udrejsecenter på Lindholm

Motoriserede løbehjul med en fart på op til 20 km/t bliver en del af gadebilledet fra januar efter et bredt folketings-flertal har sagt ja til en forsøgsordning. Foto:Thomas Borberg/Ritzau Scanpix

Jakob Sams
@JakSams

Jeg har lavet en 6-siders shitstorm-manual, den er til de danske politikere der er kommet galt afsted på sociale medier - selv tak! #dkpol

Mercado: Ulovligt at kompensere for ubrugte dage i dagplejen

En lang række af landets kommuner tilbyder kompensation til forældre, hvis dagplejeren er syg - sådan

har det været i mange år. Men nu viser det sig ifølge DR Fyn, at den ordning kan være i strid med loven. I hvert fald hvis man spørger ministeren på området, Mai Mercado (K). Hun fortæller, at der ifølge dagtilbudsloven ikke er mulighed for at graduere betaling eller betale forældre penge tilbage ved eksempelvis lukkedage, men at forældre skal tilbydes alternativ pasning.

- Det er sådan, at kommunerne skal stille en plads til en daginstitution eller en dagpleje til rådighed på alle hverdage. Men dagtilbudsloven giver ikke mulighed for at give forældrene pengene tilbage, siger hun til DR Fyn.

Halvdelen af alle kommuner går på skærmbesøg

49 procent af kommunerne bruger skærmopkald til borgere i hjemmeplejen, socialpsykiatrien eller på handicap- eller sygeplejeområdet, viser en Momentum-analyse på baggrund af en undersøgelse fra KL's Center for Velfærdsteknologi.

Det er eksempelvis, når en borger skal have hjælp til at måle sit blodsukker eller får et angstanfald, at hjælpen i stigende grad kommer fra en sygeplejerske eller pædagog, der toner frem på borgerens skærm. Yderligere 23 pct. af kommunerne svarer, at de har planer om at implementere skærmbesøg i 2019.

kommunen.dk

Udgiver: Kommunen Aps

Ansv. redaktør: Claus G. Theilgaard
Administration, salg og abonnement:
Havnebryggen 5, 3740 Svaneke

Redaktion: red@kommunen.dk
Mejlgade 48 C, 8000 Aarhus C
Christiansborg, 1240 København K

Redaktionschef: Anni Kristensen
Redaktionssekretærer: Karin Svennevig Hyldig og
Morten Guldberg

Journalister: Jens Holm, Ronja Pilgaard,
Hanne Korvig, Tobias Hansen Bødker, Sofie
Lind, Knud Abildtrup, Michael Kjærgård,
Iben Sørensen, Emma Oxenbøll

Debat & Navne:
debatognavne@kommunen.dk

Avislayout:
Rue Grafisk Design

Korrektur og faktatjek:
Marianne Henriksen

Foto: Ritzau Scanpix

Salg & abonnement:
Lene Stenstrop: tlf. 4635 3343
lene@kommunen.dk

Lisbeth Moesgaard, tlf. 4635 3343
lisbeth@kommunen.dk

Årsabonnement: 2.625 kr.
www.kommunen.dk/abonnement

Annoncer:
Henrik Eskelund, tlf. 3334 6062
henrik@kommunen.dk

Læsertal: 41.000
(Index Danmark/Gallup 1. halvår 2018)

Tryk:
JYPA/OTM

Udgivelsesdatoer i 2019

Torsdag d. 17.1.
Torsdag d. 7.2.
Torsdag d. 12.3.
Torsdag d. 11.4.
Torsdag d. 16.5.
Torsdag d. 27.6.
Torsdag d. 15.8.
Torsdag d. 12.9.
Torsdag d. 10.10.
Torsdag d. 14.11.
Torsdag d. 12.12.

kommunen.dk udgives på et kritisk og
uvildigt journalistisk grundlag. Målgruppe:
politikere og embedsmænd i kommuner,
regioner og staten samt den kommunale
verdens mange interessenter og
leverandører.

Udgives i samarbejde med dknyt.dk.

DKNYT

Et forsøgsprojekt i Horsens Kommune skal lære unge at sætte pris på arbejdet med ældre. Foreløbig er fire unge mellem 13 og 17 ansat nogle timer om ugen til at lave hverdagsting med de ældre, gå ture, spille spil og snakke over en kop kaffe.

Foto: Lasse Kofod/Ritzau Scanpix

Teenagere lærer at sætte pris på arbejdet med ældre

Horsens kommune har ansat fire unge på plejecentrene, og initiativet skal på sigt vække de unges interesse for faget og dermed få flere i uddannelse på social- og sundhedsområdet.

omsorg

Af **Sofie Lind**
sofie@kommunen.dk

Teenagere, der spiller kort, går ture og snakker med de ældre er blevet hverdag på nogle af plejecentrene i Horsens Kommune. I september ansatte kommunen i samarbejde med FOA Horsens fire unge i alderen 13-17 år for at give dem en 'teaser' til social og sundhedsfaget.

Formålet er at vække de unges interesse for faget, og

dermed på sigt få flere til at uddanne sig til social- og sundhedsassistent eller medhjælper. De kommunale plejecentre er nemlig hårdt udfordret med hensyn til personalemangel. I Horsens Kommune vil der frem til 2026 være behov for hele 520 nye sosu'er ifølge en opgørelse fra FOA fra starten af 2018.

- Vi er i hård konkurrence med alle de andre uddannelser. Snakken gik på, hvor gode vi egentlig var til at

vise vores fag frem, fordi der er mange myter om, at sosu-faget bare er sjask og vask. Men det er jo meget mere end det. Så initiativet udsprang af lysten til at vise vores fag frem til nogle af de unge mennesker, der står midt i et uddannelsesvalg, fortæller Lone Boysen, leder af Sundhedscenter Horsens.

Derfor har kommunen valgt at rekruttere fire såkaldte 'spirere', som ifølge Lone Boysen forhåbentlig får øjnene op for faget og kan fortælle den gode historie videre.

Brug for den gode historie

Den gode historie er der nemlig særligt brug for, hvis man også spørger Torben Hollmann, formand for Social- og Sundhedssektoren i FOA.

- Vi har virkelig brug for at få den gode historie ud om,

at det er fedt at være i et omsorgsfag. Så vi må bare håbe på, at det på sigt kan få flere til at søge ind på sosu-området, siger han.

Selvom der ikke er garanti for, at initiativet giver pote i sidste ende, tror Lone Boysen på, at det kan lade sig gøre at få flere ind i faget.

- Hvis de unge får en positiv oplevelse og synes, det er spændende, så kan det være,

de vælger os til på et tidspunkt. Det kan også være, de vælger os fra, men i hvert fald håber vi på, at de har noget positivt at fortælle til deres kammerater, som så får interesse for faget, forklarer hun.

- Og så er det bedre end at gøre ingenting, tilføjer hun.

Det er Torben Hollmann enig i:

- Man kan ikke være sikker på, at projektet på sigt giver flere sosu'er. I første omgang skal man bare glæde sig over, at der er nogle ældre mennesker, der får en anderledes oplevelse og et afbræk i deres hverdag ved, at der kommer nogle unge, som tager sig tid til dem, siger han.

Teaser for faget

Ifølge Horsens Kommune er initiativet en form for teaser til social og sundhedsfaget, og ifølge Lone Boysen er der en stram arbejdsafgrænsning for de unge, som kan sammenligne oplevelsen med et besøg hos deres bedsteforældre.

- Det er lidt de samme aktiviteter, de unge laver sammen med de ældre på plejecentrene. Det kan være at se film, kigge fotoalbums igennem, gå ture eller spille spil, fortæller hun.

Hvis det skal være en teaser for sosu-arbejdet, bør de unge så ikke prøve at have det praktiske arbejde i hænderne?

- Jeg tror på, at hvis de unge kommer ind og sidder et par timer om ugen hos hr. Jensen og spiller spil, så kan det være, sygeplejersken kommer ind og skal ordne noget medicin osv. De vil få en fornemmelse af, hvad det her arbejde går ud på også ved at snakke med personalet, forklarer Lone Boysen.

- Tanken er jo, at de skal få en idé om, hvad faget handler om. Det behøver man ikke ved at gøre det, men det kan man gøre ved bare at se det og ved at høre om det, siger Torben Hollmann.

Bekymring for ufaglært arbejde

Torben Hollmann roser initiativet i Horsens, men ifølge ham er det startet på 'det forkerte tidspunkt'. I en tid hvor der netop mangler varme hænder på plejehjemmene.

- I forvejen mangler plejehjemmene personale, og jeg er bekymret for, at nogle kommuner kan bruge projektet til noget andet end hensigten. Nok ikke i Hor-

sens fordi de har gjort, som de nu har. Men sæt hvis det er kommuner, der ikke er så skarpe på arbejdsafgrænsning og ser det som en god mulighed til at få nogle unge til at arbejde som ufaglærte sosu'er og varetage tunge omsorgs- og plejeopgaver, siger han.

Den bekymring forstår Lone Boysen dog ikke helt. Hun mener, at man ville skræmme de unge væk, hvis de fik smækket tungere plejeopgaver i hænderne, og det giver ikke mening, hvis man som kommune vil vække de unges interesse for faget.

- Ud fra den tilgang, vi selv har til projektet, forstår jeg ikke bekymringen. De unge er godt nok ansat hos os, men de tilhører en helt særlig kategori. Det vil være aldeles uhørt, hvis de fik de ansattes opgaver, og det er slet ikke det, det handler om, forklarer Lone Boysen.

På trods af at der er store udfordringer med at få vagtplanerne til at gå op, forsikrer hun, at de unge ikke bliver brugt til at tage afløserstillinger.

- Det handler om, at vi skal gøre faget tiltrækkende for de unge på en måde, som de selv kan overskue, og det ville ikke lykkes, hvis de unge fik tunge plejeopgaver. De kommer aldrig til at indgå i vagtplanen. Det kommer simpelthen ikke til at ske.

FAKTA OM INITIATIVET

- De ansatte unge er mellem 13 og 17 år gamle.
- De får 68 kr. i timen og arbejder fire-seks timer om ugen - oftest to eftermiddage om ugen.
- Aktiviteterne er almindelige hverdagsting som at gå tur, spille spil, snakke over en kop kaffe, kigge i fotoalbums osv.
- De unge får en introduktion til jobbet blandt andet i forhold til hygiejne.
- 'Spirerne' er rekrutteret på baggrund af ansøgning og samtale, og der er lagt vægt på, at de har haft engagement, var smilende og reelt havde lyst til at tale med ældre.
- Stillingerne blev slået op i sommerferien 2018. Fire unge startede i september - To på almindelige plejecentre og to på demenspleje-enheder.
- Et lignende initiativ findes også i Vejle Kommune.

Politiet står i vejen

Hvis politiet var mindre involveret i exit-programmerne, ville flere opsøge dem, lyder det fra både eksperter og tidligere bandemedlemmer.

o exit

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Det var Kasper, som følte, at politiet pressede ham så meget til at gå i exit, at de satte ham i livsfare. Det var Thomas, der fik et chok, da han mødte sin exit-koordinator - det var nemlig den samme betjent, som havde anholdt ham, og som havde ledet efterforskningen af ham. Og det var Muhammad, som endte med at kaste håndklædet i ringen, skride fra exit-programmet og betale 50.000 kroner og sin motorcykel for at blive fri af den bande, han var med i.

De har alle tre det til fælles, at de er tidligere rockere eller

bandemedlemmer - og så ønsker de at få ændret politiets indflydelse på exit programmet.

De mener nemlig, at politiets involvering i de exit-programmer, som skal hjælpe rockere og bandemedlemmer ud af kriminalitet, i værste fald står i vejen for, at folk kan forlade kriminaliteten, banderne og rockergupperne.

- Når man skal ud af kriminalitet, og man ved, politiet er en stor fjende, hvordan skal man så tro på, at politiet vil behandle en ordentligt og hjælpe én. Det er helt unaturligt, siger Peter, som valgte ikke at tage imod politiets tilbud om exit.

Og i Danmark er det kun 10-15 procent af de, som forla-

der bande- og rockermiljøet, som gør det igennem exit-programmer. Det viser beregninger på tal fra Justitsministeriet. Andre får hjælp af venner, familie eller organisationer som foreningen HeadOn i Aarhus, Breathe SMART, Comeback eller Café Exit, som hjælper unge ud af kriminalitet.

For i Danmark er det politiet, der vurderer truslen mod det pågældende bandemedlem i exit-programmer. Det er ofte en betjent, som udarbejder exit-planen sammen med bandemedlemmet. Og i exit-programmet er det politiet, der opstiller de regler, som bandemedlemmet skal følge for at bevise, at han er motiveret til at forlade sin kriminelle løbebane. Men eftersom de kriminelle i årevis har brugt energien på at løbe fra politiet, falder det dem ikke ligefrem naturligt nu at skulle stole på dem, lyder det fra professor Line Lerche Mørck, der forsker i bande-intervention ved Institut for Pædagogik og Uddannelse - Pædagogisk Psykologi ved DPU, Aarhus Universitet:

- De her mennesker kan typisk nu være i fare, og så skal de til at danne bånd til nye mennesker. Når det så er politiet, der rækker hånden ud og tilbyder hjælp, sætter det altså de her mennesker i en svær situation, fordi de både skal tage imod hjælp, samtidig med at de skal stole på, at politiet vil give dem den hjælp, som de har brug for. Og det er en barriere i forhold til at få folk til at gå med i exit-programmet, siger Line Lerche Mørck.

Et stikker-program

Samtidigt kan det være farligt at blive set sammen med politiet, fortæller den tidligere rocker Kasper, der fravalgte at indgå i exit-programmet.

- Exit-programmet har jo ry for at være et stikker-program. Og jeg havde virkelig en oplevelse af, at politiet forsøgte at presse mig til at gå ind i exit-programmet, for at de kunne presse oplysninger ud af mig. Da jeg sad i fængsel, og betjentene første gang henvendte sig til mig med exitprogrammet, sagde jeg nej tak, siger Kasper og fortsætter:

Exit-programmer

- ▶ **Exitforløb** er programmer henvendt til stærkt kriminelle, oftest tidligere rockere og bandemedlemmer, som ønsker at forlade deres kriminelle løbebane.
- ▶ **Programmerne tilbyder alt** fra hjælp til at finde en bolig og få job eller uddannelse til psykologsamtaler og bistand til at fjerne bande- og rockerrelaterede tatoveringer.
- ▶ **Exitforløbene er organiseret** i et samarbejde mellem politi, kommune og kriminalforsorg i lokalt forankrede enheder.
- ▶ **For at få et exitforløb** skal man igennem en screening, der viser, at man er motiveret til at forlade det kriminelle miljø.
- ▶ **Der er store** udsving i, hvor lang tid et exitforløb strækker sig over, men de fleste forløb er afsluttet efter 12-24 måneder, oplyser Rigspolitiet.
- ▶ **Rigspolitiets opgørelse tæller** alene personer, der før deres kontakt med exitprogrammet var registreret som rockere eller bandemedlemmer hos politiet.

Kilder: Justitsministeriet og Rigspolitiet.

Derefter placerede de mig på en afdeling i fængslet, hvor der kun boede personer fra den rockergruppe, jeg lige havde forladt. For der vidste de jo, at jeg ville være i fare. Derefter hentede de mig flere gange til afhøring, for at få det til at se ud som om jeg talte med politiet, så sladde-

ren ville løbe på afdelingen. Til sidst tilbød de mig at blive overflyttet til en tom arrest uden andre rockere - men kun hvis jeg sladrede, og kun hvis jeg gik i exit, siger Kasper, der i dag bor i udlandet, fordi han vurderer, at det er for farligt at vende tilbage til Danmark.

for exit

Tidligere bandemedlemmer fortæller blandt andet, hvordan de har afstået deres motorcykler, for at få lov at forlade rocker- eller bandemiljøet.

Foto: Jonas Olufson / Ritzau Scanpix

Han fortæller endvidere selv, at han klarede sig igennem tiden i fængslet ved at holde sig for sig selv.

Og Kasper er langt fra den eneste, som har oplevet, at det var en nødvendighed at fortælle sandheder om sin tidligere klub for enten at komme igang med exit-programmet eller at få lov at forlade det igen. Lignende meldinger kommer både fra tidligere bandemedlemmer, men også foreninger som Retspolitisk Forening har fortalt om lignende oplevelser.

Kriminalforsorgen afviser dog at have placeret indsatte under forhold, hvor man havde kendskab til, at den konkrete placering indebar en fare for den indsattes sikkerhed.

- Kriminalforsorgen kan derfor fuldstændigt afvise, at dette indgår som en del af exit-arbejdet, skriver Kriminalforsorgen i en mail.

Svært for NGO'er

Exit-programmerne for rockere og bandemedlemmer har eksisteret siden

"Det virker helt til grin på mig, at man i Danmark ikke lytter til den erfaring, man har fra andre lande, at man ikke lytter til personer, som har været i systemet selv, at man ikke lytter til praktikere eller til forskere. I stedet fastholder man bare, at i Danmark skal det dødt og pine være politiet, som står for exit-programmerne, og vi forskere kan simpelthen ikke trænge igennem med vores viden."

Tina Wilchen Christensen, ph.d. i social psykologi og forsker i ekstremisme

2011. Allerede fra starten har indsatsen været forankret i et samarbejde mellem politi, kriminalforsorg og kommune, og siden 2015 har indsatsen været samlet hos Det Nationale Exitkontaktpunkt, hvor man også registrerer, hvem og hvor mange personer, der visiteres til exit, og som gennemfører et exit-program.

I andre lande ser indsatsen helt anderledes ud. Når bandemedlemmer i USA fx beslutter sig for at forlade kriminaliteten, vil de typisk søge hjælp hos NGO'er og familie. I Norge ligger opgaven primært hos kommunerne, og i Sverige er det typisk mentorer, som selv har forladt bandemiljøet, der hjælper gennem foreningen Fryshuset, mens vi i Danmark altså har bedt politiet om at stå for den største del af exit-strategien for bande- og rock-ermedlemmer.

Og det bekymrer Line Lerche Mørck:

- Det, at politiet er med til at stå for det, giver risiko for, at politiets rolle som efter-

forsker, er med til at holde folk ude af exitprogrammerne i langt højere grad, end hvis det var forankret primært i en kommune eller en NGO.

Samtidigt oplever NGO'er og organisationer, som tilbyder hjælp til exit-programmerne, at politiet modarbejder det arbejde, de laver.

- Jeg har oplevet, at politiet gerne vil mødes med de unge, som henvender sig til os for at forlade bandemiljøet. Men når de unge så mødes med politiet, bliver der krævet af dem, at de dropper al kontakt til foreningen. Det vil de unge naturligvis ikke, for de har jo henvendt sig til os, fordi de havde tillid til os - modsat hvad de havde til politiet, siger lederen af en forening, som hjælper unge med at forlade kriminalitet.

Alligevel har ingen af de tre organisationer, som kommunen.dk har haft kontakt til, turdet stille op til interview med kritik af politiet og kommunerne med navns nævnelse, fordi de er bange for at miste fondsmidler til deres frivillige arbejde.

Danmark er det dårlige eksempel

Også Tina Wilchen Christensen, som er ph.d. i social psykologi og har ekspertviden om radikaliseringsprocesser, ekstremisme, exitprogrammer og støtte af personer, der er ved at løsrykke sig fra ekstreme miljøer, oplever, at NGO'er og organisationer udelukkes fra deltagelse i exit-programmerne. Og det gør, at Danmark er det land, som klarer sig dårligst i Norden, når det handler om at få rockere og bandemedlemmer i exit, siger hun:

- Jeg var til markeringen af exit-programmet i Sveriges 20 års fødselsdag, hvor man sammenlignede de nordiske modeller for bandeexit, og her var Danmark det dårlige eksempel. Det skyldes blandt andet, at det er politiet, som sidder på exitprogrammerne i Danmark i dag, siger hun, og tilføjer:

- Vi ved fra forskningen og erfaringerne, at det, som bærer folk igennem de her exit-programmer, er graden af deres motivation, og så at der er en tillidsrelation til et andet menneske, som ved noget om, hvad det vil sige at gå igennem et bandeexit. Det kan være en fagperson eller en mentor. Men det er ekstremt svært at skabe en tillidsrelation mellem et bandemedlem og politiet. For den relation er jo negativ allerede fra starten.

Derfor vurderer hun, at det er vigtigt, at politiet ikke indgår i exit-programmets som den første instans, bandemedlemmerne møder.

- Det er simpelthen ikke gennemtænkt nok, at det forholder sig sådan i dag. Løsningen kan i stedet være at sætte en NGO ind mellem bandemedlemmet og politiet, så det i stedet er hos orga-

"Når man skal ud af kriminalitet, og man ved, politiet er en stor fjende, hvordan skal man så tro på, at politiet vil behandle en ordentligt og vil hjælpe en. Det er helt unaturligt."

Peter, tidligere bandemedlem

nisationen, Bandemedlemmet er tilknyttet, frem for hos politiet. NGO'en kan jo så sagtens samarbejde med politiet, sådan som man gør det i mange andre landes exit-programmer, men det er vigtigt, at der er tale om en person, som ikke er fra politiet.

Politiet skal stadig være med

Dermed ikke sagt, at politiet helt skal fjernes fra exit-programmerne, men deres rolle bør ændres, vurderer Line Lerche Mørck:

- Politiet er jo rustet til at foretage nogle sikkerhedsvurderinger, såsom hvor man kan bosætte en person, om vedkommende skal i et safehouse, fordi deres liv er i fare eller lignende. Så politiet har en vigtig rolle i exit, men de får en for stor rolle, som det er nu, siger hun.

I stedet håber hun, at man i højere grad vil gøre brug af et tværfagligt samarbejde mellem de fagprofessionelle, arbejdspladser, organisationer og altså også politiet.

- Men når man tager politiets rolle i indsatsen for givet, som man gør i dag, og bare automatisk placerer ansvaret for exit-programmerne hos politiet, så sætter man altså en begrænsning, som kan holde folk ude af programmerne og fastholde dem i banderne.

Også de tidligere rockere og bandemedlemmer, mener, at

politiet fortsat skal spille en rolle i exit-programmerne, men at det skal være en rolle, der defineres ud fra politiets kernekompetencer, fremfor at politiet, som i dag også skal lave pædagogisk arbejde - en opgave, de mener, man bør overlade til dem, som er uddannet til det:

- Politiet skal stadig være med for at hjælpe med at etablere en række retningslinjer, som gør, at man kan blive i exit-programmet. Og de skal være med, når bandemedlemmerne skal have normaliseret deres forhold til politiet, men det er ikke dem, der skal lege min psykolog eller få mig ned på jorden, når jeg er oppe i det røde felt, siger Muhammad.

Tina Wilchen Christensen mener også, at politiet stadig skal være en del af exit-programmerne, men hun ønsker sig, at man i Danmark begynder at overveje at gå andre veje også:

- Det virker helt til grin på mig, at man i Danmark ikke lytter til den erfaring, man har fra andre lande, at man ikke lytter til personer, som har været i systemet selv, at man ikke lytter til praktikere eller til forskere. I stedet fastholder man bare, at i Danmark skal det dødt og pine være politiet, som står for exit-programmerne, og vi forskere kan simpelthen ikke trænge igennem med vores viden.

Det er ikke lykkedes at få en kommentar fra politiet før avisens deadline.

Kommunen.dk har i forbindelse med denne artikel talt med fem tidligere rockere og bandemedlemmer. De har alle forladt livet som bandemedlemmer, to af dem ved hjælp af et exitprogram og tre på anden vis.

Ingen af de tidligere bandemedlemmer har ønsket at stå frem med navn, men kommunen kender til deres identitet, og deres oplysninger er blevet tjekket, således af ingen mundtlige udsagn har fået lov at stå alene.

Tal og fakta

Pr. 19. november 2018 var der 12 personer i visitation og 111 personer i forløb, oplyser Rigspolitiet til kommunen.dk på baggrund af tal fra Det Nationale Exitkontaktpunkt. Siden opstarten af Det Nationale Exitkontaktpunkt d. 1. april 2015 og frem til d. 19. november 2018 har der været 415 personer i visitation til exit-programmet. De fordeler sig således:

- **12 personer** er i visitation lige nu.
- **82 personer** har afbrudt eller fået afbrudt visitationen siden 2015.
- **111 personer** er i exit-forløb lige nu.
- **86 personer** har afbrudt eller fået afbrudt sit forløb siden 2015.
- **124 personer** har siden 2015 gennemført deres forløb.
- **12 ud af de 124 personer** er efter gennemførelse blevet genregistreret som værende tilknyttet en rocker- eller bandegruppering.
- **Ud af de 415 personer** har 321 indgået exitaftale og været registreret som værende i forløb.
- **Det Nationale Exitkontaktpunkt** registrerer ikke, om visitation eller forløb er afbrudt af exit-enheden eller kandidaten selv.

Kommuner mangler boliger til tidligere bandemedlemmer

Boliger og praksiserfaring er de ting, kommunerne i høj grad efterspørger, når de skal hjælpe borgere med at forlade rocker- og bandemiljøet.

o exit

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Med regeringens bandepakke fra 2017 var målet at få dæm- met op for antallet af bande- og rockerrelaterede skyderier i Danmark. Et af de mest cen- trale værktøjer i pakken var at få flere rockere og bande- medlemmer til at forlade mil- jøet gennem de exit-pro- grammer, som kommunerne sammen med Kriminalfor- sorgen og politiet står for.

- Personer, der starter deres exit-forløb i frihed,

har først og fremmest behov for hjælp med økonomiske problemer og til at finde en bolig, skriver Justitsministe- riet på sin hjemmeside.

Og det er netop her, kom- munerne kan sætte ind.

- Bliver du en del af exit- programmet, indebærer det, at du kan få hjælp til at få styr på dit liv - for eksempel uddannelse, hjælp til at fin- de bolig, mentorstøtte, fjer- nelse af synlige rocker/ban- detatoveringer, misbrugsaf- vænning m.m., skriver en kommune på sin hjemmesi- de.

- Hvis man skal bo i en bil eller hos venner, er der stor sandsynlighed for, at man ryger tilbage i miljøet, fordi man jo ofte vil bruge nogle af de venner, som man har i miljøet.

Line Lerche Mørck, professor ved Aarhus Universitet

Og det lyder jo overkom- meligt.

Men en rundspørge, kom- munen.dk har foretaget blandt kommunerne, viser, at særligt det at hjælpe med at finde en bolig er lettere sagt end gjort.

For blandt de 61 kommu- ner, som har deltaget i rund-

spørgen, har 45 kommuner haft borgere, som har delta- get i et exit-program. Og på spørgsmålet om, hvad der er kommunernes største udfor- dring, som 39 kommuner har svaret på, svarer 14 kommu- ner, at det er problematisk at finde en passende bolig.

En af dem er Aabenraa. Her mangler man generelt billige boliger i kommunen, fortæller Camilla Pedersen, som er socialrådgiver og koordinator for bandeexit.

- I forhold til bandemed- lemmer er det også et spørgsmål om, hvor man gerne vil have dem til at bo for ikke at skabe ballade. Når vi skal hjælpe med at finde bolig, skal det kunne lade sig gøre økonomisk og samtidig være steder, som giver mening at placere dem. Hvis de er på offentlig forsørgel- se, vil vi helst ikke placere dem langt ude på landet, da de skal deltage i deres akti-

vering og samtaler på jobcenteret, siger hun.

- Når de skal have bolig, så er der stadig et indskud, der skal betales, og selvom vi måske hurtigt kan finde en bolig, der er ledig, skal de stadig igennem behandling af indskudslån.

Boligen er central

Manglen på passende boliger er et problem, for boligen er central for, at exit-program- met lykkes, lyder det fra pro- fessor Line Lerche Mørck, der forsker i bande-interven- tion ved institut for Pædago- gik og Uddannelse - Pædago- gisk Psykologi ved DPU, Aar- hus Universitet:

- Det at have et sted at bo er enormt vigtigt for at kun- ne reetablere sig. Hvis man skal bo i en bil eller hos ven- ner, er der stor sandsynlig- hed for, at man ryger tilbage i miljøet, fordi man jo ofte vil bruge nogle af de venner,

som man har i miljøet, siger hun.

Hun bakkes op af sociolog Maria Libak Pedersen, der har undersøgt exitprogram- merne for Justitsministeriet:

- Det er nemt at falde til- bage, hvis kontakten til grup- peringen er for tæt. Exitdel- tagerne har derfor behov for en bolig i et område, hvor det er hensigtsmæssigt for dem at starte på en frisk, har hun tidligere sagt til Jyllands Posten.

Praksiserfaring søges

Ud over de manglende boli- ger til de tidligere rockere og bandemedlemmer, som 14 kommuner efterlyser, frem- hæver seks kommuner, at de mangler praksiserfaring. Det skyldes ganske enkelt, at kommunerne har så få personer i exit-programmet, at de ikke er forberedt på opgaven, når de står med den.

Kommuner, som hjælper tidligere rockere og bandemedlemmer igennem exit-programmer, har svært ved at finde boliger til dem. Men boligen kan blive afgørende for, om exit'en lykkes, lyder det fra forsker.

Fotog: Nils Meilvang / Ritzau Scanpix.

Martin Christian Celosse-Andersen, tidligere Bandidos-rocker, er ude af det kriminelle miljø efter flere års fængselsstraf, og driver i dag platformen EnProcentErNok, der arbejder med kriminalpræventive indsatser. Sammen med Camilla Sys Møller-Andersen, pædagogisk psykologisk sagkyndig hos Statsforfatningen har han udviklet et forslag til et nyt exit-program for bandemedlemmer og rockere.

Foto: Mads Nissen / Ritzau Scanpix.

Fagfolk: Vi har brug for Exit 2.0

En eksrocker og en ekspert i bande-exit har sammen udarbejdet et forslag til et exit-program 2.0, som skal forbedre det eksisterende program.

exit

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Det nuværende exitprogram for rockere og bandemedlemmer mangler en pædagogisk og psykologisk indsats. For mens der er masser af fokus på at skære de fysiske bånd til bandemiljøerne, halter det med at få ændret det mindset, som exit-kandidaterne bærer rundt på, hvor politiet er til for at genere dem, og kriminalitet er den mest oplagte måde at tjene til dagen og vejen.

Det er budskabet fra Camilla Møller-Andersen, cand.pæd.psyk og fagspecialist på bande-rockerområdet, og Martin Celosse-Andersen, selvstændig special-konsulent og tidligere rocker-præ-

sident, der sammen har udarbejdet et forslag til, hvordan man kan forbedre de eksisterende exit-programmer. Exit 2.0, kalder de det.

- Vi har ingen interesse i, at exitprogrammerne lukker. Og derfor kalder vi netop det forslag, vi har skrevet, for Exit 2.0. For de ting, der er i exitprogrammet lige nu, er fine nok. De kan bare ikke stå alene, siger Martin Celosse-Andersen.

Derfor mener de to, at den pædagogiske opgave, der ligger i at få personer til at forlade bandemiljøet, for det første skal flyttes væk fra politiets hænder:

- Der er ikke noget i politiets uddannelse, der klæder dem på til at understøtte en psykologisk udviklingspro-

ces, hvor det for det tidligere bandemedlem handler om at blive et nyt menneske. For mens politiet er rigtig gode til at håndtere bande- og rockermedlemmer, mens de stadig er kriminelle, så mangler de kompetencer til at håndtere tidligere bande- og rockermedlemmer, for nu er de jo ikke kriminelle længere.

I stedet foreslår Martin Celosse-Andersen og Camilla Sys Møller-Andersen, at man i exit-programmet fremover

fokuserer på den psykologiske udvikling af de tidligere rockere og bandemedlemmer. Det vil sige, at man blandt andet ifølge de to fagfolk bør fokusere på emner som vredeshåndtering og social færdighedstræning gennem mental træning, og at man derudover bør øge psykologbistanden generelt. Samtidig skal opgaven med at opbygge relationer til de tidligere rockere og bandemedlemmer udlægges til personer uden for politiet.

Samtidig skal man hos kommunerne også ændre fokus, så man ikke udelukkende fokuserer på, at den tidligere rocker eller det tidligere bandemedlem får en uddannelse og et arbejde. For hvis personen i exit ikke er parat til at indgå i et arbejdsfællesskab, frygter de to fagpersoner, at han vil gå tilbage til det, de er rigtigt gode til: kriminalitet.

- Man er i dag enormt optaget af at fjerne kandidaten fra miljøet, men man bruger slet ingen kræfter på at fjerne miljøet fra kandidaten. Tænk hvis man gjorde det samme i misbrugsbehandlingen: fjerne misbrugeren fra miljøet i én by og så placerede ham alene i en lejlighed i en anden by. Det ville man jo aldrig tro på virkede, så hvorfor tror man på, at det virker her? spørger Martin Celosse-Andersen.

Blå bog

► Martin Celosse-Andersen:

Tidligere præsident for Bandidos i Næstved. Forlod et exit-program i utide i 2017 efter tre år. Suppleant til hovedbestyrelsen for De Radikale og stifter af konsulentvirksomheden Økohuset samt foredragsvirksomheden EnProcentErNok.

Underviser i dag på Aarhus Universitet i praksissitueret forskningsetik og underviser i exit-programmer på professionshøjskoler.

► Camilla Sys Møller-Andersen:

Camilla Møller-Andersen cand.pæd.psyk og fagspecialist på bande-rockerområdet.

Om rundspørgen

- **kommunen.dk har udsendt** en rundspørge til alle kommuner i Danmark. 61 kommuner har svaret, og heraf har 45 kommuner haft personer igennem exit-programmer.
- **I gennemsnit varer** et exit-forløb 10,5 måneder, oplyser kommunerne.
- **Kommunerne fremhæver selv**, at de største udfordringer er boliger til personer i exitprogrammet, og at man i nogle kommuner mangler erfaringer at trække på. Hvis en kommune for eksempel kun har haft én borger i exit, er det svært at sammenligne med præcedens.
- **Exit-programmer er blevet** tilbudt i samarbejde mellem kommuner, politi og Kriminalforsorgen siden 2011.

- Vi har kun haft en, som vi overtog fra en nabokommune. Så beredskab, hvordan gør man? Sådan spørger en kommune for eksempel i rundspørgen.

Det gør, at der er stor forskel fra kommune til kommune. Og det risikerer at gå ud over kvaliteten, siger professor Line Lerche Mørck:

- Nogle kommuner har masser af erfaringer med det og sender en god pose penge efter exit-programmerne, hjælper med at få en bolig og hjælper med at skaffe et job. Mens andre nærmest ingen erfaring har. Og hvis det er det sidste, så er det klart, at så bliver kvaliteten også derefter, siger hun.

10 procent af de personer, som har gennemført exit-forløbet, falder til i deres gamle mønster.

exit

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Banden Satudarahs tilholdssted på Ringbakken 10 i Toppevad ved Ganløse blev torsdag den 6. december om formiddagen ransaget i forbindelse med drabet på Nedim Yasar den 19. november 2018. Nedim Yasar blev dræbt foran det sted, hvor han havde holdt bogreception for bogen om sin tid som bandeleder og om tiden i politiets exitprogram.

Nedim Yasar gennemførte nemlig i sin tid det exit-program, som kommuner, Kriminalforsorgen og politiet samarbejder om. Og det er mere, end man kan sige om mange andre tidligere bande- og rockermedlemmer, som kontakter politiet for at lægge kriminaliteten bag sig. Tal fra Det Nationale Exitkontaktpunkt, som Rigspolitiet har sendt til kommunen.dk, viser nemlig, at kun 60 procent af dem, som bliver visiteret til et exitprogram, gennemfører.

Således har 210 personer indgået i exit-programmet siden opstarten af Det Nationale Exitkontaktpunkt 1. april 2015 og frem til 19. november 2018. Af dem har

124 personer gennemført deres forløb. Men da 415 personer i alt har henvendt sig til politiet for at indgå i et exitprogram, er det reelt kun 29 procent, af dem, som henvender sig, der gennemfører. Ti procent af dem, som har gennemført exit-forløbet, er faldet tilbage i deres gamle mønster og er blevet gen-

registreret som værende tilknyttet en rocker- eller bandegruppering igen.

Det Nationale Exitkontaktpunkt registrerer p.t. ikke, om visitation eller forløb er afbrudt af exitenheden eller kandidaten selv. I 2016 var der 1.396 registrerede rockere og bandemedlemmer i Danmark.

Tal pr. 19. november 2018:

- **12 personer** er i visitation.
- **82 personer** har afbrudt eller fået afbrudt visitationen.
- **111 personer** er i gang med et forløb.
- **86 personer** har afbrudt eller fået afbrudt sit forløb.
- **124 personer** har gennemført deres forløb.

Nordjysk affaldsselskab købte ulovligt ind hos hver tredje topleverandør

Omfanget af lovbrud hos landets kommunalt ejede affaldsselskaber vokser, og nu erkender endnu et selskab, at store millionkontrakter aldrig blev sendt i udbud.

o ulovlige indkøb

Af Tobias Hansen Bødker og Jens Holm
tobias@kommunen.dk
jens@kommunen.dk

Det er ikke kun på Sjælland, at kommunalt ejede affaldsselskaber har brudt lovgivningen på indkøbsområdet.

Også i Nordjylland er der blevet tegnet store millionkontrakter med private leverandører i strid med udbudsreglerne.

Siden 2013 til og med i år har det fælleskommunale selskab Reno Nord købt ulovligt ind for sammenlagt 99 mio. kr., selvom kontrakterne burde have været konkurrenceudsat.

Problemerne med at overholde reglerne har været så store i selskabet, at mere end hver tredje af Reno Nords

absolut største private leverandører har fået kontrakter uden om udbudsreglerne.

Det vurderer eksperter i udbudsret på baggrund af en række dokumenter, som kommunen.dk har fået aktindsigt i.

Dermed melder nordjyderne sig ind i rækken af eksempler fra den kommunale affaldssektor, hvor lovgivningen i årevis er blevet tilsidesat.

Som tidligere beskrevet har også de to sjællandske affaldsselskaber Argo og Amager Ressource Center til sammen brudt udbudsreglerne for over en halv mia. kr.

Nabohandler

Selvom udbudslovgivningen fastsætter, at store kontrakter skal konkurrenceudsættes, har ledelsen i Reno Nord

i flere tilfælde valgt en anden vej frem.

I stedet for at prisafprøve indkøbene i hele Danmark eller Europa har Reno Nord i mange tilfælde valgt at købe ind direkte hos en række nabovirksomheder.

Det kræver f.eks. kun et par venstre- og højresving med bilen og en køretur på 6,5 km lige ud ad Universitetsboulevarden, inden man står i porten hos en af Reno Nords største leverandører de seneste fem år.

På Håndværkervej i Aalborg ligger den lokale virksomhed BERA Nordjylland, som siden 2013 har modtaget i alt 8,9 mio. kr. fra det kommunalt ejede affaldsselskab, der har adresse knap syv km derfra.

Virksomheden har i en årrække været selskabets foretrukne til at stå for stilladsarbejde på Reno Nords energianlæg.

Opgaven blev ikke sendt i udbud, og det er der en god grund til, mener Reno Nord, der er ejet af de fem nordjyske kommuner Aalborg, Mariagerfjord, Rebild, Jammerbugt og Brønderslev.

For "af hensyn til forsyningssikkerhed" er BERA Nordjylland den eneste virksomhed,

som kan stå for stilladsarbejdet. Sådan lød svaret i hvert fald i første omgang fra Reno Nord, da kommunen.dk bad om aktindsigt i selskabets indkøb.

Selskabet har ikke uddybet, hvad der menes med hensynet til forsyningssikkerhed, og Reno Nord har heller ingen former for dokumentation for, at BERA Nordjylland er den eneste virksomhed i Danmark eller EU, som kunne løse opgaven.

- Det er temmelig uheldig administration. Det er ærgerligt, at Reno Nord vitterligt intet har på det, siger Jacob Georg Naur, advokat med speciale i udbudsret og partner hos Hejm Advokater, der er en af de eksperter, som har vurderet dokumenterne.

Derudover er det slet ikke muligt inden for lovens rammer at bruge begrundelsen om 'forsyningssikkerhed', som Reno Nord har gjort, forklarer Michael Steinicke, juraprofessor med speciale i udbudsret ved Juridisk Institut, Aalborg Universitet.

- Der er ikke nogen udtrykkelig undtagelse, som giver mulighed for at undtage fra udbudsreglerne af hensyn til forsyningssikkerhed. I stedet vil man sige, at der skal fore-

Reno Nord

- ▶ **Reno Nord** er et nordjysk affaldshåndteringsselskab med hovedsæde i Aalborg. Selskabet blev stiftet i 1977 - samme årti, hvor de første udbudsregler blev implementeret.
- ▶ **Virksomheden** er i dag et interessentskab mellem kommunerne Aalborg, Jammerbugt, Brønderslev, Mariagerfjord og Rebild.
- ▶ **Bestyrelsen** er politisk valgt og består af ni medlemmer fra Aalborg - heraf formanden. to medlemmer fra Jammerbugt, to fra Mariagerfjord, en fra Rebild og en fra Brønderslev
- ▶ **I 2017 omsatte** selskabet for 310 mio. kr. mod 198 mio. kr. i år 2013.
- ▶ **Reno Nord beskæftiger** mere end 100 medarbejdere.

Kilde: Reno Nord

tages udbud, og så må ordregiveren i sit design af udbuddet sørge for, at man indarbejder forsyningssikkerhed i udbudsbetingelserne og kontraktkravene, forklarer professoren.

Men en række svar fra Reno Nord viser, at selskabet slet ikke har vurderet udbudspligten for kontrakten med den private leverandør.

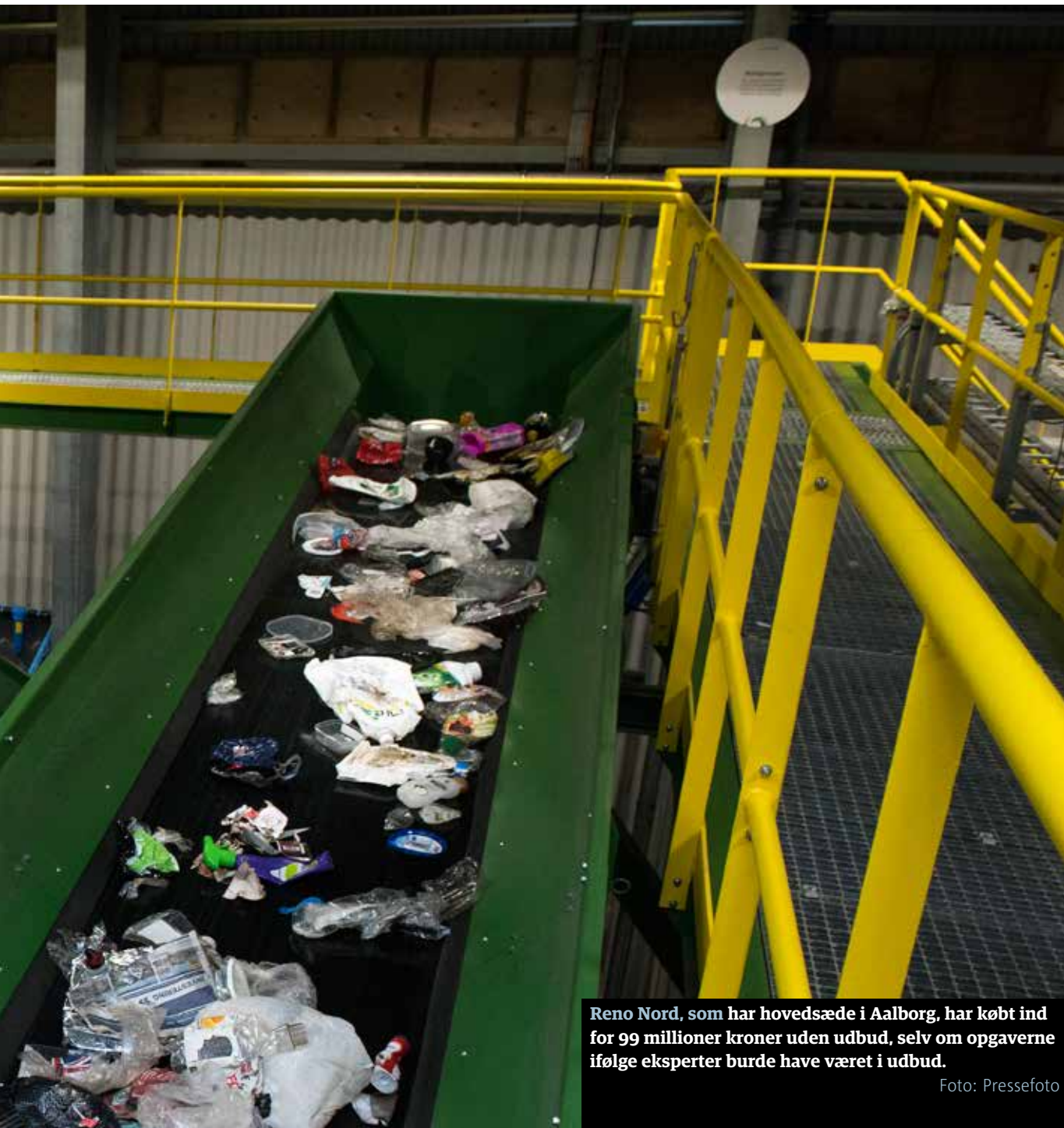
- Hvis man ikke kan dokumentere, at et indkøb ikke skulle i udbud, så er det en overtrædelse af reglerne. Reno Nord skal jo komme

med nogle overvejelser. De kan ikke bare ingenting gøre. De skal kunne dokumentere det, hvis de mener, at en opgave ikke skal udbydes. Så den er helt klar; de har ikke overholdt udbudsreglerne, siger Jacob Georg Naur fra Hejm Advokater.

Bevisbyrden

En anden af Reno Nords lokale topleverandører ligger ca. 12 km fra selskabets hovedkontor.

Det kræver kun en smuttur på motorvej E45 til den

Reno Nord, som har hovedsæde i Aalborg, har købt ind for 99 millioner kroner uden udbud, selv om opgaverne ifølge eksperter burde have været i udbud.

Foto: Pressefoto

Sådan har vi gjort

- **Kommunen.dk har fået** aktindsigt i regnskabstal og dokumenter, der viser, hvem Reno Nord 20 største leverandører har været pr. år i perioden 2013 til 2018.
- **Leverandører som KommuneKredit**, der ikke er omfattet af udbudsreglerne, er blevet filtreret fra. På den måde har kommunen.dk identificeret selskabets største private leverandører de seneste fem år. I alt 42.
- **Kommunen.dk har også** søgt aktindsigt i begrundelserne og vurderingerne, der ligger til grund for, hvorfor omsætningen ikke er blevet udbudt.
- **Efterfølgende er oplysningerne** blevet forelagt en række eksperter i offentlige indkøb, der har vurderet, hvorvidt Reno Nord har overholdt den danske og europæiske udbudslovgivning.

anden side af Limfjorden for at komme frem til Aalborg Vognmandsforretning, der har modtaget i alt 7,3 mio. kr. fra Reno Nord i årene 2013 til og med i år.

Også her har leverandøren fået millionbeløb, uden at Reno Nord har givet andre leverandører mulighed for at byde på opgaven.

“Har ikke været i udbud,” lyder svaret fra Reno Nord om transporttydelserne.

kommunen.dk har søgt aktindsigt i samtlige dokumenter og materiale, som

viser, at selskabet har vurderet, om opgaven ifølge reglerne skulle sendes i udbud, eller om den kunne undtages - sådan som det er sket.

Men den slags dokumenter eksisterer slet ikke, lyder det igen fra selskabet - og det er problematisk, forklarer eksperterne.

- Som offentlig ordregiver har man en pligt til at overveje, om en opgave skal i udbud, og hvordan man konkret overholder reglerne. Det skal man gøre hver eneste gang, man køber ind. Bevis-

byrden vender omvendt, så du skal kunne dokumentere, at du har overholdt udbudsreglerne. Derfor er det en overtrædelse alene på grund af den manglende dokumentation, siger advokat med speciale i udbudsret Jacob Georg Naur.

Steen Jensen, der er udbudsretseksperter og selvstændig rådgiver i offentlige indkøb hos Steenjensen.com, tilføjer, at udbudsreglerne ikke bør komme bag på ledelsen hos Reno Nord - særligt fordi selskabet hvert eneste år køber ind for et større millionbeløb.

- Det her vidner om en offentlig institution, som simpelthen ikke har forstået vigtigheden af at overholde udbudsreglerne, og som slet ikke har opbygget en ordentlig indkøbskultur. Det er klart, at hvis ledelsen i en organisation ikke har fokus på udbudsreglerne, så er der en stor sandsynlighed for, at medarbejderne heller ikke har, siger Steen Jensen.

De unikke smede

Reno Nord har også sendt millioner af kroner videre til den sydvestlige del af Aalborg-området.

"Det her vidner om en offentlig institution, som simpelthen ikke har forstået vigtigheden af at overholde udbudsreglerne."

Steen Jensen, selvstændig rådgiver i offentlig indkøb

Her har selskabet hyret lokale smede for 8,5 mio. kr. uden udbud i årene 2014 til 2017, selvom beløbene ifølge eksperterne langt overstiger tærskelværdierne for, hvornår arbejdet burde have været udbudt i hele Europa.

Ifølge Reno Nord har det nemlig været helt umuligt at finde andre smede i både Danmark og hele Europa, der kan udføre det samme arbejde som leverandøren B & E Stål, der hører hjemme ca. 13 km fra Reno Nords adresse.

- Har ikke været i udbud, da der er tale om specialiseret smedearbejde, skriver Reno Nord i et svar om indkøbet.

Det nordjyske affaldsselskab kan dog ikke dokumentere, at det kun er B & E Stål i hele Danmark og Europa, der kan udføre smedearbejdet.

- Reno-Nord er ikke i besiddelse af dokumenter eller øvrigt materiale vedrørende indkøb, som viser, at Reno-Nord har vurderet udbudspligten, erkender Reno Nord om både smedearbejdet og indkøb hos en lang stribe af andre topleverandører.

- Det fortæller jo alt, siger udbudsretseksperter Steen Jensen.

- Den eneste leverandør i Europa? Og så ligger det 13 km væk? Det ville da være helt fantastisk. Det er lige før, jeg vil sige, at jeg savner ord for, hvor dårlige undskyldningerne kan være, siger han.

Det kræver omfattende dokumentation, hvis offentlige ordregivere sender penge uden om udbudsreglerne til én specifik leverandør med begrundelsen om, at det er den eneste i hele Europa, der kan udføre opgaven, forklarer professor Michael Steinicke.

- Det er ordregiver, der skal bevise, at det forholder sig sådan, og det er i sagens natur de færreste situationer, hvor betingelsen er opfyldt, siger Michael Steinicke.

Den dokumentations-tunge begrundelse er blevet brugt for tre af i alt 14 ulovlige aftaler, hvor det nordjyske affaldsselskab selv mener, at en specifik leverandør har været den eneste i landet eller Europa, der kunne handles med - Reno Nord kan ikke dokumentere, at leverandørerne var de eneste, der kunne løse de tre opgaver.

Ingen dokumentation

Både hensynet til forsynings-sikkerhed og forklaringen om, at der kun findes én leverandør, der kan løse opgaven, har i årevis sendt millioner af kroner fra Reno Nord til leverandøren B&W Vølund.

Virksomheden har fra 2013 til 2017 modtaget ca. 26,9 mio. kr. for at vedligeholde ovne og kedler uden konkurrence fra andre virksomheder.

Men heller ikke her har affaldsselskabet dokumentation for, at B&W Vølund er den eneste virksomhed, som kunne løse opgaven, eller at indkøbet 'af hensyn til forsynings-sikkerhed' ikke skulle udbydes.

- Igen har man ikke belæg for det, man siger. Man har ikke belæg for de handlinger, man har foretaget sig, og man har ikke engang belæg for, at der ligger en vurdering bag. Det er simpelthen slendrian. Hvis det havde noget med forsynings-sikkerheden at gøre, så havde man også udarbejdet nogle dokumenter om det, siger udbudsretseksperter Steen Jensen.

Den mangelfulde dokumentation går igen hos virksomheden Man-Diesel & Tur-

bo SE, som alene i 2013 og 2014 fik 4,2 mio. kr. i betalinger fra Reno Nord uden udbud.

Ifølge det nordjyske affaldsselskab er virksomheden den eneste, som kunne levere den slags reservedele, som selskabet skulle bruge 'til gear mellem turbine og generator'.

Det findes der dog ingen dokumentation for, erkender Reno Nord, efter at kommunen.dk har søgt aktindsigt i selskabets vurderinger, og det rejser flere problematikker, mener Jacob Georg Naur fra Hejm Advokater.

- Når der ingenting ligger, har man jo nærmest heller ikke beskrevet, hvad det er, man reelt køber, og så er det jo rigtigt svært at lave god gammeldags kontraktstyring. Hvad er der indgået aftaler om? Hvornår skal det leveres? I hvilken mængde har vi fået det? I hvilken mængde har vi ikke fået det? Og har vi betalt? Når der vitterligt ingenting findes, så bliver det jo rigtigt svært, siger han.

Ud af de i alt 14 leverandører, som eksperterne vurderer har fået ulovlige kontrakter, har Reno Nord seks gange brugt 'af hensyn til forsynings-sikkerhed' som begrundelse for, at indkøbene aldrig blev konkurrenceudsat. Det har været umuligt for Reno Nord at fremlægge dokumentation for begrundelserne for samtlige seks leverandører.

Fire sætninger

Kommunen.dk har forgæves forsøgt at få et interview med direktøren hos Reno Nord, Thomas Lyngholm.

Kommunen.dk har bl.a. spurgt direktøren, hvordan Reno Nord forholder sig til eksperternes vurderinger af, at 14 af selskabets største leverandører har fået millionordrer i strid med reglerne, hvem der har ansvaret for de pågældende indkøb, samt om selskabet påtænker at udbyde opgaverne.

Det har direktøren afvist at forholde sig til. I stedet har direktøren sendt et brev med disse fire sætninger til kommunen.dk:

- Foranlediget af omtalen af udbudssager i forsynings-sektoren har I/S Reno-Nord på samme måde som andre selskaber øget fokus på, at der er fuld overholdelse af og dokumentation for overholdelse af udbudsreglerne ved alle udbudspligtige og ikke-udbudspligtige indkøb. Vi har derfor sat gang i et arbejde med at sikre, at den struktur og de procedurer, som vi i dag har, er de helt rigtige for indkøbsopgaverne. Arbejdet indebærer også, at indkøb, der er i nærheden af tærskelværdierne, vil blive vurderet særligt grundigt med henblik på afklaring af udbudskrav. Det er en opgave, som med hensyn til blandt andet forretningsgange og IT-systemer prioriteres i den kommende tid.

Argo på historisk toplist:

En af de hidtil største sager om ulovlige indkøb

Indkøbsrod for 237 mio. kr. sender affaldsselskab op i toplist over de største sager om ulovlige indkøb uden udbud i det offentlige.

o ulovlige indkøb

Af Tobias Hansen Bødker og Jens Holm
tobias@kommunen.dk,
jens@kommunen.dk

Omfanget af ulovlige millionkontrakter hos det kommunalt ejede affaldsselskab Argo er nu så stort, at selskabet ifølge en række eksperter står bag en af de største kendte sager i Danmark om brud på udbudsreglerne.

De ulovlige indkøb overstiger nu mere end 237 mio. kr. og omfatter bl.a. manglende EU-udbud af store millionkontrakter, der er endt i hænderne på en lokal virksomhed med adresse blot ca. 15 meter fra porten ind til Argos hovedkontor.

Det viser en række dokumenter og regnskabstal, som kommunen.dk har fået indsigt i, og som fire eksperter i offentlige indkøb har gennemgået.

- Sammenlignet med de største kendte sager om ulovlige indkøb er Argo i den alvorlige ende. Især fordi deres problematiske indkøbspraksis virker så konsekvent. De har jo ikke bare lavet et par svipsere. Her er tale om en aktør, der konsekvent ikke overholder reglerne, og det er alvorligt, siger Cecilie Fanø Petersen, adjunkt og forsker i udbudsret ved Copenhagen Business School (CBS).

Tidligere har kommunen.dk beskrevet, hvordan Argo har indgået ulovlige kontrakter til sammenlagt 158 mio. kr. fordelt over de seneste syv år. Argo har erkendt og beklaget en del af overtrædelserne og lovet at rette op.

Sammenlignet med de største kendte sager om ulovlige indkøb er Argo i den alvorlige ende. Især fordi deres problematiske indkøbspraksis virker så konsekvent. De har jo ikke bare lavet et par svipsere.

Cecilie Fanø Petersen, adjunkt og forsker i udbudsret på CBS

Men dokumenterne viser, at Argo har indgået flere ulovlige kontrakter med fem private leverandører til i alt 79,6 mio. kr. uden udbud.

Flere af indkøbene er ifølge eksperterne så store, at leverandører i hele Europa burde have haft mulighed for at byde på opgaverne. I stedet valgte selskabet i strid med reglerne at købe ind

direkte hos de private firmaer - i flere tilfælde hos lokale virksomheder få kilometer fra selskabets adresse.

Ingen opmærksomhed

Flere eksperter undrer sig over, hvordan det overhovedet kunne lade sig gøre, at et af landets største kommunalt ejede selskaber har brudt udbudsreglerne i så

stort et omfang, som det er sket hos Argo.

- Det er mig bekendt en af de hidtil største sager om ulovlige offentlige indkøb i Danmark, siger Ole Helby Petersen, professor ved Institut for Samfundsvidenskab, Roskilde Universitet, der forsker i offentligt-privat samarbejde.

- Min vurdering er, at det er en alvorlig sag, fordi der er tale om en så langvarig og omfattende overtrædelse af udbudsreglerne, vurderer han.

Ekspertene peger bl.a. på, at reglerne om udbud langt fra er hemmelige eller besværlige at følge. De første regler blev etableret helt tilbage i 70'erne, ligesom sager

Argo har blandt andet placeret millionordrer hos flere nabovirksomheder i Roskilde. Direktøren har ikke ønsket at lade sig interviewe af kommunen.dk
Foto: Lars Laursen / Ritzau Scanpix

om ulovlige indkøb historisk også har haft stor offentlig bevågenhed via pressen. Derfor er omfanget af Argos brud på reglerne bemærkelsesværdigt, mener eksperterne.

- Jeg har svært ved at sige andet, end at jeg synes, det er underligt, og det er uforklarligt, siger Per Nikolaj Bukh, professor i økonomistyring ved Institut for Økonomi og Ledelse, Aalborg Universitet.

- Det er jo ganske tydeligt, at Argo har haft en forkert tilgang til indkøb, og det har de jo haft systematisk, så man kan kun undre sig over, at de ikke har været opmærksomme på problemerne, tilføjer han.

Hos Argo selv har direktør Trine Lindegaard Holmberg, som tiltrådte i 2016, forklaret de ulovlige indkøb med, at 'der har simpelthen ikke været nok opmærksomhed på, hvad der gjaldt af regler.'

Men 'den holder ikke i retten,' siger Cecilie Fanøe Petersen fra CBS.

- Der er ikke så meget andet at sige om det, end at det ikke er godt nok. Det er simpelthen ikke en god forklaring, siger hun.

Over hegnet

En af de leverandører, der i årevis har fået ulovlige millionkontrakter, er CL Smed, der har adresse blot en spyt-klat fra Argos hovedkontor.

Indgangen til de to selskaber er placeret lige ved siden

Det er mig bekendt en af de hidtil største sager om ulovlige indkøb.

Ole Helby Petersen, professor i statskundskab på RUC

af hinanden og er kun adskilt af et trådhegn.

Når medarbejderne fra CL Smed de seneste år har slæbt deres arbejdsrej fra arbejdspladsen til millionkunden Argo, har det kun krævet en gåtur på ca. 15 meter, før smedene har stået ved porten til det kommunalt ejede selskab.

Argo har i perioden 2012 til 2016 købt ind for i alt 18,5 mio. kr. hos naboen uden at konkurrenceudsætte opgaverne i hele Europa, som reglerne ellers dikterer.

- Argo har ikke tidligere vurderet, at et EU-udbud var relevant, lyder forklaringen fra selskabet i et skriftligt svar til kommunen.dk.

Samtidig mener Argo, at indkøbene af 'diverse smedopgaver' var så 'forskellige af indhold, teknik og omfang', at opgaven ikke kunne udbydes.

- Det virker som en tynd begrundelse, at opgaverne var meget forskellige, når der fortsat var én virksomhed, der kunne udføre alle sammen, siger Janne Kristine

Laursen, advokat med speciale i udbudsret hos Dejure, der har vurderet materialet.

Også professor Ole Helby Petersen fra Roskilde Universitet undrer sig over Argos forklaringer. Han hæfter sig særligt ved, at CL Smed flere år i træk har fået så store beløb, at kontrakternes værdier overstiger tærskelværdierne i udbudsreglerne.

- Jeg kender ikke baggrunden for valget af den specifikke leverandør. Men generelt kan man sige, at det ville være noget af et sammenbræf, hvis den virksomhed, der ligger ved siden af, altid er den billigste og bedste leverandør, siger Ole Helby Petersen, der påpeger, at udbudsreglerne netop skal sikre konkurrence om opgaverne.

- Udbudsreglerne er sat i verden for at sikre, at de private virksomheder konkurrerer om offentlige kontrakter på fair og lige vilkår. Det kræver, at man som offentlig organisation sender opgaven i udbud, og den lovgivning har man som offentligt forsynings-selskab en klar forpligtelse til at overholde, siger han.

Selskabet ændrede dog sidenhen vurderingen. På et tidspunkt i 2016 blev opgaven om 'diverse smedeydelser' nemlig udbudt i hele Europa, forklarer selskabet. Baggrunden var ifølge Argo, at produktionen steg fra

200.000 tons affald til 350.000 tons årligt.

Millioner til naboen

En anden af Argos naboer, der har adresse blot ca. 300 meter fra det kommunalt ejede selskab, er Stena Jern & Metal, der fra firmaets indgangsporte har frit udsyn til Argos skorsten og selskabets milliarddyre forbrændingsanlæg, Energitårnet.

Kommunen.dk har tidligere beskrevet, hvordan naboerne fra Stena Jern & Metal har fået 20,1 mio. kr. for behandling af affald uden udbud, selvom eksperter vurderede, at virksomheder fra hele Europa ifølge reglerne burde have haft mulighed for at give deres bedste bud på opgaven.

Det er dog ikke de eneste millioner, som Argo har overført til sin naboleverandør i strid med reglerne.

Ifølge dokumenterne, som eksperterne har vurderet for kommunen.dk, har Stena Jern & Metal også fået 2,9 mio. kr. for 'køb/leje' af emballage til farligt affald uden udbud. Også her er der tale om indkøb, der er sket i strid med udbudsreglerne, vurderer eksperterne.

- Opgaverne burde bestemt have været udbudt. Igen er der tale om et tilbagevendende indkøb, hvor Argo skulle være stoppet op og have lagt indkøb-

bene sammen, siger Jacob Georg Naur, advokat med speciale i udbudsret og partner hos Hejm Advokater, der har gennemgået materialet fra Argo.

På trods af eksperternes vurderinger mener Argo ikke, at der er begået fejl.

“Argo vurderede, at indkøbene ikke skulle udbydes,” konstaterer selskabets jurist, Inge Banke.

Nu er den selvsamme opgave dog kommet på en 'udbudsplan', hvor Argos nye plan er at få sendt opgaven i udbud i hele EU. Et arbejde, der først vil være færdiggjort langt ind i 2019 - ca. ved udgangen af andet kvartal, skriver direktør Trine Lindegaard Holmberg i et skriftligt svar til kommunen.dk.

Argos indkøbsrod undrer eksperterne.

- Det virker for mig, som om Argo ikke har forstået, at de er en offentlig ordregiver. Og det finder jeg faktisk uforståeligt. Jeg har simpelthen svært ved at forstå, hvordan det kan være gået deres næse forbi. Jeg synes ikke, at de kan forklare sig med, at de ikke har været opmærksomme på, hvilke regler der har været gældende, siger Cecilie Fanøe Petersen, forsker i udbudsret.

Argo: Ingen fejl

Det samlede areal i hele EU er officielt 4.476.606 km², men Argo har kun kigget 23 km væk fra Roskilde, når selskabet i årene 2012 til 2016 har indkøbt 'diverse stilladsopgaver'. I alt har Argo sendt 18,8 mio. kr. til den lokale virksomhed Dansk Stillads Service.

Opgaverne har ellers været så voluminøse, at de burde have været konkurrenceudsat i hele EU, vurderer eksperter, som har gennemgået materialet.

- Selskabet har højst sandsynligt ikke fået de priser, de skulle. De har højst sandsynligt ikke fået en konkurrence-dygtig pris, så det er dumt af dem, og det er ulovligt, siger Cecilie Fanøe Petersen fra CBS.

Selv mener den kommunale indkøber, Argo, ikke, at der er sket fejl i forbindelse med de store millionindkøb hos Dansk Stillads Service. Argo valgte dog i 2016 at udbyde præcis denne opgave i hele EU, viser materialet.

Eksperterne vurderer på baggrund af Argos regnskabsstal, at også omsættin-gen til yderligere to leverandører, Brenntag Nordic og Omø Værkstederne, skulle have været sendt i udbud tidligere end det skete.

I perioden 2012 til 2015 har Brenntag Nordic fået i alt 14,7

mio. kr. for at levere ammoniak til Argo. Indkøbet af kemikaliet skulle ifølge selskabet bruges til 'forskellige enheder og opgaver', og derfor vurderede Argo, at opgaven ikke skulle sendes i udbud. Men i 2015 blev også denne vurdering lavet om, og indkøbet blev sendt i EU-udbud med kontraktstart den 1. februar året efter.

Hos Omø Værkstederne har Argo indkøbt 'sandblæsning' for 8,4 mio. kr. i årene fra 2012 til 2015, og igen lyder forklaringen, at selskabet ikke vurderede, 'at et EU-udbud var relevant'. Da 2015 blev til 2016, blev opgaven dog alligevel sendt i et EU-udbud, viser materialet.

En del af DNA'et

Argo fremhæver i en pressemeddelelse på selskabets hjemmeside, at de hvert år køber varer ind for mange millioner kroner - i alt for omkring en kvart milliard om året.

- Det skal vi gøre så billigt og så effektivt som muligt. Det har vi altid haft fokus på - det er en del af virksomhedens DNA. Og det er heldigvis også lykkedes for os, skriver Argo i pressemeddelelsen, der blev offentliggjort som reaktion på kommunen.dk's artikler.

Præcis på grund af Argos store indkøb - for i alt en kvart milliard pr. år - burde den kommunale ordregiver være mere opmærksom på udbudsreglerne, mener eksperterne.

- Det ser ud til at involvere både store og mindre kontrakter, og det indikerer desværre, at Argo ikke har haft styr på de helt fundamentale regler, når det gælder indkøb af varer og tjenesteydelser, siger Ole Helby Petersen.

Kommunen.dk har gentagne gange forsøgt at få et interview med Argos direktør, Trine Lindegaard Holmberg. Det har direktøren afvist.

I stedet har Trine Lindegaard Holmberg sendt en række korte noter i punktform, der omhandler Argos generelle indkøbspolitik. Hun konstaterer her, at Argo 'har stor fokus på at sikre de bedst mulige priser i forbindelse med indkøb via udbud'.

Kommunen.dk har også sendt 20 skriftlige spørgsmål til direktøren. Kun et af disse spørgsmål er blevet besvaret i kort punktform.

I øjeblikket er eksterne advokater fra Bech-Bruun i gang med at gennemtrawle Argo for ulovlige indkøb. Et arbejde, der er bestilt af Argo, og som forventes færdiggjort i andet kvartal 2019.

Top 5: Største kendte danske sager om ulovlige indkøb uden udbud

Nr	Navn	Beløb
1	39 kommuner (KMD Opus)	1.300.000.000 kr.
2	Skat (leverandør: CSC)	435.000.000 kr.
3	Amager Ressource Center (ARC)	309.603.079 kr.
4	Rigspolitiet	273.000.000 kr.
5	Argo	237.000.000 kr.

Opfordring: Brug det rigtige fortovssand og spar på pesticiderne

Hvis man lægger fliser, sten og anden belægning efter de gældende standarder, kan kommunerne spare penge samtidig med, at de kan skære ned på brugen af pesticider, fordi ukrudtet får sværere betingelser, forklarer Dansk Byggeri.

Foto: Elvig Hansen / Ritzau Scanpix

Belægning, der er lagt rigtigt, har et mindre forbrug af pesticider, hvilket både er til gavn for kommunernes pengepung og for miljøet, forklarer Dansk Byggeri.

o ukrudt

Af Jens Holm
jens@kommunen.dk

De fleste kommuner har gennem mange år givet ukrudtet gode betingelser for at pible frem mellem fortovsfliserne.

I fugerne ved fortove, torve og veje har kommunernes teknik- og miljøafdelinger, entreprenører og andet godtfolk nemlig været rigtig flittige til at bruge godt med

strandsand og stenmel, der er meget finkornet.

- Kigger vi på strandsand i et mikroskop, er stenene runde som 'tennisbolde'. Det er nemt at få ned i fugen, men det forsvinder desværre også nemt igen. Det betyder, at ukrudt får meget nemt ved at tage fat, siger Kim Falkenberg, der er næstformand i belægningsgruppen under Dansk Beton, et bran-

chefællesskab i Dansk Byggeri.

Det fine sand burde kommunerne lade blive på stranden, i stedet skal der hives andre produkter ned fra hylterne og ned i rillerne mellem fortovsfliserne - både når kommunerne skal anlægge og vedligeholde, lyder opfordringen fra Dansk Byggeri.

Hvis belægningen er lagt rigtigt, kan kommunerne nemlig både spare penge på vedligehold af ødelagte strandsands-fuger, ligesom pesticidsprøjten eller ukrudtsbrænderen kan forblive i skuret, fordi et rigtigt valg af sand vil hæmme ukrudtsvæksten betydeligt.

Standard-løsningen

Når det drejer sig om at forebygge på den bedste vis, er løsningen lige for. Det drejer sig helt banalt om at droppe det fine sand og gribe ud efter poserne med det rette miks.

Helt konkret skal kommunerne bare bruge et materiale, der overholder den gængse standard på området, DS 1136, der er udarbejdet af Dansk Standard.

- Sandkornene går fra 0 op til 4 millimeter. Her skal være en vis procentdel af

hver størrelse for at overholde standarden DS 1136. På den måde sikrer du det rigtige miks, og derved fylder fugen sådan, at man minimerer, at der kommer fugt ned i konstruktionen, siger han.

Men desværre overholder langt de fleste af de tilgængelige materialer ikke den gældende standard, DS 1136. Ligesom det heller ikke er alle i branchen, der benytter sig af den viden, og det er en skam, mener Kim Falkenberg.

- Ved at overholde standarden får du et fugemateriale mellem fortovsfliserne, der er meget skarpt, så det kiler sig mellem hinanden, og dermed låser det dernede - og bliver der, siger han.

Ved at bruge det rette miks kan kommunerne også undgå at smadre sit eget arbejde, der foretages, når fliserne skal rengøres og renses.

- Når kommunerne i dag kommer ud med sine fejeller sugemaskiner, så suger de jo det fine strandsand lige op i maskinerne igen. Derefter kommer ukrudtssporene blæsende glat hen over overfladen af fortovsstenen, og så ender ukrudtet jo nede i fugen. Når der kommer noget vand og nogle blade, bliver det til muld, og så får

“Meget af tiden og krudtet i kommunerne bliver brugt på at finde ud af, hvordan de skal bekæmpe det her ukrudt - hvad kan vi gøre for, at vi ikke generer borgerne med ukrudt, så vi bevarer tilgængeligheden. Men i stedet for at fokusere på bekæmpelse, bør kommunerne se på, hvordan de forebygger.”

Kim Falkenberg, Dansk Byggeri

ukrudtet jo fantastisk gode muligheder for at vækste, forklarer han.

Forebyggelse ikke bekæmpelse

Via en række temadage på København Universitet har Dansk Byggeri, fokuseret på 'ukrudtsdannelse i belægninger', og her observerede Kim Falkenberg, hvordan

debatten faldt på ukrudtsbekæmpelse - og ikke forebyggelse.

En tankegang, som kommunerne med fordel bør lave om på, mener han.

- Meget af tiden og krudtet i kommunerne bliver brugt på at finde ud af, hvordan de skal bekæmpe det her ukrudt - hvad kan vi gøre for, at vi ikke generer borgerne med ukrudt, så vi bevarer tilgængeligheden. Men i stedet for at fokusere på bekæmpelse bør kommunerne også se på, hvordan de forebygger, forklarer han og fortsætter:

- Hvis flere ville gøre sig bekendt med DS 1136 og forholde sig til, om det er det korrekte fugemateriale, den enkelte kommune anvender og tænker en løbende vedligehold ind. Det er vigtige spørgsmål at stille, og som på sigt kan spare kommunerne for penge, da det kan minimere brugen af pesticider

Opfordringen til fagfolk, der beskæftiger sig med projektering og vedligeholdelse i landets byer, går helt konkret ud på at gøre sig bekendt med de gældende standarder og krav, der findes inden for belægning, da det kan begrænse ukrudt i fremtiden, forklarer Dansk Byggeri.

Fakta

- **DS 1136 standarden** har til formål at fastlægge krav til projektering, udarbejdelse af udbudsmateriale og udførelse af brolægning, herunder kantbegrænsninger og belægninger på gader og veje, fortove og overkørsler, pladser, parker og haver med brosten, chaussebrosten, knoldebro, mosaiksten samt fliser, klinker og belægningssten.
- **Standarden gælder primært** for nyt arbejde, men vil også kunne anvendes som grundlag for reparationsarbejder.

Kilde: Dansk Standard

Odense-lærer vandt landsretssag om ytringsfrihed kontra advarsel

Erik Schmidt (i midten) og formand for Danmarks Lærerforening Anders Bondo Christensen (th) vandt landsretssagen i Odense om ytringsfrihed.

Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix

Erik Schmidt var ikke mere kritisk end andre lærere, finder Østre Landsret og underkender Odense Kommunes advarsel i den fire år gamle sag

o ytringsfrihed

Af Michael Kjærgård
michael@dknyt.dk

En advarsel fra Odense Kommune til en lærer for - på personalemøder - at udtale sig kritisk om arbejdsforholdene på skolen, er blevet underkendt af Østre Landsret, skriver lokale medier. Læreren, Erik Schmidt, sagde selv op kort efter den afgørende episode, men Danmarks Lærerforening har forfulgt sagen som principiel for offentligt ansattes ytringsfrihed.

Det juridiske tovtrækkeri har været langvarigt, siden advarslen blev givet i juni 2014. Lærerforeningen forsøgte indledningsvis at få Odense Kommune til at foranstalte en tjenstlig undersøgelse, men det afviste kommunen med henvisning til, at Erik Schmidt havde sagt op.

Næste skridt blev en stævning mod Odense Kommune for at få advarslen trukket tilbage, men før sagens substans kunne behandles, måtte der først en kendelse til, der gav Lærerforeningen og

Erik Schmidt ret til overhovedet at få sagen behandlet ved civilretten. En kendelse der blev afsagt i byretten, men også måtte en tur omkring landsretten, før den stod fast, blandt andet med henvisning til, at kommunen gav advarslen efter opsigelsen og dermed selv forlængede sagen.

Håb om højere til loftet

Byretssagen om selve advarslen blev for et års tid siden vundet af Odense Kommune, idet retten 'ud fra en samlet bedømmelse' fandt, at Erik Schmidts kritik og måden han fremsatte den på, var 'en overtrædelse af pligten til dekorum' og dermed en tjenesteforseelse, sådan som advarslen også lød på. Overtrædelsen af dekorum (passende opførsel), gik på, at Erik Schmidt enten ifølge egen forklaring var vred og hævdede stem-

men, eller ifølge skoleleders forklaring var ekstrem og personlig.

Ved ankesagen i Østre Landsret havde Danmarks Lærerforening skiftet til en ny advokat, som i sin procedure lagde stor vægt på ytringsfrihedsaspektet.

Dommen over Odense Kommune udlægges da også af Danmarks Lærerforenings formand Anders Bondo Christensen som 'en vigtig sejr for ytringsfriheden', og en glad Erik Schmidt selv håber, 'at der igen bliver højere til loftet på skolerne, og at lærerne igen tør sige, når der er noget, de er uenige i', siger han til Fyens.dk.

Byretsdommens regning til Lærerforeningen på 100.000 kr. i sagsomkostninger er samtidig af landsretten ændret til en regning til Odense Kommune på 126.250 kr.

Finanslovsbevilling redder Læsø fra budgetteret underskud

Læsø. Efter måneders kølighed fra Økonomi- og Indenrigsministeriet overfor Læsøs økonomiske problemer, har finanslovsforliget mellem regeringen og Dansk Folkeparti nu åbnet så meget for pengekassen, at kommunens ulovligt budgetterede underskud for 2019 er mere end dækket ind. 10 mio. kr. årligt falder der af til Læsø i 2019 og 2020, og de samme beløb til Samsø og Ærø.

Arbejdsretten underkender lærerfyring i Holstebro

Holstebro. Det vakte store protester fra både forældre og kolleger, da Holstebro Kommune skred til fyring af børnehaveklasselederen på Vinderup Skole før sommerferien. Nu oplyser Dagbladet Holstebro, at Arbejdsretten har underkendt fyringen. Det begyndte med en børnefødselsdag, der udviklede sig til en større samarbejdskrise. Den pågældende dag havde børnehaveklassen fri kl. 13.30, men blev kl. 12 hentet med bus og fragtet til en børnefødselsdag i selskab med forældre - men uden børnehaveklasselederen.

Det blev i forvaltningen betragtet som tilsynssvigt og kostede børnehaveklasselederen jobbet efter 21 års ansættelse.

Per Mandrup fra kokkellandsholdet skal rådgive om kommunal mad i Vejle.

Foto: David Bering/Polfoto

Vejle får Michelin-hjælp til kommunemaden

Vejle. Vejle Kommune vil med nye samarbejdsformer gøre maden bedre for de mange borgere, hvis måltider kommunen har ansvaret for. Derfor er blandt andet 60 medarbejdere, der alle er i berøring med brugerne af kommunens madtilbud på senior-, handicap- og ældreområdet, på kursus i madlavning hos Michelin-kokken, Per Mandrup. Det skal være med til at gøre maden til mere end bare mad, men en totaloplevelse. Kursisterne lærer blandt andet 'at lave mad, som appellerer til alle vores sanser'.

Østjysk branddirektør fyres

Aarhus. Østjyllands Brandvæsen har besluttet at fritage direktør Lars Hviid for tjeneste. Det sker efter afsløringer af store problemer med arbejdsmiljøet i organisationen. Det er en arbejdspladsvurdering, som nu viser, at der er en række forhold, der skal undersøges, og derfor har bestyrelsen besluttet at fritage direktøren for tjeneste. Nu vil bestyrelsen med formand Bünyamin Simsek (V) i spidsen igangsætte en undersøgelse af forholdene i Østjyllands Brandvæsen og derefter beslutte den fremtidige drift af ØB.

Besparelse på 10 mio. blev til 1,5 i Viborg

Viborg. Det, der på papiret lignede en milliongod idé, har vist sig at være lidt sværere at føre ud i virkeligheden, end hvad Viborg Kommune i første omgang regnede sig frem til med hjælp fra KL og KMD. For da kommunen for et par år siden besluttede at indføre virtuelle møder for samtlige ledere i stedet for fysiske møder, var beregningen, at det ville give en besparelse på 10 mio. kr. i 2017, hvoraf 2 mio. kr. af den forventede besparelse blev øremærket til indkøb af udstyr, it-mandskab og 'uddannelse i anvendelsen af virtuelle møder.' Men beregningerne var skudt en smule ved siden af - nærmere betegnet 6,5 mio. kr. i år, hvor man havde forventet at spare 8 mio. kr. Videofinten har nemlig blot sparet kommunen 1,5 mio. kr. - svarende til knap 19 pct. af den forventede besparelse. Det skriver Viborg Stifts Folkeblad.

Pressenævn afviser borgmesters klage i udløber af strid om ølpriser

'Krænkende' mener Sønderborg-borgmester Erik Lauritsen (S) om avisomtale. 'Stor personlig følsomhed' siger Gråsten Avis, der rutinemæssigt kalder borgmesteren 'Kong Erik'

o pressenævn

Af Michael Kjærgård
michael@dknyt.dk

En strid, der i bund og grund handler om ølpriser ved et arrangement sidste sommer på Torvet i Gråsten, har været en tur i Pressenævnet, hvor borgmester Erik Lauritsen (S) fik besked på, at han må affinde sig med Gråsten Avis i juni kaldte ham 'ophavsmand' til et regulativ som følge af striden under en

overskrift med ordlyden 'borgmester presser regulativ igennem'.

Faktuelt forkert, uden dokumentation og uden mulighed for at svare for sig, lød borgmesterens klage. Gråsten Avis der rutinemæssigt kalder borgmesteren for 'Kong Erik', tolkede i sit svar til Pressenævnet klagen som et udtryk for 'stor personlig følsomhed', og i det hele taget fremstår det ret tydeligt, at der helt gensidigt ikke eksisterer nogen stor kærlighed mellem avisen og borgmesteren.

Ølprisstriden kom til udtryk ved, at et udskænkingssted på Torvet i Gråsten i 2017 serverede øl til dumpingpriser under et arrangement, hvor det ellers var

diverse foreninger, der stod for forplejningen ved hjælp af frivillige og i den hensigt at tjene lidt til klubkasserne. Bag striden ligger tidligere uenigheder mellem udskækningssted og handelsstandsforening, og et regulativ omfattende alle arrangementer på kommunale arealer skulle skære igennem og bilægge striden.

Det gjorde imidlertid det modsatte, fordi 'eksisterende restauratører' på en given plads skal tilbydes at 'forestå salget af mad og drikke', og kun hvis restauratøren siger nej 'kan arrangøren overdrage salget til en forening eller andre erhvervsdrivende', hed det i regulativet. Reelt en vetoret til den ene restauratør, der er på Torvet i Grå-

sten, lød kritikken, og regulativet nåede da heller ikke i høring, før det blev stallet i økonomiudvalget.

Men forinden nåede Gråsten Avis altså at trykke artiklen med overskriften 'Borgmester presser regulativ igennem', hvori Erik Lauritsen desuden blev kaldt 'ophavsmand'.

Men Pressenævnet mener for det første generelt, at 'politikere må tåle en mere nærgående omtale end andre', og for det andet afviser det, at der skulle være noget krænkende i ordvalgene. Gråsten Avis har kvitteret med endnu en gang at kalde borgmesteren for 'Kong Erik', men på Torvet blev striden bilagt hen på sensommeren. Vistnok.

Der er stadig stor forskel fra kommune til kommune på, hvor godt det går personer i behandling for alkoholmisbrug. Men overordnet set går det den rigtige vej.

Foto: M. Begsteiger / Ritzau Scanpix

Misbrugsbehandling bliver billigere for hvert år

Folk med alkoholafhængighed kommer oftere end tidligere ud af deres misbrug med succes, viser nye tal. Men kommunerne kan stadig oppe sig, siger forening.

o alkohol

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

De findes i de hjem, hvor vinglassene vælter på bordet, og vodkasken i skuffen bliver mere og mere tom som dagene går. I de hjem, hvor kontakten til børnene og familien skrumpet, mens fedtleveren vokser i maven. Og til sidst er der kun vinen, vodkaen, øllet og likøren tilbage.

De findes også i de hjem, hvor lidt for mange aftener alene fortaber sig i alkoholtågerne. Og i de hjem, hvor man bare lige skal have en flaske vin til maden, en til fordøjelsen og en til at tage den værste tørst, inden sengen kalder.

Alkoholikerne findes i mange former og farver, men når de kommer ind i den kommunale alkoholbehandling, er de på mange måder endnu et nummer i rækken

af de godt 140.000, som er så afhængige af alkohol, at de ikke kan lægge det på hylden uden at komme i professionel behandling.

Den professionelle behandling har oven i hatten langt større succesrate, end den tidligere har haft. Det viser tal for hver kommune, som Socialministeriet netop har offentliggjort.

Her har ministeriet regnet på tal fra Det Nationale alkoholbehandlingsregister og på den baggrund konkluderet, at 44 procent af de personer, som får betalt ikke-anonym alkoholbehandling af det offentlige, kommer ud på den anden side af behandlingen som enten ædru, som alkoholikere med et reduceret forbrug eller med en relevant henvisning til yderligere behandling. Og det er et langt bedre resultat i forhold til i 2013, hvor 34 procent af de personer, som gik i alkoholbe-

handling, havde et såkaldt succesfuldt forløb, konstaterer ministeriet.

Større effekt

Samtidig er effekten af alkoholbehandlingen steget. Det vil sige, at kommunerne i dag får flere succesfulde behandlinger for den samme mængde penge.

Det skyldes især en øget kvalitet i behandlingen, siger professor Anette Søgaard Nielsen fra Forskningsenheden for klinisk alkoholforskning på Syddansk Universitet i Odense:

- Især Sundhedsstyrelsen har de sidste mange år arbejdet indgående for at beskrive, hvad der skal til for at behandle alkoholafhængighed. Samtidig har der været et massivt fokus på at efteruddanne personalet derude. Og så har der bare været rigtig mange indsatser, som trækker i den samme retning, siger Anette Søgaard Nielsen.

For et års tid siden lavede hun en lignende undersøgelse, som den Socialministeriet står bag, sammen med to kolleger fra universitetet. Her så forskerne på 44.516 forløb i alkoholbehandling i perioden 2006 til 2014. Ud af det kunne de konstatere, at

"Man skal virkelig passe på med at sammenligne kommunerne med hinanden. Der kan være mange grunde til, at der er forskel. Det, som er interessant for den enkelte kommune, er at kunne sammenligne sig med sig selv for at se, om det går fremad."

Anette Søgaard Nielsen, Professor hos Forskningsenheden for klinisk alkoholforskning på Syddansk Universitet

tiden for at komme ud af sit misbrug er faldet fra 433 dage i 2006 til langt under det halve.

Forskel på kommuner

Hos Alkohol & Samfund er man positiv over de nye tal fra Socialministeriet, fortæller direktør Peter Konow - det selvom han mener, at tallene kan være usikre, blandt andet fordi indberetningen af data til Det Nationale alkoholbehandlingsregister tidligere har haltet.

- Umiddelbart ser det jo ud til, at der er sket fremskridt i behandlingen. Det skyldes formentlig, at der er sket en større ensretning i den måde, man arbejder med alkoholafhængighed hos kommunerne. Så overordnet er det en rigtig god udvikling, siger han.

Men selvom det ser godt ud på landsplan, er der stadig kommuner, som hænger i bremsen, og som har langt færre succesfulde behandlinger end andre. Borgere i Gribskov, Fredensborg og Lemvig har, hvis man ser på tallene, langt større sandsynlighed for at lykkes med alkoholbehandling end borgere fra Guldborgsund, Slagelse og Sorø.

Og netop forskellene mellem de enkelte kommuner er værd at tage fat i, siger Peter Konow. For uanset hvor en borger bor, har han eller hun krav på ensartet hjælp.

Peter Konow fremhæver blandt andet udsving i, om kommunerne tilbyder afrusning til borgere, som konstant er påvirkede. Ligeledes er der steder, hvor Alkohol & Samfund oplever, at borgere

med alkoholproblemer venter længe på dagbehandling eller døgnbehandling:

- Der er stadig kommuner, der ikke lever op til Sundhedsstyrelsens krav til, hvordan kommunerne skal yde alkoholbehandling. Det viser en undersøgelse, vi har på vej. Og selvom der er sket en forbedring i forhold til tidligere undersøgelser, er der stadig problemer i mange kommuner, siger Peter Konow.

Men man skal virkelig passe på med at sammenligne kommunerne med hinanden, siger Anette Søgaard Nielsen:

- Der kan være mange grunde til, at der er forskel. Det, som er interessant for den enkelte kommune, er at kunne sammenligne sig med sig selv for at se, om det går fremad, siger Anette Søgaard Nielsen.

Årsagerne til store udsving imellem nabokommuner er ifølge Anette Søgaard blandt andet, hvordan borgersammensætningen er blandt dem, som søger behandling.

- Ældre borgere, som debutterer sent i behandlingssystemet, har for eksempel en højere succesrate. Så hvis man behandler mange ældre, har man formentlig også en langt højere succesrate. o

Borgmestres mistillid koster direktørjob - igen

strategi

Af Maria Steno, skribent

DEmbedsmændene har for meget magt. Det mente hver anden kommunalpolitiker for et år siden i en analyse i Politiken. Efter valget er kommunaldirektører og direktører fyret på stribe.

Hænger det sammen?

Embedsmændene har stor indflydelse på de kommunalpolitiske beslutninger. Det fremgår af jævnlige målinger blandt kommunernes politikere, og det kan ses direkte hver dag i kommunerne af borgere og medarbejdere. Er cheferne og direktionen for en sag, bliver den gennemført, er de ikke, så bliver den ikke gennemført. Og kommunalbestyrelsen hører sjældent om sagen.

En udsat position

Det kan diskuteres, hvilken betydning topembedsmændenes magt har ud fra et demokratisk perspektiv, men ud fra et effektivitetshensyn, som efterhånden er den primære målestok i kommunerne, giver det mening. Politikerne i kommunalbestyrelsen skal holde sig til de store linjer og basere deres beslutninger på oplæg fra direktionen. Og så skal de ansætte den rigtige topledelse og afskedige den forkerte. Afskedigelser og ansættelser af direktører foregår i økonomiudvalget i en politisk konsensus-

kultur, men i praksis er det en opgave, borgmesteren står i spidsen for som leder af forvaltningen og dermed den eneste, som er tæt på direktionen i hverdagen, når resten af kommunalbestyrelsen passer deres 8-16 job. Og måske netop derfor har åremålsansættelser været så populære i kommunerne. Det skaber en bagdør og mulighed for at komme af med direktører igen uden for megen palaver, og det åbner for kompromisser i ansættelsesprocessen i økonomiudvalget, at en eventuelt ny borgmester kan sætte sit eget hold. For nok er kommunaldirektøren politisk udnævnt, men det er på ingen måde nogen livstidsansættelse. Tværtimod er det en yderst udsat position. Højsæson for afskedigelser og ansættelser af kommunernes direktion er året efter kommunalvalget, og der har også været en del fyringer i år.

Næppe på grund af inkompetence

Ofte har den fyrede direktør været leder med succes i kommunen eller andre kommuner gennem en årrække, så det er sjældent inkompetence, der er forklaringen bag fyringen. Ofte tales der om, at retningen og ambitionerne er forskellige. Er det så et udtryk for, at kommunalbestyrelserne gennem fyringer prøver at genvinde magten fra embedsmændene i kommunens direktion? En underliggende kritik af, at direktionen går for langt ad egne veje?

Svaret er ikke officielt. For fratrædelsesaftalerne er fortrolige, og kommunikationen til offentligheden er efterhånden minimal. Når det lykkes borgmesteren at få konsensus for fyringen, holder økonomiudvalget tæt, og den fyrede direktør vinder ikke på en offent-

lig debat, så han eller hun skal videre med et gyldent håndtryk til et nyt direktørjob i en nærliggende kommune uden for meget offentlig kritik i medierne. Negativ kritik i lokalavisen i den ene ende af landet kan forfølge direktøren på Google, når han eller hun søger job i den anden ende af landet. Så er det bedre for direktøren ikke at sige noget som helst offentligt, men gemme sin version af fyringen til næste jobsamtale.

Vælgerne gætter selv

Det efterladte indtryk hos borgerne af den meget sparsomme kommunikation om fyringer bliver derfor typisk, at kommunernes topdirektører gjorde for lidt - og ikke for meget. På Bornholm, hvor ingen kan være i tvivl om, at den erfarne borgmester Winni Grosbøll - og ikke den nu fyrende kommunaldirektør Peter Loft - styrer øen, var den korte besked i pressemeddelelsen, at kommunalbestyrelsen ønskede en anden profil til jobbet. Uden yderligere bemærkninger. Derfor blev det borgmesterens høje forventninger fra pressemeddelelsen ved ansættelsen halvandet år tidligere, som blev citeret i medierne. Dem havde Loft nok ikke indfriet, tænkte øens borgere, som hurtigt læste mellem linjerne. I Gribskov kom der lidt flere ord på, da den nye borgmester Anders Gerner Frost smed to erfarne kommunale direktører på porten og lod forstå, at økonomiudvalget ønskede en ny profil på kommunaldirektørposten, som kunne løfte kommunen til et højere ambitionsniveau. Et tredje mere usædvanligt eksempel fra efteråret er fyringen af to direktører i Odder kommune som følge af utilfredshed fra ledere og medar-

bejdere i organisationen - og altså ikke begrundet i samarbejdet med politikerne.

Borgmesteren består - og bestemmer

Tre enormt forskellige kommunaldirektørfyringer med det til fælles, at ingen af dem officielt handler om magtbalancen eller samarbejdet mellem borgmesteren, kommunalbestyrelsen og direktion. Alligevel hænger alle tre fyringer og flere lignende eksempler sammen med magtbalancen mellem kommunalbestyrelsen, borgmesteren og direktionen. For fyringerne er udtryk for, at den ultimative magt i kommunen ligger hos borgmesteren qua dennes flertal i kommunalbestyrelsen.

Kommunaldirektøren eller andre direktionsmedlemmer kan ikke fyre borgmesteren eller kommunalbestyrelsen. Derimod kan direktionen lede og styre fra sag til sag og få stor magt over udviklingen af kommunen, men kun så længe borgmesteren via sit flertal giver direktionen lov til det.

Mister borgmesteren tilliden, er det slut.

Derfor viser målingerne også markante forskelle på kommunalpolitikernes holdning til embedsmændenes indflydelse på de kommunalpolitiske beslutninger, jo længere væk kommunalpolitikere selv er fra den politiske magt desto større frustration. For embedsmændene har den magt og den stilling, borgmesteren og hans flertal vælger at give dem. 'Borgmestre består, og embedsmænd forgår', som Niels Højberg fra Aarhus Kommune udtrykte det i et interview sidste år i djøfbladet.

» Kommenter klummen på www.kommunen.dk

DKNYT

Hold dig opdateret med de kommunale nyheder med et gratis prøve-abonnement på dknyt.dk
Abonnementet giver adgang til nyhedstjenesten og tre daglige nyhedsbreve.

Lav nogle flere p-pladser, så vi ryger ud i færre konflikter

cityassistenten

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Hvorfor valgte du at blive cityassistent?

Jeg fik ødelagt min ryg som maskinarbejder af for tunge løft. Derefter blev jeg pædagog og arbejdede på en døgninstitution med domsanbragte unge, der lod deres frustrationer gå ud over deres omgivelser - så der fik jeg ødelagt min ryg en gang til.

Efter en sygemelding faldt jeg over jobannoncen som cityassistent. Man skulle kunne sikre fremkommelighed og sikkerhed i trafikken og generelt servicere borgerne i Aarhus Kommune. Sådan havde jeg aldrig tænkt en p-vagt. Det tror jeg ikke, at der er nogen, der gør. Men jeg tænkte: 'Det kan jeg sgu'.

Jeg havde det, som jeg vil kalde relations-kvalme efter 14 år som socialpædagog, og her kunne jeg komme ud i den friske luft hver dag og passe mig selv lidt.

Lever jobbet op til dine forventninger?

Ja, det er meget frit, vi bestemmer selv, hvilket

"At være cityassistent er voksenpædagogik på højt plan. Byen har jo forskellige borgersammensætninger, hvor man skal kunne agere forskelligt."

Jimmy Danielsen.

område vi vil dække hver eneste dag, og der er rig mulighed for at servicere. Aarhus er gået fra at være en mindre by til en stor by, og byen har i den grad brug for en regulering af trafikken. Det er fedt at få lov til at forklare borgere konsekvenserne af uhensigtsmæssig adfærd i trafikken; ulovlige parkeringer og så videre.

'Jamen, jeg skulle bare lige...' den hører jeg rigtig mange gange hver dag fra folk, der ikke 'har tid til' at bruge p-pladsen eller p-huset. Men der er faktisk mange, som gerne vil høre og forstå reglerne - og så bliver snakken hyggelig.

Har du et favoritområde som cityassistent?

Aarhus Midtby, helt klart. Der går jeg i flow; snakker med folk, får flyttet biler, har tilsyn med afspærringer, skilte og byggepladser. Vi er byens øjne og ører og lærer dens puls at kende. Hvis trafikken begynder at hobe sig op et sted i byen, så ved jeg, at så må der være noget trafik, der er stoppet et andet sted. Ude i beboelsesområderne er der jo mere stille, der er det mest pendlere til og fra byen, der parkerer ulovligt, som vi har med at gøre.

At være cityassistent er voksenpædagogik på højt plan. Byen har jo forskellige borgersammensætninger, hvor man skal kunne agere forskelligt. I et område med mange akademikere går snakken på det tekniske som parkeringspolitik

og -regler. I områder med studerende, 'som ikke har råd til at betale afgifter på en SU', skal man mere guide: 'Prøv at parkere der og der, og lad nu være at standse der, hvor du ikke må...' I andre situationer skal man af og til fatte sig i korthed: 'Det er ulovligt,' og 'det er forbeholdt fodgængere'. Ude i villakvarterer bliver de knotte, når vi kommer og forstyrrer deres daglige trummerum. Engang var der én, der råbte: 'Hvorfor kommer du her og ødelægger vores lokalområde?' Det synes jeg var morsomt sagt.

Hvad er det bedste ved jobbet?

Det er frit. Der er ikke to dage, der er ens, og så får jeg mange gode grin, smil og snakke med folk hver eneste dag.

Og det sværeste?

Det er svært, når voksne mennesker glemmer deres opdragelse. Det er langtfra alle, men når det sker, giver det nogle knubs. De fleste borgere ved, hvis de parkerer ulovligt, men de tager chancen alligevel - og brænder fuldstændig sammen over at få en afgift. Og så kommer

remsen om, at man er emsig, smålig, 'og det er fandme også den her kommune, der er en skide pengemaskine' og så videre. Der er det svært at forklare, at vi behandler alle ens, at vi er til for deres skyld, og at ingen af os fryder os over at udskrive en afgift.

Mange tror, at unge med anden etnisk oprindelse er de mest uopdragne, men det er oftest folk i 40-60 års alderen i lidt for store biler. De kan være en prøvelse, fordi de ikke vil nedværdige sig til at tale med os.

Hvad kunne få dig til at forlade dit job?

Hvis det bare var en krigszone at komme på arbejde, så gad jeg det ikke - ikke til den løn. Jeg arbejder 37 timer om ugen, og med min tre-årige anciennitet får jeg 26.500 kr. om måneden plus pension og feriepenge.

Giv et konkret eksempel på en udfordring, du ikke burde have stået i.

Det var ved Storcenter Nord, hvor jeg var i gang med at udskrive en afgift til en bil, der holdt ulovligt. Eje-

Blå bog

- ▶ **Jimmy Danielsen,** 48 år
- ▶ **Har været ansat** som cityassistent (p-vagt) i Aarhus Kommune i 3 år.
- ▶ **Uddannelse:** Maskinarbejder og socialpædagog.

ren kommer stormende ud fra centeret og ryger helt op i mit hoved og spørger: 'hvad fanden har du gang i?' Han bliver fysisk og vipper albuene op under mine ribben. Episoden blev politianmeldt, men jeg har lige fået brev om, at tiltalen er frafaldet. Politiet anser ham som skyldig, men de kan ikke bevise hans skyld. Så nu ved den fyr, at han kan 'pære' til en p-vagt, uden at der sker noget ved det.

I dag diskuterer man gerne med autoriteter, man retter ikke bare ind, og som cityassistent er man en autoritet, hvilket vi gør os mange overvejelser omkring. For vi skal

Jeg ♥ mit job, men ...

I denne serie beder vi en række kommunalt og regionalt ansatte om at beskrive deres job: Hvad fungerer? Hvad fungerer ikke? Så kære politikere; læs, lyt og lær af stemmerne derude: Dette kunne gøre mit arbejde endnu bedre! I denne uge: Cityassistenten og Pædagogen.

Foto: Sofie Lind

Hvis vi bliver færre voksne, så bliver det kun et pasningstilbud ...

o pædagogen

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Hvorfor valgte du at blive pædagog?

Jeg kom naturligt ind i den verden. Da jeg var 16-17 år, fik jeg fire ugentlige medhjælper-timer i en storbørnsgruppe i en børnehave, hvor jeg skulle komme og spille fodbold. Senere blev jeg medhjælper på fuld tid, og da jeg så selv fik børn for 18 år siden, tænkte jeg, at nu måtte jeg hellere uddanne mig. Så lå det lige for at tage pædagoguddannelsen efterfulgt af en cand.gen.pæd.

Lever jobbet op til dine drømme?

Ja. For alt hvad der handler om menneskelig udvikling, synes jeg, er ekstremt spændende. Og i det her job er der jo klart potentiale for at kunne støtte op om børn og unges udvikling, kommunikation og dannelse.

Hænger hverdagen sammen?

Nogle af de rammer og vilkår, vi arbejder med og under, gør, at vi ikke altid kan gøre vores arbejde så godt, som vi gerne vil kunne. Helt konkret så har jeg syv timer om ugen i min klasse til at udvikle både det sociale samspil, den almene trivsel, løse konflikter, være med i samarbejde mellem SFO/skole og til at støtte op om børn, der har presserende udfordringer. Syv timer er ikke nok til at arbejde med det, jeg kalder 'socialfag'. Og udover den normale planlægning forventes det også, at vi arbejder med for eksempel BAL - et analysekoncept af læringsmiljøer. Så bliver tiden knæben. Specielt, når vi også skal nå møder, gårdvagter og overlap.

Jeg har tit følelsen af at halte bagefter med ting, som jeg gerne ville arbejde mere med.

Når man påtaler normeringen, så lyder svaret fra kommunen: "Det er staten, der sætter rammerne." Og staten siger: "Det er kommunen, der sætter rammerne."

Daniel Arildsen.

Det kan for eksempel være et barn, der føler sig ekskluderet fra fællesskabet, og som derfor er meget udadreagerende og har brug for hjælp og støtte.

Hvad er det bedste ved jobbet?

Det er samarbejdet med de andre pædagoger, lærere og forældre om at give børnene den bedste udvikling og trivsel. Gøre børns liv så godt som muligt. Hvad enten det handler om at blive bedre til noget, kende sig selv eller blive glade. Det er dét, det hele handler om.

Hvad er det sværeste ved jobbet?

Vi har et 'Leadership Pipeline'-system i Ballerup Kommune. Alle uanset plads i det system vil uden tvivl områdets bedste, men der kommer mange koncepter og tiltag 'oppefra', hvor der ikke er helt tænkt over, om det passer ind i vores kontekst, segment og rammer. Når vi har udfordringer på gulvet, eksempelvis med at nå forskellige udviklingstiltag, så skal jeg sige det

til min leder, som så skal sige det til sin leder, som så skal sige det til skoleledelsen og så videre. Det er en lang kæde af ledere, som budskaberne skal igennem, før de når til det politiske niveau - og i den kæde går noget af meningen altså ofte tabt.

Derudover er vores normering utroligt sårbar. Den kan kun lige løbe rundt. Er der én syg og én på kursus, så løber vi altså stærkt. Så er vi fem-seks stykker til 130 børn. Forleden var vi to uddannede pædagoger og fire vikarer til cirka 130 børn, da resten skulle til BAL. Grundet sygdom havde vores anden afdeling én dag tre voksne til cirka 90 børn. Og nu snakker regeringen om at skære i antallet af offentlige ansatte! Hvis vi bliver færre voksne, end vi er nu, så bliver det kun et pasningstilbud med afkrydsning og en enkelt fodboldturnering i ny og næ - og ikke et pædagogisk tilbud. Når man påtaler normeringen, så lyder svaret fra kommunen: 'Det er staten, der sætter rammerne.' Og staten siger: 'Det er kommunen, der sætter rammerne.' Så er det lidt svært at komme videre med budskabet, ikke?

Hvad kunne få dig til at forlade dit job?

Jeg vil sige, at jeg blev jævnt trist og ærgerlig over, at vores lønftaler, som de fleste af os er ansat på, for nylig blev opsagt i Ballerup Kommune. Dermed har kommunen valgt ikke at være lønførende. Det drejer sig ikke om noget vildt stort beløb, men det er en signalværdi. Og en vigtig en, synes jeg.

Føler du dig anerkendt og set? Af ledelsen? Af politikerne?

Jeg har et rigtig godt samarbejde med min nærmeste

Blå bog

- ▶ Daniel Arildsen, 42 år.
- ▶ Pædagog på Skovvejens Skole, BFO Øst siden 2010.
- ▶ Uddannet pædagog med kandidatoverbygning i generel pædagogik.
- ▶ Arbejdsmiljørepræsentant.
- ▶ Medlem af BUPL Storkøbenhavns bestyrelse.

"Mange tror, at unge med anden etnisk oprindelse er de mest uopdragne, men det er oftest folk i 40-60 års alderen i lidt for store biler."

kunne være autoriteter, men uden at være autoritære.

Det er en svær balancegang, for vi kommer jo ud i konflikt-situationer, hvor vi kan blive autoritære uden at ville det, og dermed kan vi bringe folk i en situation, hvor de kriminaliserer sig selv. Men vi er ikke sat i verden for at kriminalisere borgere, tværtimod, vi skal servicere dem. Dét er et værdisæt, man skal have med sig som cityassistent.

Føler du dig anerkendt og set? Af ledelsen?

Af mine ledere, ja. De er bekendt med, hvad det er for et arbejde, vi udfører, og de udviser både bekymring og

omsorg, hvis jeg har været udsat for en grim episode. De støtter op om psykologhjælp og politianmeldelser, og ser jeg ting, der ikke fungerer ude i byen, er de altid lyttende - og giver det mening, kan man meget hurtigt komme igennem med forslag til ændringer.

Af politikerne?

Det er en politisk arbejdsplads, jeg har, eftersom parkeringspolitik skifter alt efter, hvem der sidder ved roret. Nogle vil have bilerne ud af byen, andre arbejder for at få byen til at fungere med biler. Man kan være for det ene eller det andet - men det er politik, og vi retter jo bare ind efter, hvad der bliver lagt ud. Jeg har, i min optik, et smørhul af en arbejdsplads, og det er rene teknikaliteter eller politik, der afgør, om mine arbejds-vilkår ændrer sig til det værre eller til det bedre.

Men har du en appel til politikerne?

Udover bedre løn? Lav flere p-pladser. Så risikerer vi færre konfliktsituationer og overfusninger fra borgere. o

leder, den daglige pædagogiske leder på gulvet og til dels vores BFO leder, der dog er lidt længere væk i hverdagen. Dér føler jeg mig anerkendt. Hvis vi ser på lederne længere oppe i systemet, så er det ikke nogle, vi har direkte kontakt til. De er tættere på det politiske system end på os på gulvet, og det mærker vi jo ved, at deres beslutninger ikke altid giver mening for os. Og når ting ikke giver mening; når indflydelsen på egen praksis indsnævres, så bliver medarbejdere mere stressede og mere syge.

Har du en appel til politikerne/systemet?

Bottom up i stedet for top down-styring. Der skal mere beslutningskompetence ned i systemet - ned til os, der har hands-on, synes jeg. Giv os mere frihed til selv at udvikle pædagogiske tiltag og ideer for vores børn og unge. Så vil vi gerne have hjælp ovenfra til at facilitere og organisere og strukturere det - men det handler om, at vi som personale kan komme og sige: 'Det her, det er eddermame vigtigt. Det har vi behov for.' o

Kommunal efterforskning: Norddjurs satte en usædvanlig

Det krævede hundredtusindvis af kroner og usædvanlige efterforskningsmetoder, da Norddjurs Kommune undersøgte en sag om ulovlige indkøb og muligt underslæb i et værested for handicappede.

bilagsrod

Af Tobias Hansen Bødker
tobias@kommunen.dk

I slutningen af juni parkerede en bil fra Teknologisk Institut et sted i udkanten af Grenaa. Det er hemmeligt, hvor bilen parkerede, og hvad eksperterne fra instituttet helt præcist skulle bruge dagen på.

Men hvor instituttets medarbejdere normalt kun hjælper, når der kommer en befaling fra politiet eller en anmodning fra retten, var det denne gang ikke blå blink, men en kommunal udrykning, der havde bragt dem i marken.

Ekspertene var denne tirsdag den 26. juni i år på arbejde som efterforskere for Norddjurs Kommune, og da de igen satte sig ind i bilen, forlod stedet og efterlod kilometertælleren på 174 tilbage-lagte af slagsen, blev regningen på 14.514 kr. for dagens arbejde sendt videre til Norddjurs Kommune.

Hverken kommunen eller instituttet har ønsket at oplyse, hvad regningen dækker over.

Besøget fra Teknologisk Institut i Grenaa var dog ikke et hvilket som helst besøg.

Eksperternes arbejde var en del af en større - og ifølge flere kilder usædvanlig - kommunal efterforskning, der blev sat ind i jagten på svar i en sag om muligt stillingsmisbrug og mistanke om underslæb, viser en række dokumenter, som kommunen.dk har fået aktindsigt i.

Ifølge dokumenterne har Norddjurs Kommune både taget en række usædvanlige efterforskningsmetoder i brug og brugt knap 300.000 kr. i et forsøg på at få afdækket, om der er sket økonomisk kriminalitet i et kommunalt værested.

- Det er efter mit vidende den første gang, at der er lavet den her type undersøgelse i Norddjurs Kommune, så det er langt fra sædvanligt, at vi gør det, siger sekretariatschef i velfærdssekretariatet i Norddjurs Marie-Louise Eskerod Ifversen.

Uvildig undersøgelse

For at forstå sagen spoler vi tiden tilbage til september 2017, da en medarbejder advarede den juridiske afdeling i Norddjurs om mulige uregelmæssigheder i det kommunale værested for udviklingshæmmede og personer med et psykisk handicap, Nærheden.

Medarbejderen var stødt på regninger, som rejste spørgsmål, der ikke blev besvaret, og da efteråret 2017 blev til foråret 2018, stod det efterhånden klart for kommunen, at der var problemer. Det hele kulminerede med en fratrædelsesaftale med den daværende leder af værestedet, inden kommunen i begyndelsen af juli valgte at politianmelde sagen.

Men forud for politianmeldelsen lå et længere forløb, hvor Norddjurs Kommune betalte for at få lavet bl.a. tekniske undersøgelser,

interviews og en uvildig syn og skønsvurdering i et forsøg på at finde ud af, hvad der er op og ned i sagen om Nærheden.

De særlige undersøgelser blev sat i gang i slutningen af april i år, da advokatfirmaet Bech-Bruun blev hyret til at stå i spidsen for en uvildig undersøgelse af en lang række regninger fra Nærheden. Det er i den forbindelse, at der ifølge flere kilder er taget usædvanlige metoder i brug, og dokumenterne, som kommunen.dk har fået aktindsigt i, giver et indblik i, hvordan det foregik.

Eksempelvis viser en faktura fra Teknologisk Institut, at kommunen havde bestilt eksperterne til at gennemføre en "teknisk undersøgelse" et sted i Grenaa, en "værdisætning" samt en undersøgelse af "malepriser m.m. på 3 køretøjer".

Det er uvist, hvad arbejdet helt konkret dækker over, men ifølge Per Nikolaj Bukh, professor ved Institut for Økonomi og Ledelse, Aalborg Universitet, er det et usædvanligt skridt, at en kommune på denne måde begiver sig ud i et selvstændigt efterforskningsarbejde og påtager sig rollen som kommunale efterforskere.

- Det her er ikke sædvanlig praksis, så jeg tror ikke, at man kan finde særlig mange fortilfælde, hvor man kan se efter, hvad en kommune har gjort i en tilsvarende situation. Det er svært at sige, om der overhovedet findes tilsvarende sager, men det tror jeg ikke, siger professoren.

Hos Norddjurs Kommune konstaterer Marie-Louise Eskerod Ifversen, at "det har været vigtigt for kommunen at undersøge forholdene."

- Det handler jo også om, at det er vigtigt for os, at der ligger nogle solide undersøgelser bag, hvis vi skal overveje at indgive en politianmeldelse, forklarer sekretariatschefen, der flere gange konstaterer, at hun af hensyn til politiets efterforskning ikke kan

kommentere eller uddybe, hvad undersøgelserne har centreret om.

Mørklagt rapport

Selve rapporten fra Bech-Bruun og undersøgernes konklusioner er mørklagt for offentligheden. Kommunen henviser til, at politiet har modtaget rapporten, og hos Østjyllands Politi oplyser man, at der fortsat er rejst én sigtelse i sagen - mod en tidligere kommunalt ansat efter Straffelovens § 278 om underslæb.

Herudover har politiet ingen kommentarer.

Inden politianmeldelsen fik Norddjurs Kommune advokathjælp til at finde ud af, om der var grundlag for at sende materialet til politiet.

Faktisk er det Bech-Bruun, som har lavet et udkast til politianmeldelse, viser en salærredegrøelse fra advokatfirmaet, der også afslører, at kommunen samtidig har brugt advokaterne til at vurdere kommunen.dk's anmodninger om aktindsigt.

Et andet spor handler om den fratrædelsesaftale, som kommunen indgik med den tidligere leder af værestedet. Ifølge dokumenterne har Bech-Bruun undersøgt "muligheden for at standse betalinger i henhold til den indgåede fratrædelsesaftale med tidligere medarbejder".

Ifølge professor Per Nikolaj Bukh fra Aalborg Universitet er det helt efter bogen, at Norddjurs Kommune efterlyser et svar på, om en sag som denne skal have yderligere personaleretlige konsekvenser.

- Hvis man bliver fyret, får man jo løn i en periode, men hvis man bliver bortvist på grund af f.eks. underslæb, så har man misligholdt sin stilling, og så har man ikke samtidig de sædvanlige krav på en fratrædelse, forklarer han.

Alligevel adskiller sagen fra Norddjurs Kommune sig fra lignende sager, mener Per Nikolaj Bukh. Ifølge professoren ville det normale første skridt således være, at kommunen havde valgt at

hjemsende den tidligere kommunalt ansatte i en periode med løn, mens advokaterne afsluttede den uvildige undersøgelse.

- Det ville man normalt gøre først, for hvis det viser sig, at der er begået noget kriminelt, kan man bortvise medarbejderen, og så skal man ikke betale fratrædelsesgodtgørelse, siger han.

Norddjurs Kommune indgik i stedet en fratrædelsesaftale med den tidligere leder, et halvt år inden advokatrappporten fra Bech-Bruun lå klar. Sekretariatschef Marie-Louise Eskerod Ifversen vil ikke oplyse, om fratrædelsesaftalen er blevet lavet om til en bortvisning eller ej.

- Men jeg kan sige det sådan, at der er ikke tilbageholdt løn, siger hun.

Spotlys på indehaver

Normalt er det politiet, der gennemfører afhøringer, men i Norddjurs var det i første omgang ikke politibetjente, der tændte spotlyset og

Skattekroner i Nærheden

- **Det beskyttede værested** og aktivitetscenter Nærheden, der ligger i Grenaa, er et mere end 40 år gammelt kommunalt tilbud for udviklingshæmmede og personer med et psykisk handicap.
- **En gennemgang af** udgiftsbilag fra Nærheden viser, at en del af pengene er blevet brugt i strid med reglerne. Sagen har ført til, at lederen af Nærheden er fratrådt, mens Norddjurs Kommune har bedt politiet efterforske sagen. Politiet har sigtet én person for underslæb.
- **Der er bl.a.** betalt en lang række regninger, uden at Norddjurs Kommune har haft styr på formålene og modtagerne af indkøbene.
- **Samtidig har Nærheden** i en årrække handlet hos et lokalt værksted i strid med udbudsreglerne, mens den nu fratrådte leder ligeledes uden udbud har handlet hos et malerfirma, hvor ejeren er en tidligere forretningspartner til den fratrådte leder.

jagt ind på svar i svindelsag

En sag om bilagsrod og ulovlige indkøb kostede tidligere i år jobbet for den daværende leder af et værested på socialområdet i Norddjurs Kommune. Siden har kommunen brugt knap 300.000 kr. på en uvildig advokatundersøgelse, som ifølge en professor har involveret flere usædvanlige efterforskningsmetoder.

båndoptageren i forsøget på at finde svar.

I stedet har kommunen hyret Bech-Bruun til at foretage interviews med bl.a. indehaveren af det lokale værksted, Djurs Auto, og 'herunder detaljeret gennemgang af samtlige noterede fakturaer med mulige uregelmæssigheder'.

Som tidligere beskrevet af kommunen.dk har værkstedet været en central del af sagen. I en årrække har Norddjurs Kommune - i strid med udbudsreglerne - handlet for samlet 2,5 mio. kr. hos Djurs Auto. Der er bl.a. betalt 108.000 kr. for en 12 år gammel - og defekt - handicap-bus, som aldrig har været taget i brug, ligesom der har været rod i flere regninger fra værkstedet.

Norddjurs Kommune bekræfter, at indkøbet af bussen er en del af det materiale, som politiet er blevet bedt om at efterforske, men inden det nåede dertil, valgte kommunen også at hente motorkyndige eksperter ind.

"Det her er ikke sædvanlig praksis, så jeg tror ikke, at man kan finde særlig mange fortilfælde."

Per Nikolaj Bukh, professor Aalborg Universitet

Interesseorganisationen FDM fik i slutningen af maj en bestilling fra Norddjurs, der bad FDM om at gennemføre en "syn/skønssag". En del af arbejdet var netop at undersøge værkstedsfakturaer.

Ifølge sekretariatschef Marie-Louise Eskerod Ifversen blev FDM trukket ind i billedet, da kommunen gennemgik fakturaerne fra Djurs Auto.

- Det var for os det mest oplagte sted at spørge. Jeg ved ikke, om det er noget, FDM plejer at gøre eller ej, siger hun.

Ikke hverdagskost

Lone Otto er teknisk chef hos FDM. Hun understreger, at

hun ikke kan kommentere den konkrete sag fra Norddjurs Kommune, fordi FDM generelt ikke udtaler sig om specifikke sager.

Hun forklarer dog, at det er usædvanligt, at FDM bliver sat til at lave syn og skønssundersøgelser på vegne af en kommune.

- Den slags opgaver laver vi jo dagligt, men det gør vi som regel på vegne af retten, hvor vi bliver udpeget som syns- og skønsmænd. Men det er ikke hverdagskost, at vi laver det for en kommune eller for en offentlig instans. Det er normalt ikke noget, vi er en del af, siger Lone Otto.

- Det sker oftest, når parterne bliver enige om, at man ønsker yderligere bevis i en retssag eller at man ønsker yderligere dokumentation, siger hun.

Usikre beviser

Materialet, som kommunen.dk har fået aktindsigt i, viser også, at Bech-Bruun har undersøgt muligheden for at

rejse et krav om erstatning i sagen. Det kan give god mening at kigge på, vurderer professor Per Nikolaj Bukh.

- I sådan en situation vil man som kommune være ret interesseret i at sikre sig, at man har dokumentationen på plads, og at man ikke ligger i hænderne på politiets efterforskning, siger han.

Selv hvis formålet med undersøgelserne har været at sikre beviser, er det tvivlsomt, om resultaterne ville kunne bruges i en eventuel civil retssag, forklarer professor Per Nikolaj Bukh.

- I USA har man et princip om, at parterne i en retssag kan stille med hver deres respektive eksperter, men i dansk ret har man ikke tradition for, at man selv stiller med eksperter. Hvis der er brug for en vurdering, så udnævner man jo en uvildig syn og skønsmænd, så det er ikke sikkert, at det som sådan egentligt kan bruges til noget i en retssag, hvis det endeligt skulle komme til det, fordi det jo er en rådgiver, som er

"Det er alvorlige forhold, som vi selvfølgelig tager meget alvorligt, og det er jo også baggrunden for, at vi vælger at gøre det på den her måde."

Marie-Louise Eskerod Ifversen, sekretariatschef i velfærdssekretariatet i Norddjurs

hyret af den ene part, siger han.

Kommunens eget forsøg på at finde svar i den mulige svindelsag har bl.a. fået eksperterne fra Teknologisk Institut til at vende luppen mod kommunens udgifter til malerarbejde. Her er der blevet foretaget en 'undersøgelse af udført malerarbejde'.

Hverken kommunen eller instituttet har ønsket at uddybe, hvad der konkret er blevet undersøgt, men Nord-

djurs har tidligere bekræftet over for kommunen.dk, at en del af det materiale, som er blevet sendt til politiet, handler om malerarbejde.

Særligt det lokale firma Malermester Simon Kristensen har været Nærhedens faste malerfirma. I alt har værestedet handlet for omkring 1,3 mio. kr. hos virksomheden, hvis indehaver er en tidligere forretningspartner til den nu fratrådte leder af Nærheden.

Selvom Norddjurs har været vidt omkring i undersøgelserne af Nærheden, er der grænser for, hvor langt de kan gå, siger sekretariatschef Marie-Louise Eskerod Ifversen. Derfor er materialet nu endt hos politiet.

- Det er da aldrig behageligt, når man skal gøre det som kommune. Det er det da ikke. Det er alvorlige forhold, som vi selvfølgelig tager meget alvorligt, og det er jo også baggrunden for, at vi vælger at gøre det på den her måde, siger hun.

”Ringenes Herre er et fantastisk forsvar for demokratiet”

Lærerbarnet, iværksætteren og nørden Hans Stavnsager (S) er tosset med tegneserier, Tolkien og troldmanden Gandalf. Kom med bagom borgmesteren fra Faaborg-Midtfyn, der af 'Ringenes Herre' har lært at våge over magtens skyggesider.

Bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Det er ikke underligt, at bøger er blevet en rød tråd i Hans Stavnsagers (S) liv. For han voksede op i et hjem fyldt af dem. Flere tusind bind. Og de fyldte ikke kun fysisk - også mentalt.

Hans Stavnsager husker et år, hvor familien skulle på ferie, og moderen havde aftalt med deres lokale ren-

gøringskone, at huset skulle have en hovedrengøring, mens familien var bortrejst. Da de kom hjem, havde rengøringskone haft alle bøgerne ude af reolerne, støvsuget dem og sat dem på plads igen - men nu efter størrelse og farve.

- Dét fik min far til at gå ud af sit gode skind. Det var for meget for ham - ikke at kunne finde rede i sine bøger, fortæller Hans Stavnsager og griner.

Hans Stavnsager blev selv en læsehest. Vel heller ikke så underligt med to lærerfor-

ældre. Moderen var i mange rår lærer på Odense Friskole. Faderen var lektor på Danmarks Lærerhøjskole, sprogforsker i tysk og forfatter til den, efter sigende, første ordbog over det frisiske sprog; tæt forbundet med det plattyske, vel at mærke.

Hans Stavnsager var elev på moderens friskole og efter eget udsagn nok lidt en mors dreng.

- Udover at jeg var lærerbarn, var jeg også en nørd, der klarede sig godt i skolen. Det var ikke noget, der gav specielt meget credit blandt de populære drenge, der spillede fodbold, husker Hans Stavnsager.

Og derfor sneg han sig også langs husmurene for ikke at blive opdaget, når han som rektors udvalgte hundelufter gik tur med hans hunde i sine fritimer.

Men at være nørd var ikke noget stort problem for Hans Stavnsager. I stedet for fodbolddrenge fandt Hans Stavnsager et fællesskab med ligesindede; en gruppe knægte, som var nørder ligesom ham selv - gode til fagene og til skak.

”Da jeg som 55-årig blev borgmester, sagde min mor: ”Nu kan jeg endelig stoppe med at bekymre mig over din manglende uddannelse.”

Selv blev nørden godt og grundigt luftet, når han kom hjem fra skole.

Hjem var den sydfynske landsby Diernæs, der ligger i udkanten af Svanninge Bakker. I dette idylliske landbrugssamfund voksede Hans Stavnsager op med sine to store søskende, der - otte og ti år ældre - begge flyttede hjemmefra relativt tidligt. Imens boltrede efternøleren sig på nabogården, hvor han, i en verden med brændekomfur, ølbrygning i gruekedel og fadbure, gik til hånd i marken og passede dyr i staldene.

Faderen døde, da Hans var 13 år og to år efter, at forældrene var blevet skilt.

- Det var selvfølgelig et opbrud i familien, og jeg er

ærgelig over, at jeg ikke fik snakket mere med min far, at jeg ikke fik nogle flere år med ham. Men heldigvis fik min mor en ny kæreste, Knud, en alle tiders fyr, som spillede en meget positiv rolle i mit liv, helt indtil han døde.

Nørd og blaffer

Med to lærerforældre og to søskende, der valgte at gå i forældrenes fodspor, var det aldrig et spørgsmål i familien, om Hans skulle studere - kun *hvad* Hans skulle studere?

Men det kom aldrig så vidt. I første omgang fordi Hans Stavnsager mødte nogle gutter i 3.g, der delte hans passion for tegneserier.

- Vi var nørder, inden det blev populært at være nørd. For os var tegneserier det mest spændende i livet.

Den fælles passion blev starten på et forlag på fritidsbasis, hvor de udgav danske tegneserier. Iværksætterlysten var høj, indtægten var det ikke.

- Det viste sig at være meget svært at få nogetsomhelst økonomi ud af at udgive tegneserier. Det første år måtte

”Da jeg var ung, kunne det ikke blive stort og vildt nok. Jeg troede, jeg skulle i pressen og på forsiden hver dag, ha ha.”

jeg blaffe fra Faaborg til Odense for overhovedet at kunne komme på arbejde. Jeg havde ikke til en busbillet, fortæller Hans Stavnsager og griner.

Kun et år efter lukkede de tre drenge, der nu var færdige med gymnasiet, det brødløse forlag - men kun for at starte et nyt op. Forlaget Stavnsager - nu med niche i at udgive faglitteratur om tegneserier.

- Det blev en okay pæn succes, fortæller Hans Stavnsager.

- Vi fik udgivet en del - også alle mulige andre bøger, men efter fire år solgte jeg min andel. Vi var ikke helt enige om retningen, og jeg havde ikke lyst til at skulle være forlagsredaktør hele livet.

Der var jo også det med den uddannelse, der skulle tages.

Men Hans Stavnsager nølede. Mens familien vred

Faaborg-Midtfyns borgmester er passioneret fan af fantasyserien ‘Ringenes Herre’ og ikke mindst af troldmanden Gandalf. ‘Det er ham, der får alle til at yde deres bedste, og som skaber ro og god stemning, når det ser sortest ud - lidt ligesom mig,’ siger Hans Stavnsager. Foto Socialdemokratiet.

Blå bog

Hans Stavnsager (S), 55 år.

Borgmester i Faaborg-Midtfyn siden 2018.

Uddannelse: Studentereksamen.

Ugift, ingen børn.

sine hænder en smule. Ville det nogensinde blive til noget med ham?

Politik, fagbøger - og fiktion?
Efter tiden som iværksætter var han begyndt at blive politisk aktiv som formand i DSU i Faaborg, og det ville han gerne bruge mere tid på.
Så i stedet for at studere kastede Hans Stavnsager sig over politik og supplerede interessen for det med jobs som skovarbejder og landbrugsmedhjælper - mens han havde “studere-tænkehatten” på.
Det blev imidlertid til en længere karriere i DSU, som

for alvor tog fat, da Hans Stavnsager blev ansat som rejsesekretær i 1988.
- Det var faktisk samme år, hvor jeg havde indskrevet mig på universitetet. På hvilket fag husker jeg ikke rigtigt, muligvis datalogi, siger Hans Stavnsager.
Datalogi eller ej. Det blev aldrig.
DSU trak, og trak også Hans Stavnsager videre til København, hvor han blev informationssekretær i landsforbundet. Og kom tæt på Christiansborg og fik et politisk netværk, som han trækker på i dag som borgmester.
Sammen med folk fra det nye netværk, heriblandt Henrik Sass Larsen (S), begyndte Hans Stavnsager at skrive politiske fagbøger. ‘En europæisk utopi - strategi for en velfærdsunion’ blev den første.
I 1993 stoppede Hans Stavnsager i DSU og rykkede ned til underboen DUI-LEG og VIRKE som informationskonsulent, derfra videre til Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) som generalsekretær, hvor Hans Stavnsager for

Faaborg-Midtfyn Kommune Fem gode og en øjebæ

Hvor er din yndlingsudsigt?
Fra Finstrup Kirkeruin.

Det mest romantiske sted?
For mig er det havnen i Faaborg.

Hvilken butik vil du ikke undvære?
Vores lokale slagter. Alt er bare kvalitet, og så er det hyggeligt at komme der.

Kommunens bedste kulturtilbud?
‘Den kulturelle rygsæk’ - vores tilbud til alle klassetrin i folkeskolen, hvor professionelle kunstnere og kulturpersoner laver kulturoplevelser med børnene.

Hvad vil du gerne have, at din kommune skal være kendt for?
Vores fantastiske samarbejde mellem kommunen og de lokale foreninger og deres ildsjæle.

Den største øjebæ?
Grusgrunden på havnen, hvor vores slagteri lå tidligere. Der røg 500 arbejdspladser, da det lukkede. Det er trist at se på.

alvor blev voksen som leder for et sekretariat med 25 medarbejdere og en tilskudspulje på 100 millioner.
- Jobbet som generalsekretær er nok det job, som jeg rent professionelt har lært mest af, og som jeg kan bruge i mit nuværende job. Det med at få mange forskellige medlemmer og interesser til at arbejde sammen og skabe nogle fælles mål, som alle kan se sig selv i.
Efter 13 år i børne- og ungdomsorganisationer tjekkede Hans Stavnsager ud. Godt, men nok.
Han flyttede tilbage til Faaborg, hvor han startede sit eget kommunikationsfirma HAST Kommunikation, hvor han blandt andet ghostwrote for Poul Nyrup Rasmussen. En rolle han nød meget.
- Det med at få lov til at grave sig helt ned i et stof, nørde rundt i det og formidle det, så andre også kan forstå det - det kan jeg godt lide, siger Hans Stavnsager.

Hvad med fiktion? Har du nogensinde overvejet det?
- Ja. Jeg ville meget gerne skrive historiske romaner -

8 hurtige med Hans Stavnsager

Hvornår nyder du allermest dit arbejde som borgmester?
Når det lykkes kommunen og de lokale ildsjæle at skabe noget sammen. Noget nyt og anderledes, skabe fremdrift.

Hvad kunne du godt undvære i dit job som borgmester?
Det oplagte er at sige: Vores stramme økonomi. At starte som borgmester med at lave et større besparelseskatalog, det ville jeg gerne have været foruden.

Hvordan skal man være for at være din ven?
Loyal. Man kan sagtens være uenig med mig, og man må gerne kalde mig for en idiot, men man skal ikke sidde og sige, at jeg er en genial borgmester, og så kalde mig alt muligt andet, når man er gået ud ad døren.

Hvad giver dig blod på tanden?
Jeg har et meget svagt punkt for ildsjæle af alle mulige slags. At skabe noget med andre giver mig blod på tanden. Jeg er også relativt konkurrencepræget, så hvis folk siger, at noget ikke kan lade sig gøre, så er jeg klar.

Hvad har været dit livs længste minutter?
I 2011, da jeg stillede op til Folketingsvalget. Jeg havde investeret rigtig meget tid og mange kræfter i det. Og jeg troede faktisk, jeg havde en reel mulighed for at

blive valgt. Valgresultatet kommer jo om aftenen, mens de personlige stemmer først kommer om formiddagen næste dag. Dén formiddag, hvor jeg sad og ventede på dem, tror jeg, var de længste minutter i mit liv.

Hvilken oplevelse i dit liv kunne du godt have været foruden?
Personligt, at min far døde, da jeg var 13 år. Arbejdsmæssigt; ‘Tips-skandalen’ i DSU. Det var en meget hård periode med dårlig og negativ opmærksomhed. Det var ikke sjovt at skulle forsvare sin arbejdsplads med, at ikke alle var svindlere og bedragerere.

Hvad er det bedste ved den alder, du har nu?
Uden at det skal lyde negativt, så har jeg fået afstemt mine ambitioner med det, der er realistisk og på samme tid meningsfuldt. Jeg er enormt glad for at være borgmester. Da jeg var ung og første gang var med i DSU, troede jeg jo, at jeg skulle være statsminister og generalsekretær i FN. Det skulle være stort og vildt; jeg skulle være i pressen og på forsiden hver dag, ha ha.

Hvilken årstid er du?
Jeg er forår - grundlæggende optimist. Jeg får altid mange ideer; mange af dem bliver aldrig til noget, men det er okay.

hvis man kunne leve af det. De perioder, hvor jeg har været mest tilfreds i mit arbejdsliv, er, når jeg har skrevet bøger.
Faktisk havde Hans Stavnsager, efter at have stillet op til folketingsvalg i 1998 og 2011 uden at blive valgt, besluttet sig for at gå efter en karriere som fuldtidsforfatter i fag- og skønlitteratur i stedet for politik.

Men så kom tidligere Faaborg-Midtfyn borgmester Hans Jørgensen (S) og prikede ham på skulderen med en opfordring til at stille op til kommunalbestyrelsen i 2013. Den kunne han ikke lade passere.
- Og da jeg i 2018, som 55-årig, blev borgmester, sagde min mor: ‘Nu kan jeg endelig stoppe med at bekymre mig over din manglende uddannelse.’

Gandalf på drengeværelset
Borgmester, men stadig nørde. Hans Stavnsager lægger ikke skjul på, at han er J.R.R Tolkien-nørde. Han har været forelsket i den engelske forfatters forfatterskab siden sine helt unge år og har læst kult-værket ‘Ringenes Herre,’ et ukendt antal gange.
I dag holder han foredrag om Tolkiens forfatterskab. Og er en passioneret spiller i spillet ‘Lord of the rings online’ sammen med 400 andre Tolkien-nørder.

Du er 55 år og sidder på dit drengeværelse for nedrullede gardiner og spiller ‘Ringenes Herre’ med andre nørder?
- Ja, griner Hans Stavnsager. Det er det helt rigtige billede. Jeg har bare ikke tid til

at spille hver dag, men lige så snart jeg har et par timer i overskud, så spiller jeg. Min klan har spillet sammen i 11 år nu. Vores leder er professor på Oxford Universitet, ligesom Tolkien var.

Hvilken karakter ligner dit hjerte nærmest?
- I online-spillet er jeg fem forskellige karakterer. Men det er nok troldmanden Gandalf, der er tættest på mit hjerte. Han er formidleren. Ham, der får alle til at yde deres bedste, og som skaber ro og god stemning, når det ser sortest ud - ligesom mig, siger borgmesteren Hans Stavnsager.
Og han vedkender sig gerne, at han faktisk også ligner Gandalf. Han mangler bare at gro sit hvide skæg og hår længere.
Hele omdrejningspunktet i universet er kampen om ringen. Ringen, der symboliserer den absolutte magt. Magten over verden, over godt og ondt. Hvem får fat i ringen? De gode eller de onde?

Hans Stavnsager (S) elsker at skrive bøger. Her er han sammen med sine unge medforfattere til bogen ‘Tilbage til Friheden.’ Fra venstre studerende Henrik Sass Larsen, viceborgmester Jan Juul Christensen, lektor Torben Tranæs og Hans Stavnsager selv. Foto: Keld Navntoft, Ritzau Scanpix

"De perioder, hvor jeg har været mest tilfreds i mit arbejdsliv, er, når jeg har skrevet bøger."

- Budskabet er, at uanset hvor gode intentioner man har; hvis man får magt, så vil magten tage magten over én og korrumpere én, siger Hans Stavnsager - og advarer: Han kan snakke meget og længe om emnet. Og fortsætter:
- Hvis man har magt, skal man være meget påpasselig med den og være villig til at give den fra sig igen.
Det er oplagt at trække tråde fra dette univers til politik. Og Hans Stavnsager gør det gerne.
- Jeg tænker meget på, hvordan jeg kan udøve den magt, der følger med borgmesterjobbet, på en ansvarlig måde og undgå, at den bliver et mål i sig selv.
- ‘Ringenes Herre’ er et fantastisk forsvar for demokratiet, afslutter Hans Stavnsager.

Foto: Kåre Viemose / Ritzau Scanpix

Flere og flere kan selv låse sig ind på biblioteket

Næsten alle kommuner har nu indført ubemandet adgang til et eller flere af deres biblioteker. Bibliotekerne koster i snit 439 kr. pr. borger ifølge nye tal.

o biblioteker

Af Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

Mens borgerne i nogle kommuner må skynde sig på biblioteket efter arbejdstid for at

nå det før lukketid, er der fri adgang både aften og weekend i andre kommuner til et eller flere af kommunens biblioteker.

Den selvbetjente åbningstid, hvor man blot låser sig

ind på biblioteket med sit sundhedskort eller lånerkort, har for alvor holdt sit indtog gennem de seneste år, viser nye tal fra Danmarks Statistik.

Mens den gennemsnitlige betjente åbningstid har ligget nogenlunde konstant på 26 timer pr. bibliotek landet over de seneste fem år, er den ubetjente åbningstid steget fra i gennemsnit 33 timer om ugen i 2013 til 57 timer sidste år.

Det dækker endda over, at flere filialer er nedlagt i perioden, så antallet af betjente

timer på bibliotekerne i alt er faldet med 9,5 procent, mens antallet af ubetjente timer er steget med 58 procent.

Kun otte kommuner havde udelukkende åbent, når der var betjening på, da tallene blev indberettet sidste år. Det gjaldt Odder, Thisted, Rødovre, Albertslund, Høje-Taastrup, Ishøj, Hvidovre og Tårnby.

Siden da er udviklingen fortsat: I dag er der også ubemandet åbningstid på 21stedes biblioteker kl. 7-21, på Hvidovres hovedbibliotek kl. 6-24, i Høje-Taastrup kl. 7-22 hverdage og 7-20 fredag til søndag og i Rødovre i to morgentimer på hverdage, ligesom Ishøj har morgentimer med begrænset betjening. Det fremgår af bibliotekernes hjemmesider.

Studerende og børnefamilier

I Hvidovre er der tale om et toårigt forsøg, som kun gælder hovedbiblioteket og ikke filialen i Avedøre. Foreløbig har det ikke givet de store problemer at holde åbent 18 timer i døgnet, fortæller bibliotekschef Rebekka Kinimond Carlson.

- Vi har fået lidt større udgifter til rengøring, fordi her er folk i længere tid, og nogle skulle lige finde ud af,

hvordan man bruger et åbent tilbud. Men en del af vore brugere er rigtig glade for den nye mulighed, fortæller hun.

Mange studerende bruger biblioteket til at sidde og læse, ofte i grupper, og mange børnefamilier kommer især på biblioteket i weekenden, også tidligt på dagen.

- Andre kommer her for at læse avis, og der er sikkert også nogle, som kommer her, fordi det er koldt at stå og vente på bussen. Her er ikke mange efter klokken 22, og det er nok ved syv-tiden om morgenen, der begynder at komme nogle for alvor, fortæller Rebekka Kinimond Carlson.

Langt fra kun bøger

I Aabenraa Kommune har alle fem biblioteker åbent for selvbetjening klokken 7-22 året rundt undtagen nytårs-aftensdag, og her viser flere års erfaring med den ubemandede åbningstid, at bibliotekerne i stigende grad bliver brugt til alt muligt andet end at låne bøger.

- Bibliotekerne bliver uformelle læringsinstitutioner for lokalområdet, hvor ikke kun vi som fagfolk, men også frivillige, foreninger og netværk sætter dagsordenen. De bliver hver-

dagslivets fælles dagligstue, siger Charlotte Stoltenberg, leder af bibliotekerne i Aabenraa.

Hun ser også bibliotekernes nye funktioner som årsag til, at antallet af besøgende er stigende, også på landsplan.

Folkebibliotekers samlede besøgstal i 2017 var over 38 millioner, hvilket er det hidtil højeste og svarer til, at hver dansker besøgte biblioteket 6,6 gange.

Også antallet af arrangementer og udstillinger på bibliotekerne er stigende. Landet over var der 22.215 arrangementer og 3.318 udstillinger sidste år. Det svarer til 53 arrangementer og 8 udstillinger pr. bibliotek.

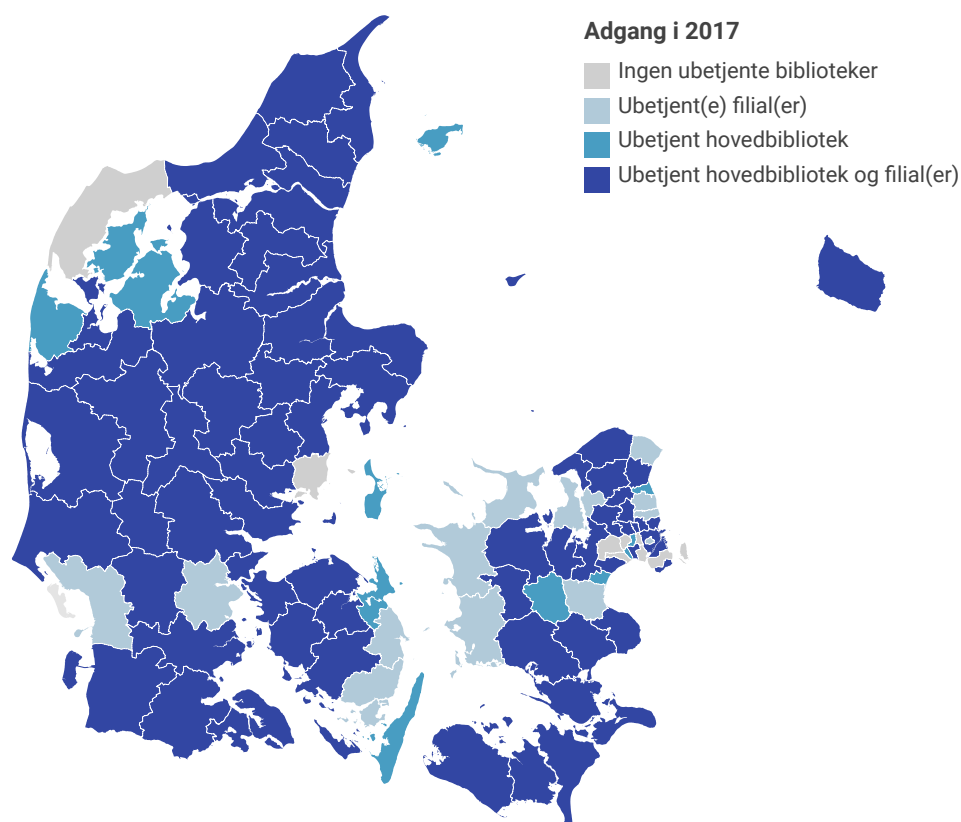
Udgiften falder

Samtidig med, at bibliotekerne udvider aktiviteterne og nogle steder har fået nye opgaver med for eksempel borgerservice, er udgiften til både lønninger og materialeindkøb faldet.

I gennemsnit var kommunernes nettoudgift pr. borger sidste år 439 kroner mod 476 kroner i 2010. Det dækker over 293 kroner til løn, 59 kroner til materialer, 130 kroner til øvrige udgifter og 44 kroner i indtægter.

Her kan brugerne selv låse sig ind på biblioteket

De fleste kommuner havde i 2017 mindst et bibliotek med adgang uden for den betjente åbningstid. Siden har endnu flere kommuner indført muligheden.

Andre pointer i de nye tal

- Udlånet af e-bøger og lydbøger er næsten fordoblet fra omkring 1,6 mio. i 2014 til næsten 3,0 mio. i 2017.
- Bestanden af e-bøger er vokset fra godt 2,2 millioner i 2014 til knap 7,2 millioner sidste år.
- Antallet af hovedbiblioteker er uændret 97, men antallet af filialer er faldet fra 369 til 319 siden 2009.
- Kommunerne havde i 2017 kun 19 bogbusser tilbage.
- Overgang til Fælles Bibliotekssystem har givet så meget bøl med datal, at tal om udlån, bestand med mere fra 2016 og 2017 er for usikre til, at Danmarks Statistik vil offentliggøre dem. De ventes at udkomme næste sommer.

Året der gik i kommunerne

Har du fulgt med i det kommunale liv i 2018? Test dig selv eller dyst med dine kolleger.

Af Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

1. Hvem udpegede KL's nye bestyrelse til formandskabet?

- a) Jacob Bundsgaard, Martin Damm, Frank Jensen, Jørn Pedersen og Tonni Hansen.
- b) Jacob Bundsgaard, Martin Damm, Frank Jensen, Lars Krarup og Birgit Stenbak Hansen.
- c) Jacob Bundsgaard, Martin Damm, Frank Jensen, Erik Flyvholm og Joy Mogensen.

2. De fleste offentlige overenskomster blev vedtaget ved urafstemning med stort flertal, men hvordan stemte lærerne?

- a) 52,1 procent stemte ja, stemmeprocent på 74,2.
- b) 63,3 procent stemte ja, stemmeprocent på 52,2.
- c) 74,6 procent stemte ja, stemmeprocent på 77,8.

3. De nye overenskomster ændrede forholdene for kommunale topchefer ansat efter august 2018. Hvordan?

- a) De kan ikke længere ansættes på åremålskontrakt med løntillæg.
- b) De får ikke længere fratrædelsesgodtgørelse, når en åremålskontrakt udløber.
- c) De får ikke længere fratrædelsesgodtgørelse oven i lønnen, hvis en åremålskontrakt forlænges.

4. Hvilke tre kommuner har vedtaget den højeste skatteprocent for 2019?

- a) Vesthimmerland, Langeland og Lolland.
- b) Lolland, Svendborg og Norddjurs.
- c) Langeland, Brønderslev og Norddjurs.

5. Hvilke tre kommuner har vedtaget den laveste skatteprocent for 2019?

- a) Tårnby, Gentofte og Rudersdal.
- b) Rudersdal, Frederiksberg og Gentofte.
- c) Gentofte, Tårnby og Vejle.

6. I hvilken kommune mistede borgmesteren sit flertal i årets løb?

- a) Vejen
- b) Glostrup
- c) Slagelse

7. Regionernes fremtid er uvis efter meldinger fra regeringen om en ny struktur for sundhedsvæsenet. Hvor mange arbejder i regionerne? (Fuldtidsbeskæftigede 1. september ifølge KRL)

- a) 106.362
- b) 115.198
- c) 121.449

KL fik ny bestyrelse på Kommunalpolitisk Topmøde i marts. Hvem valgte bestyrelsen til formandskabet?

Foto: Henning Bagger / Ritzau Scanpix

Lærerne var i centrum, da der blev forhandlet overenskomster på det offentlige område i foråret.

Foto: Mads Claus Jakobsen / Ritzau Scanpix

Niko Grünfeld måtte gå som kulturborgmester i København.

Foto: Asger Ladefoged / Ritzau Scanpix

8. KL klagede til Pressenævnet over en kritisk udsendelse på TV 2 om dyre middage, sommerhuse og kuglepenne. Hvad var Pressenævnets afgørelse?

- a) TV 2 fik kritik for at give et misvisende billede af KL.
- b) TV 2 fik kritik for, at KL ikke havde fået lov at give sin version af sagen.
- c) Nævnet fandt ingen grund til kritik.

9. En række kommuner med Hjørring i spidsen lagde sag an mod staten, fordi de mener, de er blevet snydt i den kommunale udligning. Hvor mange kommuner gik med i sagsanlægget?

- a) 13
- b) 20
- c) 21

10. Niko Grünfeld (ALT) gik af som kulturborgmester i København efter kritik af møbelindkøb og rod med sit cv. Hvad havde fejlagtigt stået på cv'et?

- a) At han havde en HD i organisation og ledelse.
- b) At han havde en master i arbejds- og organisationspsykologi.
- c) At han havde en master i positiv psykologi.

11. Tre kommuner besluttede at sænke skatteprocenten for 2019. Hvilke?

- a) Faxe, Gladsaxe og Kalundborg.
- b) Billund, Furesø og Gladsaxe.
- c) Kalundborg, Furesø og Glostrup.

12. Hvor mange af de 2.432 kommunalbestyrelsesmedlemmer har forladt deres plads i år på grund af for eksempel sygdom, fraflytning eller nyt job (inden 11. december)?

- a) 21
- b) 26
- c) 32

13. Hvilke partifarver har borgmestrene i de tre ø-kommuner, der hver fik 10 mio. kr. på finansloven?

- a) Venstre, Dansk Folkeparti.
- b) Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet.
- c) Alternativet, Dansk Folkeparti, SF.

» Du kan også finde quizen i en interaktiv version på kommunen.dk

Rigtige svar:
1. a 2. c 3. c
4. a 5. b 6. b
7. c 8. c 9. b
10. c 11. b 12. c
13. b

Forældre inddrages bedst i de små klasser

Når skolerne vil involvere forældrene i børnenes skolegang, fungerer det bedst i de små klasser, viser en evaluering af pilotprojektet 'Lær med Familien'.

folkeskole

Af Sofie Lind
sofie@kommunen.dk

Det er godt for skolebørns trivsel, hvis skolen giver dem overskuelige opgaver, de skal løse sammen med deres forældre. Men kun i de mindste klasser.

Det viser pilotprojektet 'Lær med Familien', som har forsøgt at inddrage forældrene mere i børnenes skolegang ved hjælp af forskellige aktiviteter såsom 'familieopgaver'.

Opgaverne, som det pædagogiske personale lavede, skulle forældre og børn løse i fællesskab for at give forældrene indsigt i, hvad eleverne aktuelt blev undervist i, og samtidig bidrage til samtaler i hjemmet, der kunne være lærerige for børnene. Rammerne for opgaverne var, at de skulle kunne løses af alle uanset baggrund.

Udover et forstærket samarbejde var formålet med projektet også at skabe større trivsel og øge læringsudbyttet hos eleverne. Projektet har kørt i 2., 5. og 8. klasser på fire forskellige skoler i Viborg og Høje Taastrup Kommuner.

Større trivsel hos de små
Ifølge evalueringen lavet af SFI har 'Lær med Familien' haft succes særligt i de yngste klasser, der har deltaget i projektet - nemlig 2. klasserne. Her er trivslen steget hos eleverne sammenlignet med jævnaldrende elever på andre skoler, der ikke har deltaget i projektet.

- 2. klasserne er generelt nemmere at arbejde med,

fordi de er yngre og mere modtagelige. De modtager og accepterer de informationer, de får, i modsætning til de ældre elever, der på grund af deres alder bliver mere kritiske og selvkørende, forklarer Mikkel Giver Kjer, analytiker bag evalueringen, og tilføjer:

- En anden mulig forklaring er, at de metoder, som skolen og forældrene har arbejdet med i forbindelse med 'Lær med Familien', generelt er mere målrettet til de yngre elever, hvilket betyder, at det også har været nemmere at implementere for lærerne i 2. klasserne.

Mikkel Giver Kjer fortæller, at ifølge interviews fra evalueringen er projektet blevet modtaget meget forskelligt fra lærer til lærer. Lærerne i 2. klasse modtog projektet med langt større engagement end lærerne i 8. klasse, der forholdt sig mere skeptiske.

Trivslen faldt i 8. klasse
Hvor trivslen hos 2. klasserne steg, har der ikke været en udvikling hos 5. klasserne. Hos 8. klasserne har der lige frem været et fald i trivslen under projektet, konkluderer evalueringen. Mikkel Giver Kjer påpeger, at det kan skyldes andre begivenheder end 'Lær med Familien'.

- En mulig forklaring kan være, at 8. klasserne i forårsperioden har flere forskellige prøver, som eleverne - og sikkert også både lærere og forældre - vurderer vigtigere end projektet, forklarer han.

Fælles for 8. klasserne mener Mikkel Giver Kjer, at implementeringen ikke har været lige så god som i 5. og

2. klasserne, hvilket også kan have haft en betydning for den faldende trivsel.

- Eleverne i 8. klasse er mere autonome og selvkørende. En af lærerne fortæller også, at det er svært at få overbevist 8. klasse om, at det er en god idé, at de nu skal sidde og lave flere opgaver med deres forældre, forklarer han.

Ifølge evalueringens spørgeskemaer har størstedelen af forældrene været rigtig glade for projektet og fået et indblik i, hvad deres børn arbejder med i skolen. Samtidig har der også været nogle forældre, der synes, at projektet 'ikke har været tydeligt'.

- Måske er det et projekt, der skal udvikles på, hvis det skal implementeres og fungere ordentligt i 8. klasse, siger Mikkel Giver Kjer.

Kan inspirere andre kommuner

Ifølge Mikkel Giver Kjer ligger der et særligt ansvar hos skoleledelsen i at oplyse lærerne og det pædagogiske personale om projektet. Overordnet set er det lykkedes for rigtig mange skoleledelser, men hos andre er det ikke helt lykkedes som forventet.

- Nogle få af skoleledelserne har lidt forsømt at forklare, hvorfor det var en vigtig opgave at inddrage forældrene. Det gjorde, at nogle af lærerne blev overraskede over, at de pludselig skulle gøre tingene anderledes. De fortæller selv, at det var en ujævn og bombet vej, men når det så var sagt, syntes de, at det var et rigtig godt projekt, forklarer han.

Mikkel Giver Kjer påpeger også, at det har været svært at oplyse lærerne tilstrækkeligt, fordi projektet kom relativt sent i gang, og på grund af projektets korte forløbstid.

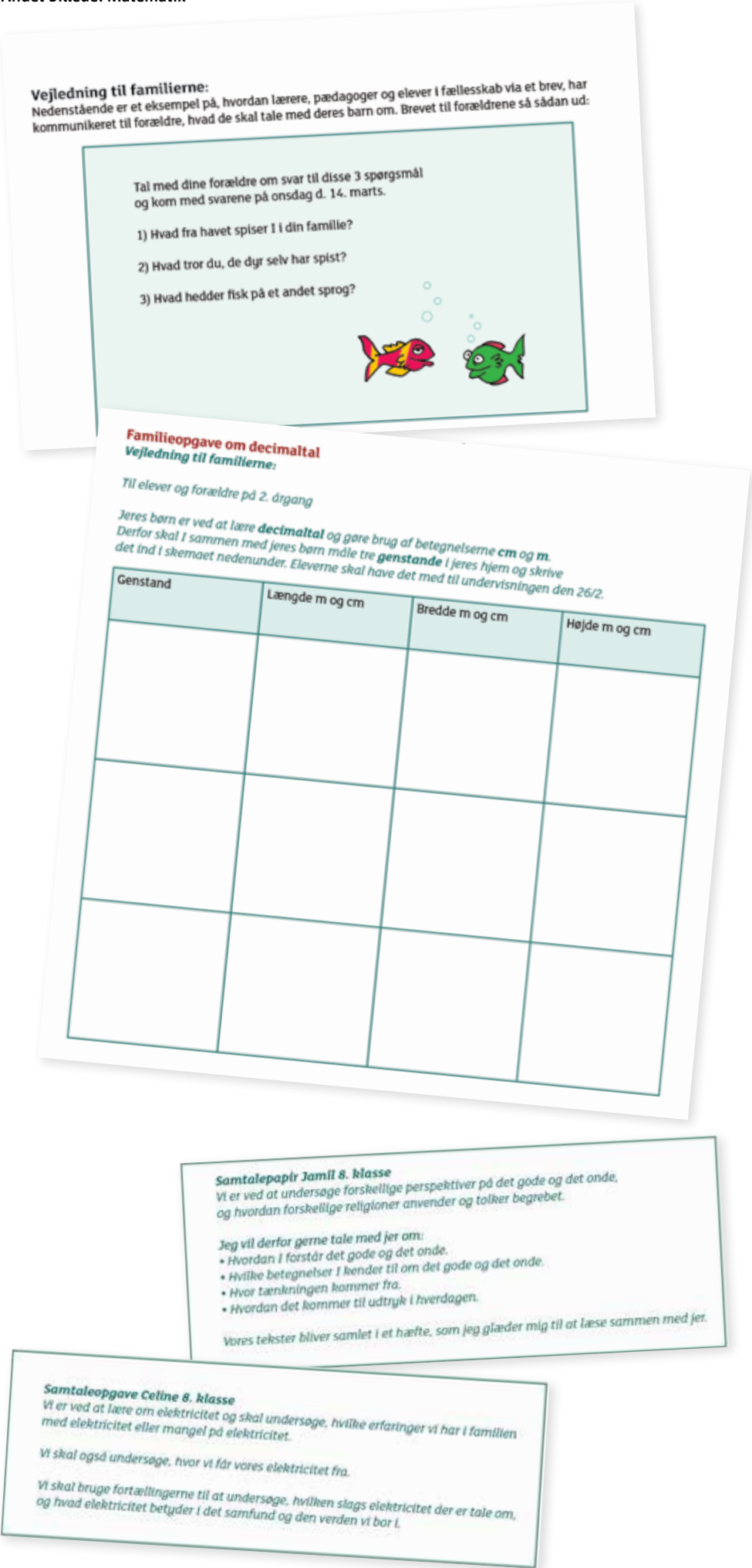
Dog håber Mikkel Giver Kjer, at flere kommuner vil trække inspiration fra projektet, men det kræver, at skolerne er bevidste om vigtigheden af projektet, mener han.

- Man bør gentænke det her skole/hjem-samarbejde, og man bør se forældrene som en ressource. Alle har en ressource - det er en vigtig pointe, som lærere og pædagoger skal indstille sig på. Hvis kommunerne vil bruge projektet, er det vigtigt, at skoleledelserne får formidlet den pointe, så lærerne netop forstår meningen med det hele og vigtigheden af projektet, forklarer han.

De to nedenstående billeder er familieopgaver i 2. klasse.

Første billede: Natur & Teknik.

Andet billede: Matematik

De to ovenstående billeder er familieopgaver i 8. klasse.

Første billede: Dansk og Kristendom.

Andet billede: Fysik

FAKTA OM 'LÆR MED FAMILIEN'

- Projektet har kørt i otte måneder 2017-2018.
- Skole & Forældre har iværksat udviklingsprojektet på baggrund af folkeskolereformen.
- Det bygger på forskning, som viser, hvordan en aktiv familiekultur har afgørende betydning for børnenes faglighed og trivsel i skolen.
- Målet med projektet er at styrke alle elevers læring og trivsel uanset baggrund.
- Midlerne har været familieopgaver (overskuelige opgaver, der skal kunne løses af alle) og familieførnisering (udstillinger for forældre af børnenes faglige arbejde).

Blizzload sætter turbo på hjemmesider

En effektiv brugeroplevelse er i dag en forudsætning for at skabe en bæredygtig forretningsmodel på nettet. Hastighed er ét af de parametre, som afgør om kunden får en positiv oplevelse og derved opbygger loyalitet mod din forretning.

Blizzload skaber brugeroplevelser i særklasse. Med vores software installeret vil dine kunder opleve en hjemmeside, som loader på millisekunder, og søgeresultater der dukker op, næsten før ordet er indtastet.

Ring i dag og hør, hvordan vi kan optimere din nuværende webløsning: 51 92 24 37

BLIZZLOAD
Lynhurtige dynamiske webløsninger

Blizzload er en dansk softwarevirksomhed dedikeret til at skabe en brugeroplevelser i særklasse med fokus på optimering af loadhastighed. Målgruppen omfatter webshops, nyhedsmedier og andre webløsninger, for hvem hastighed er et afgørende parameter for en bæredygtig forretningsmodel.

Med ordføreren til frisør

“Altså jeg kan godt se, at jeg

Han ligner en førsteelsker, er i hvert fald en first mover og fyldt med friske oneliners. Kommunen.dk har været til frisør med Venstres kommunalordfører Jan. E Jørgensen, der tænder på kommunalpolitik, holder på formerne, og som en vis seniorkorrespondent drømmer om at se i en Speedo badebuks.

o **interview**

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Vi fik ikke talt så meget politik - mest fordi hans udseende kom i vejen.

189 centimeter klassisk Frederiksberg-fyr. Viceborgmester, folketingsmedlem, ordfører og advokat. I jakkesæt, med stålblåt blik, maskuline furer langs mundvigene og et lille svirp i det mørke pandehår flankeret af tilpas gråsprængte tindinger.

Jan E. Jørgensen (V) er ankommet til frisørsalon på Christiansborg.

Nogle synes, han ligner James Bond.

Eller hvad med advokaten Mr. Big fra serien Sex and the City?

Apropos, så har den fiktive seniorkorrespondent Kirsten Birgit Schiøtz Kretz Hørsholm fra Radio 24/7 fået et crush på Jan E. Jørgensen - og inviteret ham hjem til sig selv til interview i sin swimmingpool.

Og Kirsten Birgit har badebukser liggende til ham. Speedos.

Hvis de altså er store nok? “Jeg ved jo ikke, hvor meget der skal være i dem?” som hun, kampsvedende af tiltrækning, siger til Jan E. Jørgensen i radioprogrammet Den Korte Weekendavis.

Det er Jan E. Jørgensen, der selv gør opmærksom på sin nye beundrer, imens frisør og stylist Ditte Darville gør klar med kaffe og saks.

- Kirsten Birgit har erotiske drømme om mig. Det er noget med, at jeg kommer kørende i Ferrari med Tom Selleck-overskæg og i nedknappet Hawaii-skjorte og redder hende på en strand, hvor hun er ved at blive dræbt i noget lava.

Jan E. Jørgensen griner - og piller i en neglerod.

- Det er meget vildt. Og sjovt, men også lidt skræmmende.

Frisør Ditte Darville står bag ham - klar med saksen.

Der skal ikke gøres det vilde, synes hun. For Jan, siger hun, fremstår allerede klassisk og skarp med lækkert hår og flot fjæs. Det handler om små justeringer af hårgrænser og længde, og bryn der skal rettes til.

- Det er bitte små ting, der gør en kæmpe forskel, og Jan er en nem model at gøre noget ved, siger Ditte Darville.

Er der en kollega på Borgen, hvis frisure du gerne vil have?

- Nej. Men jeg prøvede engang at få samme frisure som sangeren Bryan Ferry med det der meget lange pandehår. Men det lykkedes desværre ikke rigtigt. Det så sgu bare ikke så godt ud som på ham. Han er, synes jeg, en flot mand. Han er cool.

Kærlighed til kommunalpolitik

Mens flere finder Jan E. Jørgensen hot, så er der til gengæld ikke så mange, der synes, at hans ordførerskab er specielt hotte. Offentligheds-, EU-, kommunalordfører...

- Heldigvis er vi jo forskellige. Altså, du skulle ikke give mig ligestilling og fiskeri, dét ville være en straf. På den anden side; ting har det jo med at blive interessante, når man sætter sig ind i stoffet. Karen Ellemann (V) havde de to områder, og hun syntes jo, de var meget spændende, siger Jan E. Jørgensen.

Hvad med kommunalordførerskabet?

- Det er der jo rigtig mange, der ikke synes er hot. Da jeg selv i sin tid meldte mig ind i Venstres Ungdom, havde bestyrelsen lavet et skema for at finde ud af, hvad folk interesserede sig for. Man kunne krydse af i EU-politik, forsvarspolitik, skattepolitik, udenrigspolitik, kommunalpolitik og så videre. Jeg satte kryds i alle felter undtagen kommunalpolitik.

- Jeg syntes bare, det lød virkelig kedeligt.

Lige indtil han kom i kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune, hvor han fandt ud af, at det var alt andet end kedeligt.

- Det er jo alt det, der er tæt på folks hverdag, alt det nære, som virkelig betyder noget, ikke? Kan du få passet dit barn efter barsel? Lærer dit barn noget i skolen? Er der styr på det i dit barns daginstitution? Er cykelstien, du bruger hver dag, bred nok til dig og en Christianiacykel, spørger Jan E. Jørgensen.

Han har siddet 20 år i kommunalbestyrelsen. 12 år som formand for Børn og Undervisning og nu formand for By og Miljø på ottende år. Begge områder har fyldt ham og fylder ham hele tiden.

Lige nu gælder det byens udvikling. Og det er at være involveret i processer og projekter som den kommende Metro Cityring, der også vil være der om 100 år og få kæmpe betydning for borgerne, gør Jan E. Jørgensen kulret af glæde.

- Det er helt vildt fascinerende, siger han og understreger, at han efter 20 år i gamet stadig ser sig selv som borgernes repræsentant og ikke systemets.

- Vi tvinger skatteborgerne til at aflevere til det kommunale fællesskab, så er vi også forpligtet til at bruge pengene fornuftigt. Hvor kan vi få opgaven løst bedst til den billigste pris? Det samme spørger vi jo også os selv om, når vi skal købe en rejse eller en ny sofa, siger Jan E. Jørgensen.

Selvom kommunalpolitik er kravlet under slipset og huden på ham, erkender han, at det er mindre enkelt at håndtere det som ordfører på Borgen, hvor han for eksempel skal tackle forslag fra støttepartiet Dansk Folkeparti. Forslag, som Venstre ikke kan støtte enten på grund af uenighed eller af tekniske grunde.

- Mit job er så at gå ud og være chief whip og forsøge at finde støtte hos oppositionspartierne, og det kan godt være svært, for som udgangspunkt er de jo ikke sat på jord for at redde regeringen. Men heldigvis lykkes det og af til.

- Det er jo ikke ligefrem nogen synlig arbejdsopgave eller nogen sjov rolle, vel? Nærmere lidt destruktiv. For slagsstillerne synes selvfølgelig, at de har fået en rigtig god idé, og den skal jeg så ud at pande ned.

Jan E. Jørgensen lægger ikke skjul på, at han hellere ville bruge kræfterne på selv at udtænke nogle politiske initiativer fremfor at skulle

Blå bog

- ▶ Jan E. Jørgensen (V), 53 år.
- ▶ Medlem af Folketinget, Venstre.
- ▶ Offentligheds-, EU-, metro- og kommunalordfører.
- ▶ Viceborgmester på Frederiksberg og formand for By- og Miljøudvalget.
- ▶ Medlem af kommunalbestyrelsen på Frederiksberg i 20 år.
- ▶ Uddannet advokat.
- ▶ Gift med Jane.
- ▶ Har sammen to børn på 18 og 13 år.

Blå bog

- ▶ Ditte Darville, 46 år.
- ▶ Selvstændig i 20 år.
- ▶ Ejer af og driftsansvarlig for Folketingets frisørsalon.

samle flertal for at hindre andres forslag.

På vej på havearbejde?

Borgernes repræsentant og Venstres chief whip går i øvrigt altid i jakkesæt på arbejde.

- Nogle ser jakkesættet som en måde at skabe afstand og distance på - det gør jeg ikke. Jeg mener det fjerner støj. Du optræder med den myndighed og værdighed, som hører sig til, når man er med til at lede et land. Det her job er noget særligt, og der hører et jakkesæt, en uniform til.

- Se nu på Enhedslisten og nogle af de andre røde politikere. Du kan jo ikke se, om de er på vej på havearbejde eller på vej op på Folketingets talerstol, vel?

- Jeg forstår det virkelig ikke, siger han og ryster på hovedet.

Han kommer i tanke om en ‘outfit episode,’ da han var ansat som jurist i DSK, De Samvirkende Købmænd, hvor han som medlem af EuroCommerce rejste rundt og drøftede EU-relaterede spørgsmål til dagligvarebranchen.

Det var en fredag. Han skulle til møde, fortæller han. Og han havde ikke nået at få strøget en skjorte og tog i stedet en rullekravebluse på.

- Jeg tog chancen; tænkte at det var okay at dresse lidt

ned ... casual Friday, ikke? Men dét vakte virkelig opsigt. Folk kom hen og sagde: “Rullekrave? Virkelig? Gør man det i Danmark?” Da blev de meget inspirerede; mine udenlandske kolleger.

Jan E. Jørgensen ser på sine negle.

- Morten Østergaard er ret glad for rullekraver ... men han er jo også radikal ...

Han smiler skævt.

Fremme i klima-skoene

Udover inspiration til rullekraver on a Friday vil Jan E. Jørgensen også gerne inspirere sine kolleger på miljø- og klimaområdet. For det er her, kommunerne efter hans mening har den største udfordring fremover - og i

Frederiksberg Kommune er de godt i gang med at tænke innovativt på den front.

- De klimaforandringer, vi oplever for tiden, er ikke bare teori og bøger - det er virkelighed. En vild virkelighed, som kræver, at man tænker nyt og kreativt, siger Jan E. Jørgensen.

I en park har man for eksempel, grundet de voldsomme skybrud, etableret en oversvømmelses-sø og et stort opsamlingsbassin, der kan opsamle 2.550 kubikmeter vand, der dermed ledes uden om kloakkerne. Projektet giver samtidig liv til både springvand, skøjtebane, legeplads og siddepladser.

- Her har vi fundet en løsning, som giver noget rekrea-

er flottere end Claus Hjort"

Jan E. Jørgensen (V) er glad for sit dobbeltmandat som viceborgmester og folketingspolitiker. 'Tænk på den viden, jeg kan bibringe med her på Borgen og også tage med herfra; hjem til min kommune,' siger han. Her fotograferet uden for Christiansborg i jakkesæt, altid jakkesæt. Modsat visse andre ...

Fotograf: Asger Ladefoged / Ritzau Scanpix

tivt til byen, og som er langt billigere og sjovere end at udvide kloaknettet, siger Jan E. Jørgensen.

Frederiksberg Kommune har også, som den første i landet, lavet veje med en ny klimasmart belægning, der kan absorbere store mængder af vand. Igen i stedet for at smide oceaner af penge 'i kloakken'.

Jan E. Jørgensen er selv klimavenlig, hvad angår bil. Han ejer nemlig ikke nogen. I stedet har han i 20 år kørt rundt i en delebil fra Hertz Delebil. Det var bilfirmaet, der henvendte sig til Frederiksberg Kommune, fordi de gerne ville etablere nogle delebilspladser.

- Dengang var det fuldstændig nyt. Og Venstre var

"Vi er ved at få en ungdomskultur, hvor det nærmest er en kvalitet i sig selv, at man ikke ved andet end det, man har læst på statskundskab."

faktisk det eneste parti, der kunne se ideen i det. Jeg kan huske, SF sagde nej, for det ville bare få flere til at køre bil, så det var en rigtig dårlig idé, ha ha.

20 år siden alligevel?

- Ja, jeg er totalt fremme i skoene og first mover. Du skal bare spørge mig, hvis du vil vide, hvad der sker om 20 år, hahaha. Altså ud over partikelforureningen i byerne så sparer man en masse penge og besvær også. Jeg skal bare fylde lidt benzin på de par gange om måneden, jeg benytter mig af den.

Desværre har Hertz lige lukket for delebilsordningen, så nu må tiden vise, om det bliver en anden

delebilsordning, eller om Jan E. Jørgensen kaster håndklædet i ringen og anskaffer sig en bil selv. Man bliver jo let doven af at have en dejlig, varm bil stående lige uden for døren, advarer han sig selv.

Flyver du så også mindre?

- Nej. Og jeg hopper ikke med på den hetz, der er kommet mod flybranchen og folk, der flyver. Man skal lige huske på, at turismen til de mere fattige lande er en utrolig vigtig industri, som skaber vækst, arbejde og fremgang i deres lande.

Det innovative Frederiksberg. Jan E. Jørgensen er stolt og synes, det er vanvittigt spændende at være med

til at udtænke byudviklende løsninger.

- Selvfølgelig tager det tid at sidde i en kommunalbestyrelse; tid som jeg kunne bruge på at være folketingspolitiker, men tænk på den viden, jeg kan bidrage med her på Borgen og også tage med herfra; hjem til min kommune.

- På den måde ser jeg en masse fordele ved det dobbeltmandat, jeg har, siger Jan E. Jørgensen.

Viden er magt. Både i landspolitik og i kommunalpolitik. Og Jan E. Jørgensen gør en dyd ud af at beskytte det kommunale selvstyre.

"Se nu på Enhedslisten og nogle af de andre røde politikere. Du kan jo ikke se, om de er på vej på havearbejde eller på vej op på Folketingets talerstol, vel?"

» Fortsættes på næste side

« Fortsat fra forrige side

- Mange folketingspolitikere har alt for travlt med at blande sig i det, der foregår i kommunerne. Det synes jeg er voldsomt irriterende. Når der sker en eller anden skandale i en kommune, så ringer man til kommunalordføreren ... Men så skal man sige: "Ring til borgmesteren. Det er hans ansvar, ikke mit." I stedet er der mange ordførere, der reagerer med, at 'det er også for dårligt, nu må vi lave nogle regler.'

- Jeg kunne rigtig godt tænke mig en skarp ansvarsfordeling der, siger Jan E. Jørgensen, der selv har fået flotte og meget skarpe kanter nu.

Mere Bond end Hjort

Viltre øjenbryn på afveje er blevet rettet til med saks, og barbermaskinen har skåret hårgrenserne knivskarpt til.

- Jeg har lavet en blød fadning, så nakken ikke bliver tyk, men lang og glat samtidig med, at der er noget fylde på toppen, som Jan kan style, som han vil, siger Ditte Darville.

Igen; det er de små ting, der gør forskellen.

Jan E. Jørgensen nikker anerkendende og supplerer til 'det-er-de-små-ting'-filosofien:

- Det er rigtigt. Det er ligesom, når vi politikere er til hofbal; så er det kjole og hvidt, der er ikke så meget at diskutere der. Men så kan man jo lige med små diskrete ting gøre lidt mere. Jeg havde for eksempel et lommeur og en selvbinder-butterfly på sidst - små ting, der skiller sig ud, uden at det bliver ... Altså der var jo nogen, der kom i høj hat, ikke. De lignede jo nogen, der skulle til kostumebal. Det er jo noget med lige at finde balancen, ikke?

Latter fylder salonen igen.

Så der var ikke nogen, der så ud, som om de skulle på havearbejde?

- Nej. Enhedslisten deltagere ikke i hofbal. Jan E. Jørgensen griner og siger:

- Nej, altså Søren Søndergaard (EL), som jeg har det fantastiske med, han ved det godt - i hvert fald når vi er på rejser, så tager han noget på, der kan minde om et jakkesæt, haha.

Har smukke politikere flere eller større fordele end andre?

Jan E. Jørgensen ser ned. Tager sig til øret. Han skruer 'det lange blik' på. Tænker.

- Det ved jeg ikke, svarer han så.

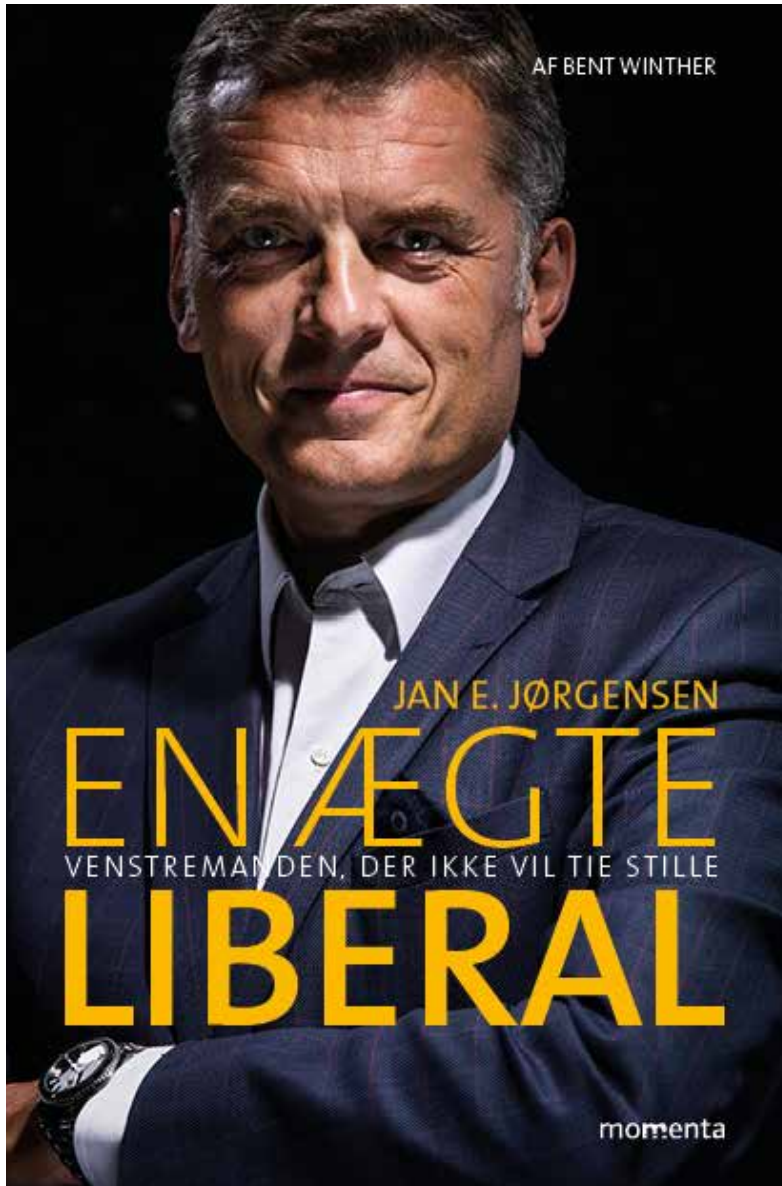
Det må du da vide.

- Ha ha, jamen, det er svært at bedømme sit eget udseende, ikke? Man ser jo sig selv i spejlet hver dag.

- Men, altså ... jeg kan jo godt se, at jeg er pænere end Claus Hjort (V).

Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha ...

- Men det er jo også smag og behag ikke ... der er helt sikkert også nogle, der er til ...

My name is Jørgensen... Jan E. Jørgensen var nummer 7 på Venstres liste, da han som 20-årig stillede op til kommunalvalg for første gang. "Jeg tænkte over, hvordan jeg kunne få folk til at huske det der 7-tal. Og så blev det 007. Jeg fik 12 personlige stemmer," griner han. Flere ser også ligheder med James Bond på forsiden af hans nye bog. Total dame-magnet af et cover, mener journalisten. "Måske," siger Jan E. Jørgensen, "men der er ikke flere billeder i," skuffer han.

Foto (bogcover): Lars Schmidt. Foto (valgplakat): Privatfoto

Bløde former?

- Til helt andre typer, vil jeg sige.

- Jeg tror, det er første gang i mit liv, at jeg har fået det spørgsmål. Det er nok mere noget, man taler med kvindelige politikere om. Tag nu sådan nogle som Johanne Schmidt-Nielsen og Pernille Skipper fra Enhedslisten - de er jo to attraktive yngre kvinder, og jeg tror, de synes, det er helt vildt irriterende, at folk stemmer på Enhedslisten, fordi de ser godt ud - hvilket jo også er helt urimeligt. Men ... jeg ved det ikke. Det skulle meget gerne være det, folk siger, som er det afgørende, ikke?

Hvad med coveret på din nye bog 'En ægte liberal', hvor folk siger, du ligner en James Bond. Tror du ikke, at du får flere kvindelige læsere på den konto?

- Der er ikke flere billeder af mig i bogen - det kan jeg lige så godt sige.

Det var måske lidt dumt at spoile det?

- Haha, ja, det var det måske.

Har du en favorit Bond?

- Jeg er nok mest til Roger Moore. Det var ham, jeg voksede op med. Det tror jeg betyder meget. Selvom jeg synes, han kammede over i Octopussy, han blev for fjol-

let. Daniel Craig har jeg det svært med. Jeg synes ikke, han ligner en Bond.

Fra Bertel til baby Bergur

Craig er 50 år. Jørgensen 53 år.

Er det en fordel at have din alder lige nu i politik?

- Jeg synes, jeg har den perfekte alder i politik. Jeg har tilstrækkelig med både politisk erfaring og livserfaring. Jeg har stadigvæk et drive og føler mig kreativ og idérig.

Om du føler dig ikke presset af unge politiske talenter?

- Nej. Jeg har stor respekt for mange af mine unge kolleger, som for eksempel Jakob Mark fra SF, som jeg synes gør det blændende, men det er altså også meget fint, at der sidder nogle herinde, der har noget erfaring. Særligt fordi jeg synes, at vi er ved at få en ungdomskultur, hvor det nærmest er en kvalitet i sig selv, at man ikke ved andet end det, man har læst på statskundskab, som man så i øvrigt ikke lige blev færdig med, men kom i Folketinget alligevel.

- Mange mener, at dansk politik er midaldrende mænd, men det passer ikke i Danmark. Jeg synes, det er meget mangfoldigt. Og heldigvis har vi det vildt sjovt med hinanden på tværs af alder. Jeg skænker det ikke en tanke, om nogle er tyve år

ynge eller ældre end mig ... eller nu er der ikke så mange, der er tyve år ældre end mig ... jo, Bertel ... ha ha ha.

Denne aften skal Jan E. Jørgensen være vært for en sammenkomst med EU-parlamentet, hvor Venstre i København er gæster. En af gæsterne er den 28-årige statsminister-søn Bergur Løkke Rasmussen.

- Bergur er en af vores nye kandidater til EU-parlamentet. Jeg har holdt ham som baby, det er meget sjovt.

Er der lagt i pipelinen til, at du skal være Bergur Løkkes mentor? En slags "EU-gudfar"?

- Nej, det tror jeg ikke, han har behov for. Han er en pragtfuld, ung mand, der nok skal blive til noget, men jeg vil da meget gerne hjælpe ham og give ham gode EU-faglige råd.

Har du selv haft en politisk mentor?

- Ikke rigtigt. Jeg trak lidt på tidligere minister Hans Christian Schmidt (V) i starten, hvor Venstre lavede en officiel mentorordning. Vi kender hinanden fra Venstres landsmøder, hvor vi udgør en duo. Hans spiller klaver, og jeg synger for til fællessang.

Interviewet og stylingen synger på sidste vers i frisørsalon på Borgen.

Jan E. Jørgensen og stylisten Ditte Darville er enige om, at 'det er de små ting, der gør den store forskel.'

Ditte Darvilles fingre med røde negle glider ned over Jan E. Jørgensens gråsprængte tindinger en sidste gang.

Det blå blik vurderer resultatet i spejlet.

Spejlbilledet er skarpt. Stilsikkert. Havde Kirsten Birgit Schiøtz Kretz Hørsholm været til stede ville spejlene uden tvivl dugge til.

Men ordføreren Jan E. Jørgensen er gift. Med Jane.

Pudsigt navne-træf. Jan E. Jane.

- Ja, det er ret sjovt. Kirsten Birgit mener så også, at Jane ikke findes. At jeg har fundet på hende. At det er lidt for tykt, at vores navne ligger så tæt på hinanden, fortæller Jan E. Jørgensen og afviser, at han og konen har været til numerolog.

- It was just meant to be, gnækker han.

Inga Juul, som er pensioneret frivillig i Odsherred Kommune står blandt andet for at arrangere gymnastik for Hørvæs pensionister, unge og flygtninge. Hun er en af de mange frivillige, som hjælper kommunen med velfærdsopgaver.

Fotot: Niels Ahlmann Olsen / Ritzau Scanpix

Frivillige og kommuner samarbejder som aldrig før

Kommunerne rækker ud til frivillige kræfter med strakte arme. På børneområdet er det frivillige arbejde dog stadig omgærdet af skepsis.

o ulønnet

Af **Ronja Pilgaard**
ronja@kommunen.dk

Det er fodboldtræneren, som tager turen på grønsværen med 7.C fra den lokale skole, når idrætslæreren mest er til barreøvelser og jogging.

Det er pensionisten, der godt ved, at lige om lidt er det hendes tur til at sidde stille i en stol, og derfor giver hun et ekstra nap med på plejehjemmet, mens hun stadig kan. Også selvom hun ikke får løn for det, og selvom hun godt kan overlade det til andre, der er yngre end hende.

Det er idrætsforeninger og lektiehjælp, musikskoler og ham, der hjælper til på mekanikholdet på ungdomsskolen.

Det er kort sagt alle de frivillige, som sammen med kommunerne holder hjulene i velfærdssamfundet i gang. På den måde kan de, som får løn for at gå på arbejde, have tiden til at give fru Hansens hånd et ekstra klem under madningen, mens hr. Clausen spiller whist med frivil-

lige Anna. Og på den måde kan pædagogen få tiden til at skrive den underretning på Peter, som skulle have været af sted for længe siden.

Så rosenrødt er det faktisk - også selvom det nogle gange godt kan blive lidt bedre. I hvert fald hvis man spørger både foreninger og kommunale institutioner.

Det har lektor Klaus Levinsen og professor Bjarne Ibsen fra Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet gjort. Det er en del af forskningsprojektet 'Samspillet mellem den frivillige og den kommunale sektor'. Her har Levinsen og Ibsen blandt andet gennem spørgeskemaer undersøgt, hvad foreninger og kommuner får ud af at arbejde sammen, hvor meget de gør det, og hvilke udfordringer der er ved sådan et samarbejde. En undersøgelse, hvor 1.179 institutioner og 4.182 foreninger fra fem kommuner spredt ud over landet er blevet spurgt ind til samarbejdet mellem frivillige og kommuner i 2018.

- Langt de fleste kommunale institutioner har en eller anden form for samarbejde. Og de er enormt positive over for det, siger Bjarne Ibsen, professor og centerleder på Institut for Idræt og Biomekanik på SDU i Odense.

At de er positive, kan man da også læse ud af rapporten. Godt 80 procent af institutionerne svarer således i undersøgelsen, at samarbejdet med foreninger og frivillige er med til at fremme institutionens formål. Også godt 80 procent er positivt stemt over for ideen om at øge det samarbejde, der allerede nu eksisterer mellem institutioner og frivillige.

Børneområdet er skeptisk

Men der er dog et enkelt område, hvor man er lidt mere skeptisk over for de frivillige, end de andre typer af kommunale institutioner er.

- Børneområdet afviger. Det er ikke fordi, man her er negativ over for at samarbejde, men børnehaver og andre daginstitutioner for børn har klart mindre samarbejde end de andre typer af institutioner, og de er også mere skeptiske over for samarbejde end de andre institutioner, siger Bjarne Ibsen.

Det forklarer han blandt andet med, at besøg fra fremmede voksne kan forstyrre de helt små børns hverdag. Noget man ikke er helt så til-

bageholdende med i skolen, hvor børnene er større og mere vant til at møde nye mennesker.

- Man kan altid diskutere, om det er en seriøs begrundelse, eller om det er en undskyldning. Men det er i hvert fald en ting, der blandt andet blev fremhævet, da jeg for nylig var til konference. Og grundlæggende kan vi jo se, at børneinstitutionerne også er mindst enige i, at frivillighed også øger det faglige niveau, siger Bjarne Ibsen og tilføjer:

- Jeg mener personligt, at de børneinstitutioner, der ikke gør brug af frivillige kræfter, overser en masse muligheder. På den måde misser man muligheden for, at børnene for eksempel får lov at lære af nogen, der er rigtigt dygtige til at arbejde med musik. Nogen, som også kunne inspirere pædagogerne, siger Bjarne Ibsen.

Knap 70 procent af alle de kommunale institutioner, som har deltaget i undersøgelsen, svarer da også, at de mener, at det er inspirerende for de ansatte at inddrage foreninger og frivillige.

Sundhedsområdet har sluppet skepsis

For to år siden gennemførte Ibsen og Levinsen en lignende undersøgelse. Her kunne man dengang læse, at sundhedsområdet var cirka lige så skeptisk over at

bruge frivillige kræfter i hverdagen, som børneinstitutionerne er i dag. Men her har man i høj grad lagt skepsissen på hylden og i stedet fundet en styrke i, at de frivillige kan arbejde med forebyggelse.

- Alle kommuner arbejder aktivt med forebyggelse, og DGI har blandt andet gjort meget for at byde sig til over for kommuner, siger Bjarne Ibsen og forklarer:

- Der står jo i sundhedsloven, at alle indsatser skal være baseret på evidens. Så personer med en sundhedsuddannelse kan godt være forbeholdne over for at inddrage frivillige og foreninger. For de skal jo kunne regne med, at de aktiviteter, der tilbydes, er evidente.

Alle skal vinde

For at finde ud af, hvad man kan gøre for at etablere endnu flere samarbejder mellem kommuner og foreninger, har de to forskere også spurgt de foreninger, som ikke samarbejder med kommunerne, hvorfor de ikke gør det. Det samme har de spurgt institutionerne uden et samarbejde om.

- De svar, vi får fra institutionerne, tyder ikke på, at de har en række principielle årsager til ikke at samarbejde med foreninger og frivillige. Snarere handler det om, at de på institutionerne ikke kender nogen i foreningerne.

Og derudover handler det om ressourcer, siger Bjarne Ibsen.

For det er bestemt ikke hverken gratis eller ligefrem besparende at gøre brug af frivillige. 37 procent af de kommunale institutioner har oplevet, at det har krævet ekstra tid og ressourcer at samarbejde med foreninger og frivillige. 43 procent af institutionerne mener, at foreninger og frivillige mangler kendskab til institutionen og dens arbejdsmaader.

Men generelt er der blandt de institutioner, som ikke har et samarbejde, en meget positiv holdning til at samarbejde med frivillige, siger Bjarne Ibsen. Dog skal politikerne ikke forvente, at foreninger og organisationer står på spring for at løse frivillige opgaver i kommunerne.

- Mange foreninger mener ikke, det er deres opgave at løse de kommunale opgaver. Men de indgår samarbejder, som kan være gavnlige for dem selv - og så er det bare en bonus, hvis det også afhjælper et problem i samfundet. Det kan for eksempel være en idrætsforening, som går ind i et samarbejde med kommunens skoler for at tiltrække flere medlemmer. Man skal altså ikke tro, at der nu kommer en stribe foreninger og gør noget godt for at give noget tilbage til samfundet, siger Bjarne Ibsen. o

1962

Nyvalgte kommunalpolitikere fik gode råd i denne artikel, som blev bragt i Kommunen efter kommunalvalget i marts 1962.

Mens vi venter på "Lærebog i etik for kommunalfolk"

Gode råd om småt og stort i den kommunale hverdag - om værdien af loyalitet og nødvendigheden af tavshedspligt også overfor den højtelskede ægtefælle.

Af kommunesekretær
P.H. NYHOLD HANSEN,
Asserballe pr. Augustenborg

Opstillingsmøderne i de mindre landkommuner er noget af det mest hyggelige, man kan tænke sig.

Der indbydes af "en kreds af interesserede", og man møder op til en hyggelig kop kaffe og en snak på kroen. Dette er med det samme sagt ikke nogen kritik, men tværtimod en cadeau til de heldigvis endnu herskende hyggelige forhold i et fortravlet land.

Kritikken kommer først, når man skal diskutere sagens videre forløb, når kromanden har fået kaffen betalt og "den mest interesserede" indleder mødet med at fastslå, at man jo som sidste gang skal til at finde en kandidat til den liste, man agter at stille op til det kommunale valg. Det viser sig da hurtigt, at der ingen er, der vill!

Heller ikke ham, der under hele den tidligere periode har fundet sognerådsmedlemmernes intelligenskvotient under 80 - for han har ikke lyst - eller han har ikke tid til det for forretningens skyld - næh, lad bare de, der

gerne vill! Ja, men hvem vil gerne? Hvis ham, der kritiserer idelig, ikke gerne vil, hvem så?

Den gamle kandidat er 70 og vil gerne være fri, og man foreslår nu på ren demokratisk vis de enkelte muligheder - hvad enten de har givet udtryk for at ville eller ej - og man stemmer herom, og listen tælles op.

I de 80 pct. af tilfældene bliver den valgte kandidat et virkelig interesseret medlem af rådet, i de 10 pct. en kapacitet, og i de resterende tilfælde kan læserne selv strø rundt med kandidaterne efter eget kendskab.

Men værst er ham, der er valgt og stillet op, fordi "han kan i hvert fald ikke gøre nogen noget ondt"! Ja, gudskelov han kan han ikke det - men er det ikke oftest ensbetydende med, at han heller ikke gør så meget godt, for han gør nemlig slet ikke noget.

Med lyst og herlig uvidenhed

Nå, men valgt bliver medlemmerne, og de 99 pct. går til arbejdet med lyst og en herlig uvidenhed, der netop fremmer lysten - men her er det så, at jeg mangler den

lærebog, der findes for juristerne om "Indledning til advokatgerningen", altså en pendant, "Indledning til sognerådsarbejdet", for i al den tale og skriven, der har været om, hvad et sognerådsmedlem skal vide om de rent kommunale ting, glemmer man vist også den rent etiske side af sagen, nemlig hvordan skal jeg nu te mig til tante Augustas aftenselskab, hvor alle jo vil spørge ud om de forskellige ting, vi nu sidder og bestemmer derhenne?

Det må straks slås fast, at det at være valgt ind i et offentligt råd, nævn eller kommission ikke er det samme som at være i bestyrelsen for den lokale fodboldklub, for nok kan Larsen blive fornermet, fordi man sætter ham af førsteholdet en søndag, men det indebærer jo ikke særlig store konsekvenser for denne mand, anden end forbigående irritation, og man må håbe, manden er så normal, at han kommer over det.

Så hellere lade lidt af stoltheden fare.

Omvendt er arbejdet i de kommunale nævn m.v. så omfangsrigt, at det ikke er ensbetydende med, at manden "kommer nok over det". De beslutninger, der træffes her, griber tit så dybt ind i menneskers normale liv og hverdag, at det kan betyde alt for dem.

Jeg kender den ellers rolige, satte og økonomisk vel fungerende landmand, der måtte 6 måneder på rekreation, fordi man eksproprierede en del af den have, han

Hvordan skal jeg nu te mig til tante Augustas aftenselskab, hvor alle jo vil spørge ud om de forskellige ting, vi nu sidder og bestemmer derhenne?

havde puslet om i 30 år. Nødvendigt? Ja - men det er en ting, der må tages med i betragtning. Er det nødvendigt, må man prøve at få manden gjort klar over nødvendigheden, og her kan medlemmerne hjælpe meget til med deres personlige kendskab til den enkelte i kommunen.

"Du må jo vide det, du er i Sognerådet". Jeg kan tælle de fingre, der rækkes op nu, når man spørger sognerådsmedlemmerne landet over, hvem der ikke har fået stillet dette spørgsmål. Hvad så?

Ja, her kommer vi så ind på hele det spørgsmål, der omhandler de ting i sognerådsarbejdet, der sorterer under "lukket møde" - eller rettere de ting, der ikke sorterer under lukket møde. Det skulle jo ikke være nødvendigt at meddele, hvilke ting det drejer sig om. Nej, værre bliver det med de ting, der er i åbent møde, for dem må man da gerne referere - og så får man lejlighed til at svare på det spørgsmål om at være i Sognerådet, og hvad skal vi så svare?

Ja, her gælder det jo, at en sag kan siges på mange måder. Ved skjulte øjenkast,

ved vege hentydninger og - men det sker aldrig - ved direkte fordrejning. Det må derfor være medlemmerne vigtigste opgave at referere en sag - når den kan refereres - fuldstændig objektivt - ih, hvor er det vanskeligt - men så må man hellere lade lidt af stoltheden fare og sige, at det er vanskeligt at udtale sig om spørgsmålet, når de pågældende ikke har hørt hele sagens sammenhæng - det kunne jo betyde 6 mdr. på rekreation for Larsen, hvis sagen fordrejes. For genfortællingens kunst er - uanset man øver den grundigt i skolen - meget svær.

Det burde som nævnt være overflødigt at nævne, at sagerne i lukket møde end ikke kan omtales med nævnte øjenkast, trækken på skuldrene eller skær af bedrevidenhed - der er man mand(kvind)folk og siger rent ud, at det ønsker man overhovedet ikke at diskutere - ikke med sin bedste ven.

End ikke under de mest glimrende omstændigheder

Hov, á propos bedste ven! "Nå, vi er jo kun du og jeg, så kan jeg godt, du ved under venskabsmaske, inden for fire vægge og under fire øjne, med din sædvanlige diskretion fortælle dig, at..."

Nej, end ikke under disse ganske glimrende omstændigheder, end ikke selv om jeg så synes, at han faktisk er den mest lukkede og fortrolige mand, jeg kender - end ikke her kan der refereres noget fra "lukket møde".

Man snupper måske et stykke natmad, og mutter vågner - først irriteret, så interesseret - så kan man da få referatet inden morgenkaffen. Og hun skal vel ha' referatet. Der må enhver kende så meget til sin egen kone, at han ved, om hun skal have noget referat - eller om han hellere direkte skal sige det til naboens kone straks næste morgen.

Der står jo i loven ikke noget om tidsrummet, nej, men selv om manden er død, så er der andre, der kunne tage skade af, at visse ting rejses, der har været behandlet i Sognerådets lukkede møde - konferér da hellere med Sognerådets medlemmer og formand, om man kan "lukke sagen op".

Det er altid svært at falde i søvn efter et sognerådsmøde eller andet møde, hvor man har haft virkelige problemer til debat, og man snupper måske et stykke natmad, og mutter vågner - først irriteret, så interesseret - så kan man da få referatet inden morgenkaffen. Og hun skal vel ha' referatet.

Der må enhver kende så meget til sin egen kone, at han ved, om hun skal have

Cubakrisen i oktober 1962 var tæt på at ende i atomkrig, men blev afværget, da den sovjetiske leder Khrusjtjov bøjede sig for USA's krav om at fjerne atommissiler fra Cuba. Her sejler skibet "Anosov" bort fra Cuba med missiler ombord. Fotos: Ritzau Scanpix

Beatles udgav sin første single, "Love Me Do / P.S. I Love You" den 5. oktober.

Nazisten Adolf Eichmann bliver idømt dødsstraf og hængt ved en militærdomstol i Israel for sit ansvar for Holocaust.

3. september træder statsminister Viggo Kampmann tilbage efter flere hjerteanfald og overlader posten til udenrigsminister Jens Otto Krag.

Foto: Siv Holmer / Ritau Scanpix

noget referat - eller om han hellere direkte skal sige det til naboens kone straks næste morgen. Ih, hvor de gi'r sig rundt omkring, for der er med ganske afgjort sikkerhed ikke ét eneste medlem her i landet, hvis kone ikke kan holde tæt - helt sikkert.

Der er det så mærkeligt, at naboens kone alligevel kender mange sager bedre end Sognerådets egne medlemmer.

Lad gå med de åbne - dem kunne hun selv have hørt på - men de lukkede!

Man kan næppe fortænke det medlem, der lever sammen med en normal kvinde - og det gør vi heldigvis alle - at han også, hvis en sag trykker meget, drøfter den med sin kone, men hvis han har den mindste mistanke - og det kan man udmærket have til sin kone, uden at dette betyder noget rent ægteskabeligt - til at sagen bringes videre - så er det nok bedst at drøfte sagen med et andet medlem af rådet! For resten behøver konen jo ikke at åbne for dagsordenen!

"Jeg bor i Overrød, så den sag interesserer mig ikke så meget, for den vedrører en kloakledning i Nederrød". Kender man ikke dette argument i et møde? Men har ikke Larsen, Petersen, Hansen og Rasmussen i Nederrød stemt på dig! Er du ikke valgt som medlem af et Sogneråd for hele kommunen?

En levende interesse for alt, hvad der rører sig over hele kommunen må være det primære for et medlem, men man kan på den anden

side ikke fortænke medlemmet i, at han mest interesserer sig for den vej, der går forbi i Overrød. På den anden side må man dog så forvente, at han alligevel asfalterer vejen i Nederrød, hvis det er mere påtrængende, og så tager - ja, og så tager den kritik, det giver med folkene i den anden del af sognet.

Fortæl klart og nøgternt, hvorfor man er kommet til det andet resultat - der er kun to, der ville kunne forstå det - men det kunne jo være, de kunne få andre to til også at forstå det, og det kunne jo være, at ...".

Pas på de gyldne løfter

Og her kommer vi til det sidste af de mange emner, der kunne behandles, men stoffet skal jo begrænses, nemlig spørgsmålet om det, der sker i forretningsverdenen - the business world - for vi skal jo tale engelsk alle vegne, så vær glad for cancellistilen, den lader sig næppe omforme til ordentlig engelsk.

Her er det, vi må håbe, sognerådsmedlemmerne har øvet en "public relation" - flot, ikke sandt, et ord, der slet og ret kan oversættes med, at det må være Sognerådets opgave i befolkningen - meget mere end måske i møderne at give en fornuftig og strengt objektiv forklaring af, hvad der er sket i de enkelte sager, hvor disse oplysninger kan ske.

Lad al personlig forfængelighed fare, for selv om ideen kom fra en politisk modstander, så kan den jo være udmærket, så vær ikke for

stolt til at nævne ophavsmanden, omvendt behøver man ikke en flaske "Brasso" til at pudse sin glorie - hvis man må reklamere i dette blad - for at nævne, at man selv er ophavsmand til ideen. Fortæl beboerne klart, så de ved, at det ikke er en fodboldklub, eller at man ikke kaster terning - afgørelser eller skatteansættelser.

Fortæl folk, at der love, der skal holdes - mærkværdigvis også i vort sogn. Lad være med at modarbejde en sag - og da aldrig i befolkningen - selv om den går helt på tværs af ens egne meninger. God demokratisk skik er, at man ikke modarbejder en sag, der er vedtaget med majoritet - se blot til Folketinget!

"Det skal jeg nok klare til næste møde" Lad være med at love dette - det kunne jo være, de andre ikke "vil klare" det, og så er det så trist at skulle give grunden - for den kan jo kun gives på de andres bekostning. Hjælp de andre medlemmer ved at give befolkningen de klareste oplysninger, og tag så de "klø", det giver, når "de andre i sognet" synes alt muligt om, "det rådne Sogneråd" og "de høje skatter", hvis man selv mener at have gjort, hvad man skal, så er det i orden. Husk, du har selv tænkt ligesådan!

Lad være med at komme med særbetragtninger ude i befolkningen, som man ikke kommer med i rådet - det er nemlig i rådet og dets protokol, særmeningerne skal frem. Vi kender alle ham, der ikke protesterer i mødet, men så sandelig nok kan protestere, når sagerne dis-

kuteres i befolkningen, det er en boomerang, der vender tilbage en dag, når det kommer til de andres kundskab.

Det lovbundne arbejde

Mens vi venter på en "Lærebog i etik for sognerådsmedlemmer", kan man kun håbe, at de nye medlemmer hurtigt finder arbejdsrytmen i et arbejde, der breder sig mere og mere og stiller større og større krav til viden og menneskelighed, således at de hurtigt kan "falde til" og skabe viljen til det samarbejde, der ganske afgjort er nødvendigt, hvis en kommune skal "køres i rette tøjler".

Der kræves ingen eksamen for at være medlem af et offentligt råd eller kommission, men det er en god ting at have en sund sans for realiteter og at gå fordomsfrit til det nye arbejde.

Lad alle personlige interesser være bandlyst og ha' en sund kritisk indstilling med en god portion samarbejdsvilje, så har medlemmerne den sundest tænkelige ballast i det nye arbejde, således at man efterhånden får øjnene op for, hvorfor mange af de sager, man tidligere ikke har kunnet forstå behandlingen af, har fået det udfald, de fik, idet Sognerådets arbejde jo er meget lovbundet og ikke lader sig ændre i vort sogn, for husk: Der er ikke nogen lov, der kun gælder i vort sogn - og der er ikke nogen lov, der ikke gælder i vort sogn.

P.H. Nyhold Hansen
kommunesekretær

Morgendagens meningsdannere

Af Carl Andersen

UDLICITERING ER VEJEN TIL VÆKST

Kommuner bør inspirere hinanden til at reformere sig selv, mener formand for Liberal Alliances Ungdom Danmark er et dejligt land fyldt med muligheder. Dette, vil nogle påstå, skyldes den store velfærdsstat. Men jeg vil påstå, at det er på trods af netop denne velfærdsstat.

De seneste år er Danmark saktet bagud når det kommer til verdens samlede velstandsudvikling. Vi bliver simpelthen fattigere i forhold til andre nationer.

Ifølge Human Freedom Index som måler, hvor frie og velstående verdens nationer er, er det især to parametre, som tynger Danmark ned: En alt for stor offentlig sektor og et alt for højt skattetryk.

Jeg så gerne, at man helt grundlæggende reformerer den måde, hvorpå man driver den offentlige sektor. Den skal blande sig langt mindre, producere langt færre ting og finansiere markant mindre. Et opgør med tanken om den universelle velfærdsstat, der, for at citere Alexis de Tocquevilles, 'sørger for sikkerhed, forudser og varetager borgernes behov, fremmer deres nydelser, tager sig af deres vigtigste anliggender, styrer deres foretagsomhed, ordner deres arvesager og deler deres arv. Kan den ikke ganske fratage dem bekvemmelighederne ved at tænke selv og besvaret med at leve?'

Jeg anerkender, at I ikke ude i kommuner og regioner kan foretage sådanne omvæltninger. Men I kan trække i den rigtige retning, og bruge hinanden som forbilleder.

Først skal man nå til den erkendelse, at det offentlige ikke behøver drive og levere så mange ydelser. Hvorfor skal det være en kommunalt ansat som slår græsset i vej-kanten, passer de ældre eller underviser de unge? Det er ikke en selvfølge. For mig er det vigtigste, at der er valgfrihed hos borgerne, at servicen er i orden og prisen lav, så vi beskatter mindst muligt.

Derfor skal vi tage fat i private udbydere. Der er enorm forskel på, hvor gode de danske kommuner er til at benytte sig af private leverandører og private alternativer til den offentlige kassetænkning.

I gennemsnit sættes 26,5 procent af kommunernes arbejde i udbud. Tårnby ligger i den lave ende med 18,7 procent, mens Gribskov sætter rekord med 45,6procent. Holstebro Kommune har så godt som nedlagt deres kommunale teknik- og miljøafdeling og køber i stedet ydelserne af private leverandører med stor succes. Lær af dem.

Frie valg er afgørende for borgernes muligheder for at leve det liv som de selv vil. Derfor bør man i flere kommuner tage ved lære af de gode eksempler med eksempelvis friplejehjem. Plejehjem som er bygget og drevet af private, og delvist finansieret af et kommunalt tilskud, der følger den ældre. Sygefraværet hos private hjemmehjælpere er lavere end hos de offentlige, ligesom mulighederne for tilkøb af ydelser er markant bedre i privat regi. Det giver muligheder og frihed til den enkelte.

Det samme gør sig gældende i folkeskolen. Det frie skolevalg er under pres fra kollektivistiske kræfter som ønsker ensretning og påstår, at det frie skolevalg primært er til gavn for en lille gruppe velstillede elever. Intet kunne være mere forkert. Børn er forskellige, og det skal skolerne også være. Flere steder ser man øget tilslutning til fri- og privatskolerne som igen og igen har leveret over evne når det kommer til at løfte eleverne fagligt og sikre trivsel hos lærere og elever.

Økonomisk frihed er altafgørende i et frit samfund. Jeg er af den grundlæggende overbevisning at pengene har det bedst hos dem, som har tjent dem. Ifølge flere analyser er potentialet ved udlicitering og konkurrenceudsættelse i danske kommuner 20 milliarder kroner. Det kan hurtigt blive til tusindvis af kroner pr. borger årligt.

Carl Andersen, Landsformand for Liberal Alliances Ungdom

Holstebro Kommune har så godt som nedlagt deres kommunale teknik- og miljøafdeling og køber i stedet ydelserne af private leverandører med stor succes. Lær af dem.

Kommunerne kommer ikke til at hæve p-afgifterne, fordi staten øger sin andel af indtægterne - det er ulovligt, hævder FDM.

Foto: Christian Lindgreen/Ritzau Scanpix

FDM advarer kommuner mod ny p-betaling

Esbjerg. Esbjerg og andre kommuner kan godt glemme det igen, hvis de overvejer at indføre betalingsparkering for at finansiere parkeringskontrollen. Sådan lyder meldingen fra bilisternes organisation FDM, efter at flere kommuner har luftet netop den idé som modtræk til, at en ny parkeringslovgivning deler p-indtægterne med 70 procent til staten og 30 procent til kommunen mod hidtil halvdelen til hver. 'Man må ikke regulere sine priser på betalingsparkering i henhold til, at man har nogle udgifter, man skal have dækket. Hvis man gør det, så er det ulovligt. De penge, man mangler i Esbjerg, må man finde et andet sted i det kommunale budget. Man kan ikke finde dem ved at indføre betalingsparkering,' siger juridisk konsulent Dennis Lange fra FDM til DR Syd.

Fyring af handicappet koster kommune 310.000 kroner

Danmark. Man må ikke fyre en person, hvis nye arbejdsopgaver belaster et allerede taget skånehensyn og resultater i sygemelding. Sådan lyder Ligebehandlingsnævnets afgørelse i en sag, hvor en handicappet ansat i en kommune blev nødt til at sygemelde sig, fordi hun fik andre opgaver.

På grund af sygemeldingen afskedigede kommunen hende og overholdt dermed ikke tilpasningsforpligtelsen, da den ikke i tilstrækkelig grad havde undersøgt mulighederne 'for at iværksætte tilpasningsforanstaltninger'. Kommunen skal betale en godtgørelse svarende til ni måneders løn - cirka 310.000 kr. - til kvinden.

Faxe tilbyder demens-aflastning uden om visitation

Faxe. Et nyt tilbud i Faxe Kommune skal aflaste ægtefæller eller samlevere til demensramte i eget hjem - uden forudgående udredning, demensdiagnose og visitation, oplyser kommunen. Borgeren kan selv booke sig ind på ordningen, og en ansat fra et nyt frirums-team rykker så ud for at tage sig af den pågældende borger med demens eller demenslignende symptomer i eget hjem, så den pårørende bliver aflastet. Tilbuddet er et alternativ til dagcenterordningen, som mange kender.

Forskellen er, at det foregår i eget hjem, og at det ikke kræver visitation. Man kan kontakte frirums-teamet direkte, og der er ikke krav om, at man skal være udredt for demens og have fået en demensdiagnose forinden. Har ens ægtefælle demenslignende symptomer og svært ved at være alene hjemme, er man således velkommen til at kontakte teamet.

Sex-krænkelser ved julefrokost koster bortvisning

Danmark. En julefrokost i en kommune fik sidste år et ubehageligt forløb for tre af deltagerne - en kvinde og to mænd, hvoraf den ene var mellemleder. Det job har han ikke mere, og den anden mand er heller ikke længere ansat, efter at de begge under julefrokosten udsatte kvinden for uønskede berøringer flere steder på kroppen. I ugen efter julefrokosten gik kvinden til sin fagforening, som gik videre til kommunens ledelse. Her tog man sagen meget alvorligt og indkaldte de to mænd til tjenstlige samtaler. Den ene gik til bekendelse og accepterede at blive bortvist, mens den anden - mellemlederen - bestred, at der skulle være foregået noget upassende. Efter at forskellige kolleger havde afgivet vekslende forklaringer til støtte for begge parter, valgte kommunen at lægge kvindens forklaring til grund og bortviste altså mellemlederen.

Kammeradvokat: Brugerbetaling for ældre på akutstuer er ulovlig

Selvom KL er uenig, fastslår Kammeradvokaten, at det er ulovligt, at ældre betaler for mad, linned og tøjvask under indlæggelse på akutpladser.

• brugerbetaling

Af Emma Oxenbøll
emma@dknyt.dk

Måltider, sengetøj og tøjvask. Det er den kost og logi, som en række kommuner kræver betaling for på sine akutstuer. Men det er ulovligt at kræve, at ældre selv betaler for at være indlagt her i stedet for på et hospital, selvom det er tilfældet i helt præcist 52 ud af 86 adspurgte kommuner landet over ifølge KL.

Ulovligheden slår Kammeradvokaten fast i et notat på efterspørgsel af Folketingets sundheds- og ældreudvalg, efter at udvalget stillede sundhedsminister Ellen Trane Nørby (V) spørgsmål om omfanget af kommuner, der tager betaling under ophold på akutstuer.

Her måtte ministeren alliere sig med KL, der udover omfanget på de 52 kommuner oplyser, at egenbetalingen i gennemsnit udgør 160 kr. pr. døgn. Kammeradvokatens vurdering lyder, at fordi de kommunale akutpladser er en del af det samlede tilbud om hjemmesygepleje, som kommuner ifølge sundhedslovens § 138

skal levere vederlagsfrit, er det ulovligt at opkræve penge:

- Det klare udgangspunkt efter vores vurdering må være, at ydelser, som leveres af kommunerne til borgere i kraft af deres ophold på en kommunal akutplads, skal leveres vederlagsfrit, lyder det i den juridiske vurdering, som også fastslår, at det er kommunalbestyrelsens ansvar.

Stik imod KL's opfattelse

Til gengæld oplyste KL også i sit svar til ministeren, at sundhedsydelserne på de kommunale akutstuer leveres efter både sundheds- og serviceloven, men den vurdering er Kammeradvokaten lodret uenig i, fordi der slet ikke er hjemmel til det i serviceloven.

- Hér vil den sygeplejefaglige indsats til borgeren leveres vederlagsfrit i henhold til sundhedsloven, mens ophold, kost mv. reguleres efter blandt andet servicelovens § 83, hvor kommunerne inden for fastsatte rammer kan opkræve egenbetaling, meddelte KL, inden Kammeradvokaten afgav sin vurdering.

Kommunerne kan ikke kræve brugerbetaling af ældre til mad, sengetøj og tøjvask, når de er indlagt på akutstuer, fastslår Kammeradvokaten.

Foto: Laura Guldhammer/Ritzau Scanpix

Der er således bøv! med at definere, hvad begrebet hjemmesygepleje helt præcis dækker over, men ministeren deler ikke KL's opfattelse, for:

- Det er ikke efter Sundhedsministeriets vurdering en korrekt fortolkning af det

nuværende regelsæt. Tilbud om hjemmesygepleje, herunder tilbud, der gives på en kommunal akutplads, er juridisk alene defineret som en sundhedsfaglig ydelse i sundhedsloven med tilhørende regler, siger Ellen Trane Nørby (V).

Kommune skal betale ni måneders løn for at sætte gravid ned i tid

At neddrogse en gravid ansats ugentlige arbejdstid med 10 timer som alternativ til afskedigelse svarer i sig selv til afskedigelse

• arbejdsmiljø

Af Emma Oxenbøll
emma@dknyt.dk

Når man som arbejdsgiver opsiges en gravid, skal man kunne godtgøre, at graviditeten ikke er årsagen. Men man skal også være varsom med at ændre i den gravides arbejdsvilkår, for det kan være så væsentlig en ændring, at det er lig med en afskedigelse. I hvert fald hvis man spørger Ligebehandlingsnævnet.

Som arbejdsgiver må man derfor ikke forringe arbejdsvilkår som alternativ til opsigelse, og det måtte en kommune sande, da den satte en ansat 10 timer ned i tid fra 35 til 25 timer ugentligt, efter hun blev gravid. Det ville hun ikke acceptere, og derfor blev hun opsagt fra sit barselsvikariat som rengøringsassistent i en børnehaven. Men det var i strid med loven, vurderer Ligebehandlingsnævnet.

Påtaenkt afskedigelse

Kommunen gav i en skrivelse kvinden en uge til at acceptere ændringen i sit ansættelsesforhold, og da hun ikke ville det, skulle den i stedet have sørget for at omplacere kvinden, sådan at hun fik ansæt-

telse i en stilling med samme timeantal, lyder det fra nævnet. Men i stedet sendte den præcis syv dage efter den første skrivelse et nyt brev med påtaenkt afskedigelse.

På det tidspunkt havde kommunen en række annonceringer på lignende stillinger som enten rengøringsassistent eller -tekniker, men det var kommunens opfattelse, at kvinden som rengøringsassistent ikke kunne bestride stillingen som rengøringsassistent. Det kræver et halvt års grunduddannelse på serviceassistentuddannelse.

Mulighed for omplacering

Det underkendte nævnet, fordi opgaverne som hen-

holdsvis rengøringsassistent og -tekniker ikke er så forskellige, at kvinden - som tidligere havde vikarieret for en rengøringsassistent under uddannelse til rengøringsassistent - ikke kunne fungere i en sådan stilling i resten af sit vikariat.

Nævnet lægger også vægt på, at kvinden allerede havde søgt en af de andre stillinger, som kommunen havde slået op, og at den derfor havde god mulighed for at omplacere hende. Således kunne kommunen ikke bevise, at opsigelsen ikke var begrundet i graviditeten - og derfor skal den betale godtgørelse til kvinden på 210.000 kr. svarende til omkring ni måneders løn.

Velfærdsteknologi møder virkeligheden

Denne klumme sætter fokus på de gode velfærdsteknologiske historier, giver læseren et tiltrængt forspring og trækker de gode eksempler og ideer frem i lyset.

Af Anders Lyck **Fogh-Schultz**
Seniorkonsulent i Danish.Care – Branchen for
hjælpemidler og velfærdsteknologi samt
netværksleder for CareNet.
alfs@danish.care

Bad er blevet et vidt begreb

Forleden bragte en fynsk avis en historie om en af kystkommunerne, der netop har præsenteret et stort sparekrav på ældreområdet. Konkret skal der spares 20 millioner kroner i den pågældende kommune. Et af besparelsesforslagene er, at ældre i weekenden fremover bliver etagevasket med vaskeservietter i stedet for vand, sæbe og den traditionelle vaskeklud. I kommunen på Fyn skal besparelsen findes ved at yde et lavere serviceniveau og beskære personalegruppen i ældreplejen.

En teknologisk badebutler

I mit arbejde som netværksleder for Danmarks ældste velfærdsteknologiske netværk CareNet kommer jeg vidt omkring på det, jeg selv opfatter som min velfærdsteknologiske opdagelsesrejse. Jeg taler fra tid til anden med et hav af kommuner fra hele landet, der alle efterspørger nye innovative løsninger, og jeg forsøger at møde mindst lige så mange innovative producenter og leverandører på både hjælpemiddel- og velfærdsteknologi-området. En af mine opdagelser tog mig forleden til Holbæk, hvor jeg allernederst på Østerled mødte en i bogstaveligste forstand vaskeægte iværksætter, der i en menneskealder har arbejdet med vand.

Den pågældende virksomhed har udviklet en automatisk og modulopbygget plug-and-play brusekabine, der tilbyder et bad efter individuelle ønsker. Med et tryk på en knap, kan brugeren tage et bad med efterfølgende tørring, der er skræddersyet efter individuelle ønsker og behov. Første gang man skal i bad, vælger man, hvad der skal ske; rækkefølgen på dyserne, hvor længe badet skal vare, vandets temperatur og strålernes styrke. Derefter trykkes på start. Brusekabinen kan huske så mange personer, der ønskes. Når badet er afsluttet, og brugeren har forladt kabinen, starter kabinen et rengøringsprogram, som fjerner bakterier, og kalkrester fra vandet. Den automatiske brusekabine kan passe ind i en eksisterende brusekabine, eller stå selv som en selvstændig brusekabine i badeværelset. Den giver fri adgang for kørestole, da kabinen hverken har trin eller forhøjninger. Brusekabinen tilsluttes det almindeligt bruserblandingsbatteri og en standard stikkontakt. Vandet løber direkte til afløbet i gulvet. Brugeren kan enten stå op, eller sidde på for eksempel en badeskammel eller toiletstol. Der er gode håndtag at holde i på alle sider. Eneste krav er, at brugeren er i stand til at sidde selv. Løsningen indeholder et hygiejneskyl og flere stopknapper; vandet kan altså let slukkes, hvis der sker et fald.

Gennemtænkt tørvask

Den pågældende velfærdsteknologi er beregnet til ældre- og handicapområdet, især til private hjem og plejeboliger - og adresserer vigtige parametre som selvhjulpethed, værdighed, selvstændighed og arbejdsmiljø. Jeg vil nødtigt forholde mig til de konkrete sparekrav i den fynske kommune, men jeg kan relativt let se værdien i en teknologi, der giver den enkelte borger mulighed for selv at

"Jeg vil nødtigt forholde mig til de konkrete sparekrav i den fynske kommune, men jeg kan relativt let se værdien i en teknologi, der giver den enkelte borger mulighed for selv at tage et bad uden eventuel assistance fra en dygtig social- og sundhedsassistent."

tage et bad uden eventuel assistance fra en dygtig social- og sundhedsassistent. Den automatiske brusekabine muliggør, at borgeren eller patienten i eget hjem reelt har mulighed for at kunne tage et rigtigt bad med vand og sæbe uden skemalagte besøg, selvfølgelig hvis borgeren selv kan tage tøjet af og har lært at betjene det digitale brugerpanel. Så vidt så godt. Men selvfølgelig er en sådan løsning ikke billig, og return of investment (ROI) kommer ikke tilbage hurtigt. Investeringen tager nogle år at hente tilbage og selve teknologien har en levetid på cirka ti år, men devisen for den pågældende producent er, at værdien for den ældre og plejekrævende borger kommer tilbage i form af langt større grad af selvhjulpethed, færre hjemmebesøg at passe ind og måske endnu vigtigere værdigheden i at kunne selv og bevare privatlivets fred.

I den anden ende af dette argument er vi nu tilbage ved vaskeservietterne. Et andet stærkt medlem af CareNet - også med base på Sjælland - er producent af et koncept til kropsvask, der tilbyder vaskeservietter med en afbalanceret mængde lotion for en optimal rengøring af huden. Servietterne, der er pH-hudneutrale, er baseret på nålefiltteknik og føles meget faste. De er desuden dermatologisk testede og ifølge deklarationen alkohol-, parabene- og latexfri. Servietterne indeholder desuden en såkaldt varmeisolerende olie, der får servietterne til at holde på varmen efter de er opvarmet i mikrobølgeovnen - og klar til brug på den enkelte borger. Konceptet er videreudviklet til også at omfatte en vaskehandske, der har en ergonomisk og unik pasform for brugeren. Vaskekonceptet tilbyder, med producentens egne ord, produkter, der 'gør livet nemmere, mere bekvemt og mere komfortabelt for nuværende og fremtidige plejere og patienter'.

Det betaler sig at undersøge markedet

Hvor den første af mine velfærdsteknologiske innovatører var fortalere for badevand i den rindende form, hvor der bruges knap ni liter i minuttet, baserer den anden løsningen sig

At en fynsk kommune vil spare på ældreomsorgen ved at erstatte de ældres bad med vaskeservietter, lyder måske ildevarslende, men der findes faktisk flere besparende og værdige velfærdsteknologiske muligheder på markedet, påpeger CareNets seniorkonsulent i dette indlæg.

Foto: Bad⁺

på langt mindre vand. Graden af selvhjulpethed med servietter og handske tager udgangspunkt i den enkelte borgers egen brug af produkterne, og værdighedsaspektet kommer til udtryk, når borgeren kan varetage den daglige hygiejne selv. Hygiejnesituationen med servietterne fungerer i udstrakt grad i samspil mellem personale og borger.

Når den fynske kommune, der står over for sparekravet, skal vælge den rette løsning, kan de oplagt se på en billig og omkostnings-effektiv løsning, der bidrager til bundlinjen nu og her. De kan også se på den anden løsning, der godt nok er dyrere, men sikrer selvstændigheden i det længere livsforløb med et

funktionstab eller handicap og derfor tjener sig ind på andre parametre.

Mit råd til den fynske kommune - og til alle kommuner - er at se på flere mulige løsninger, når der skal indkøbes og implementeres ny teknologi til velfærdsområdet. Især i en spareøvelse. Organisationens behov kobles ofte direkte til økonomiske begrundelser, men ved at se på den enkelte borgers behov og situation kan flere teknologiske løsninger ofte give mening, også selvom de koster mere her og nu. Grundideen med et nationalt netværk for velfærdsteknologi er netop vidensudveksling mellem aktørerne, og mangler du viden om enten best practice eller state-of-the-art på teknologiområdet, så siger du bare til. ●

Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager - i denne uge: Finn Sørensen (Ø)

DER ER BRUG FOR EN SOLIDARISK UDLIGNINGSREFORM

Danmark bliver trukket stadig mere skævt. Men det problem kan ikke løses inden for den nuværende økonomiske ramme. Derfor bør kommunerne samle sig om principperne for en solidarisk reform af refusions- og udligningssystemet, og de må kræve, at Christiansborg stiller med den fornødne økonomi.

Men det er desværre ikke den vej, det går i øjeblikket.

I stedet har kommunerne kastet sig ud i et sørgeligt hundeslagsmål om, hvem der skal betale regningen for skævhederne. Det har handlingslammet KL i en situation, hvor kommunerne mere end nogensinde har brug for en 'fagforening', for at stå sammen over for flertallet på Christiansborg, som vil fortsætte udhulingen af velfærden.

Kampen står især mellem hovedstaden og provinsen.

Stort set alle provinskommuner er enige om, at hovedstadskommunerne skal betale for en højere landsudligning, uden øje for at det vil ramme hårdt i en række fattige hovedstadskommuner.

Kamp mellem fattige og rige kommuner

Hovedstadskommunerne mener omvendt, at de skal bidrage mindre til landsudligningen med henvisning til, at de i forvejen (iflg. ministeren) overfører 12 milliarder kroner hvert år til provinsen og til at leveomkostningerne er lavere udenfor hovedsatsområdet. De vil åbenbart slet ikke anerkende, at der er et problem.

Men vi skal grave dybere for at finde ondets rod. De voksende skævheder kommunerne imellem skyldes centraliseringen som følge af strukturreformen i 2007. Et resultat af skiftende regeringers økonomiske spændetrøje, som blandt andet har ført til, at der er fyret 37.000 velfærdsarbejdere i kommunerne siden 2010. Sidst men ikke mindst skyldes det omlægningen af statsrefusionen for sociale og beskæftigelsesmæssige ydelser i 2016, som rammer hårdt i kommuner med mange langtidsledige og alvorligt syge borgere.

Det er i virkeligheden ikke en kamp mellem hovedstaden og provinsen eller land og by. Der er fattige kommuner begge steder.

Problemerne kan ikke løses inden for den nuværende økonomiske ramme. Det fører bare til en anden fordeling af elendigheden.

Små skridt mod retfærdighed

Kommunerne må simpelt hen kræve et mærkbart økonomisk løft kombineret med en solidarisk omlægning af refusions- og udligningssystemet. Niveauet i landsudligningen skal hæves, så det svarer til hovedstadsområdet. Men det skal ikke finansieres af hovedstadskommunerne, og den sociale balance mellem rige og fattige hovedstadskommuner, som ligger i hovedstadsudligningen, skal som minimum bevares. Refusionssystemet skal omlægges, så kommunerne betaler en langt mindre del af udgifterne til overførselsindkomster til langtidsledige og langtidssyge. Og endelig skal det sikres, at ingen kommune får et lavere tilskud end i dag. Vi kender ikke nogen kommune, der leverer for meget velfærd.

Det er selvfølgelig ikke gratis. Der skal tilføres flere midler samlet set, sandsynligvis omkring 10-15 milliarder. Og så har vi endda kun taget ét skridt mod en genopretning af de kommunale nedskæringer, der har fundet sted siden 2010. Behovet er endnu større i dag, og det bliver kun større i de kommende år, som følge af flere børn og ældre.

Finansministeren vil sige, at der ikke er råd. Det passer ikke. Han har selv peget på, at der er et langt større råderum end som så. Problemet er, at han vil bruge pengene på milliardstore skattesænkninger. Men dét er der ikke råd til, hvis vi vil sikre velfærden og et mindre skævt Danmark. ●

Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

En debat-robot på Facebook har vel også ytringsfrihed?

Foto: Dado Ruvic / Ritau Scanpix

Bare for en ordens skyld: Hvis nogen blandt læserne har hørt om robotjournalistik, hvor software i en automatiseret proces kobler systematiserede facts med et udvalg af standardsætninger og spytter noget ud, der godt kunne ligne en ikke alt for inspireret artikel, så er den her klumme ikke en af slagsen. Det kan man vide, fordi den ikke bygger på systematiserede facts, og, efter bedste evne, heller ikke på et udvalg af standardsætninger.

Men ellers kan det godt somme tider være svært at afkode, hvad man egentlig bliver præsenteret for.

Bare her indenfor den seneste tid er det eksempelvis blevet problematiseret, at den FN-erklæring, som i mandags blev ikke underskrevet, men tiltrådt i Marrakesh, overhovedet blev til et politisk stridsemne i Danmark, og at det først skete her i efteråret, selv om ordlyden har været kendt siden juli. Og så mandag, af alle dage, netop den dag da statsminister Lars Løkke Rasmussen var i Marokko for at deltage i erklærings-ceremonien, skete der et læk af oplysninger fra Udenrigsministeriet, om at en del af debatten

havde været drevet af softwarerobotter med den bevidste hensigt at sprede tvivl og usikkerhed om konsekvenserne af dansk tilslutning til erklæringen.

En problematisering af problematiseringen kunne man kalde det, og til overflod kan man med lige så megen rette problematisere i tredje potens. Meta med meta på.

Hvem havde gavn af, at FN-erklæringen blev et politisk stridsemne i Danmark? Hvem havde gavn af, at det først skete nu og ikke fra starten i sommer? Var det et tilfælde, at det skete samtidig med kulminationen af Brexit-usikkerheden i Storbritannien og optøjerne i Frankrig? Og var det et tilfælde, at fokus blev om ikke flyttet væk fra Marrakesh, så dog i det mindste spredt lidt, fordi robotantydningerne kom ind i billedet lige nøjagtig den dag?

Og man kunne blive ved

Bundlinjen er, at der er fri gætning. Alt lige fra et veludtænkt attack fra Nye Borgerlige på Dansk Folkeparti for at have forsømt at bringe FN-erklæringen ind i finanslovsforhandlingerne, til endnu en af den velkendte sovjetiske, undskyld russiske, trollehærs fortløbende bestræ-

belser på at destabilisere Vestens politiske institutions troværdighed.

En åbning for konspirationsteorier af enhver art, og hvis man vil se, hvor hurtigt altomfattende mistænksomhed kan bringe et samfund fra at være almindeligt velfungerende til at blive ledet med en vis uberegnelighed, så ved alle, hvor blikket skal rettes hen. Retssikkerhedens urokelighed og andre forudsætninger for demokratiets holdbarhed er ikke nogen given ting hverken på den ene eller anden side af Atlanten.

Men hvad kan man overhovedet stille op?

Ja, almindelig sund fornuft har jo da aldrig bragt nogen alvorligt på afveje. Også før Facebook-robotternes tid blev vi løbende udsat for mere eller mindre vellykkede påvirkningsforsøg, så den største forskel er i virkeligheden intensiteten og hastigheden. Falske læserbreve level 2, kunne man kalde det. Men modtrækket er det samme, omend endnu vigtigere netop på grund af intensiteten og hastigheden, hvormed tingene udvikler sig.

Netop dét gør det til en god vane altid at huske at tage luft ind, før man hopper med på noget, hvad enten

"Et vilkår vi må leve med, hvis vi da ellers vil stå fast på retssikkerhedens urokelighed og andre forudsætninger for demokratiets holdbarhed."

det er tillokkende eller frastødende. En almindelig sandsynlighedsovervejelse, hvis noget lyder tilpas overraskende, er altid velanbragt.

Debatrobotterne har et forspring i effektivitet, men de er i bund og grund bare en distributionsform for synspunkter, man kan være enig eller uenig i. Eller afsløre som falske. Ytringsfrihedens kanalisering via robotter er et vilkår, vi må leve med, hvis vi da ellers vil stå fast på retssikkerhedens urokelighed og andre forudsætninger for demokratiets holdbarhed. ●

Motiverende dialog løser konflikter og hårdknuder i hverdagen

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

Kommunen.dk inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

Pædagogen i børnehaven mødes af frustrerede forældre, hvis barn lige er blevet bidt i kinden af børnehavens 'bølle'.

Social- og sundhedsassistenten skal motivere Bjarne, der har et massivt alkoholmisbrug og diabetes 2, til at følge en diabetesvenlig diæt.

Familieterapeuten skal i gang med at anvende et nyt evidens-baseret program.

Alle tre skal de kunne mobilisere gode relationskompetencer for at håndtere disse og andre situationer, så forældrene føler sig mødt og lyttet til uden at optrappe konflikten, så Bjarne ikke føler sig fordømt og talt ned til, og så familieterapeuten kan anvende det nye program og samtidig bevare evnen til at danne gode samarbejdsrelationer med sine borgere.

Relationskompetence er et begreb, der især er blevet italesat som en vigtig forudsætning for pædagoger og læreres evne til at håndtere alle slags børn og unge, men flere er heldigvis også begyndt at anerkende vigtigheden af at have eller tilegne sig gode relationskompetencer generelt i det offentlige og kommunale arbejde med forskellige slags borgere.

At gavne kræver kompetence

At kunne agere fleksibelt, empatisk og med et anerkendende og ressourceorienteret fokus og samtidigt bevare sin professionalisme er ikke kompetencer, der automatisk følger med, fordi man er kommunalt ansat. Medarbejderne og borgere, de er i kontakt med, vil altid profitere af at få finpudset disse kompetencer.

Forskning har tydeliggjort, at mennesker, der har gode relationskompetencer og er i stand til at danne gode arbejdsrelationer, er mere effektive i deres job. Omvendt kan mennesker, der har mangelfulde relationskompetencer, gøre mere skade end gavn for de borgere/klienter, de har med at gøre.

Det kan nogle gange undre, at nyuddannede læger skal aflægge lægeløfte om at gøre gavn for samfund og medmennesker, mens kommunalt ansatte, der ofte arbejder med nogle af samfundets svageste borgere, ikke har samme forpligtelse til at arbejde ud fra bedste viden om, hvad der virker. Alle kommunale medarbejdere har et indre ønske om at være til gavn for samfundet og borgerne, men for at dette indre ønske bliver til virkelighed, skal der arbejdes med, at relationskompetencer gives til medarbejderne, og at de vedligeholdes.

Respekt og empati motiverer

David E. K. Hunter, der over lang tid har arbejdet med begrebet Performance Management, og hvordan man støtter sine medarbejdere i at få gode resultater indenfor det sociale felt, er fortaler for, at en leder sørger for, at alle medarbejdere bliver uddannet i Motiverende Interview. Dette giver medarbejderne et solidt fundament for at udføre sit arbejde med relationskompetence.

I beskrivelsen af Motiverende Interview (MI) lægges der vægt på det, der betegnes som MI ånden: at du møder alle mennesker med accept, medfølelse, respekt og empati, og at du arbejder på at frembringe deres indre motivation til forandring. MI-brugeren bliver hjulpet på vej af forskellige MI-færdigheder, hvor et begreb som refleksioner er blandt de vigtigste. Refleksioner er i MI-sprog konstante udsagn, som MI-brugeren kommer med undervejs i en samtale, der enten gentager dele af det, borgeren lige har sagt, eller reflekterer det, som MI-brugeren tror, at borgeren

Som offentligt ansat skal man kunne holde tungen lige i munden for at bidrage gavnligt til dialogen i en krisesituation, der ellers kan optrappes. Her forklarer konstitueret direktør i Børn og Unge, Aarhus, en forældreforsamling om planerne om at slå flere skoler i Egå-området sammen..

Foto: Mikkel Berg Pedersen, Ritzau, Scanpix (arkiv)

Det kan nogle gange undre, at nyuddannede læger skal aflægge lægeløfte om at gøre gavn for samfund og medmennesker, mens kommunalt ansatte, der ofte arbejder med nogle af samfundets svageste borgere, ikke har samme forpligtelse til at arbejde ud fra bedste viden om, hvad der virker.

føler, tænker eller oplever på et givent tidspunkt. MI-færdighederne kombineret med at møde borgeren med MI-ånden er en effektiv tilgang, der giver den kommunale medarbejder relationskompetence til at takle selv de sværeste konfliktsituationer og til at støtte alle borgere i en adfærdsændrende proces.

Gode råd kan spænde ben

De fleste kan tilslutte sig MI's ånd - vi kan også kalde det et menneskesyn. Udlevelsen af dette menneskesyn i praksis overfor alle borgere, viser sig dog ofte at være en ret så stor udfordring.

Kommunale medarbejdere sidder med en specialiseret ekspertviden om, hvordan borgerens liv kan blive bedre. For at komme i job, skal du gøre sådan, for at tabe dig, skal du gøre sådan, for at komme ud af misbrug, skal du gøre sådan, for at blive en bedre forælder, skal du gøre sådan...

En problemstilling er dog, at adfærdsændringer og gode relationer stort set aldrig vokser ud af, at eksperter fortæller en borger hvordan vedkommende skal leve sit liv. Faktisk har denne 'gode råd taktik' ofte en modsatrettet effekt - både på relationen og på ønsket om at ændre adfærd.

Det simple skal også implementeres

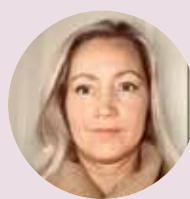
Med MI forsøges det at aflære tendensen til at give gode råd og tillære, at man i højere grad får spurgt ind til borgerens ønsker, håb og drømme for fremtiden og får frembragt borgerens egne forslag til, hvordan ændringer på vej hen imod disse drømme kan se ud. Gode råd og andre informationer kan, hvis de ses som meget vigtige for borgeren, gives ved først at spørge om lov 'er det okay hvis jeg fortæller dig lidt om...' og ved, at borgerens syn på rådet eller den nye information hele tiden inddrages.

For mange virker ovenstående som en rigtig god opskrift til at få borgeren inddraget i egne adfærdsændringer og samtidig rigtig svært at implementere i praksis.

Det giver således rigtig god mening, at medarbejdere i diverse kommunale kontekster lærer MI. MI træner medarbejdere og lederes relationskompetencer og giver udgangspunktet til et fælles sprog og et fælles menneskesyn på de borgere, der arbejdes med. Derudover bliver medarbejdere bedre til og mere succesfulde med at støtte borgere i at ændre adfærd.

Men MI skal prioriteres, så det læres ordentligt. Hvis man som organisation ønsker at komme i gang med at lære MI, så bør man være opmærksom på, at implementering af tilgangen skal vægtes højt. Det vil sige, at der for eksempel skal være ledelsesmæssig opbakning, afsættes ressourcer til uddannelse og supervision og medarbejderne skal kontinuerligt støttes i at arbejde med metoden.

Men hvis der ud af denne prioritering kommer mere glade og relationskompetente medarbejdere og ledere, er det nok også det værd.

Sine Møller

Cand. psych (aut), MI Center

Send debatstof til os:

Debatindlæg må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. debatognavne@kommunen.dk

Det er ikke for at være uvenlig, men der er ikke nogen bagatelgrænse på leverandørgaver. Dem modtager vi ikke.

Mads Gammelmark, kommunaldirektør i Struer, som har skrevet til kommunens leverandører og frabedt sig julegaver til kommunens ansatte. Til Dagbladet Holstebro-Struer.

Borgeres psykiske og sociale problemer kan ikke skilles ad

◉ behandling

Af Nicolai Halberg,
centerchef hos KKUC

Det giver ikke mening at behandle dele af en rusmiddelproblematik i kommunerne og en anden del i psykiatrien, skriver kronikøren.

KKUC Udviklings- og behandlingscenter opsøges særligt af mennesker med psykiske traumeproblematikker, senfølger og afhængighed, og for at skabe mere livskvalitet for denne målgruppe giver det god mening at arbejde samtidigt med både afhængigheden og den psykiske sårbarhed.

I disse år foregår tilsyneladende en kamp for at minimere og placere udgifterne til den sammenhængende rusmiddelbehandling, borgerne har brug for. Arenaen, kampen udspiller sig på, er gråzonen mellem det regionale tilbud (psykiatrien) og det kommunale tilbud (den sociale misbrugsbehandling).

Ofrene for denne armlægning er borgere med dobbeltbelastninger, for de har brug for helhedsorienterede løsninger i form af fleksible tilbud, hvor samtidige sociale, psykologiske og psykiatriske indsatser stilles til rådighed.

Ligesom man på sygehuse heller ikke opererer ét sted for derefter at sy sammen et

andet sted, hvor der så måske ovenikøbet er lang ventetid, så giver det heller ikke mening at behandle dele af en rusmiddelproblematik i kommunerne og en anden del i psykiatrien.

Borgere med problematisk brug af rusmidler præges nemlig af angst og depression. De lider af forskellige personlighedsforstyrrelser, har ADHD og OCD. Paradokset består i, at borgere, der opsøger behandling, bruger rusmidler for at udholde deres psykiske sårbarheder, og samtidig forstærkes deres psykiske sårbarheder af de rusmidler, de bruger. En ond cirkel.

I stedet for at opdele borgernes udfordringer og fordele

de økonomiske udgifter, der følger med, burde kommuner og regioner hver især omfavne paradokset og gribe fat i de muligheder, som en helhedsorienteret behandlingstilgang giver adgang til. For det er netop i det helhedsorienterede tilbud, at mulighederne findes til at støtte borgerens ønske om en hverdag uden rusmidler. Samtidig stof- og psykoedukation adresserer borgerens ambivalens, ligesom terapeutisk bearbejdning af f.eks. overgreb og senfølger adresserer borgerens psykiske sårbarheder.

Den helhedsorienterede behandling udfordrer den sort/hvide tankegang og udfordrer stereotype fore-

stillinger om den virkelighed, borgeren befinder sig i. Destruktivt forbrug af rusmidler kan f.eks. i et borgerperspektiv have et positivt formål (selvmedicinering), og samtidig forstærke borgerens sociale udfordringer. Ligesom behandlingen af borgerens ADHD-problematik kan have stor betydning for funktionsniveauet og dermed reducere det formåls-givende i et fortsat brug af rusmidler.

Vi er flere og flere med kontakt til målgruppen, der ved, at det er lige her i samtalen om den destruktive adfærds sammenhæng med tidligere anlagte mestringsstrategier og de psykiske

udfordringer, der er fulgt med, at behandlingen virker, og forandringerne skabes.

Derfor bør kommunerne og regionerne omfavne muligheden for at arbejde helhedsorienteret med dobbeltbelastede borgere i stedet for at stimulere en fortsat opdeling af borgernes psykiske, psykiatriske og sociale udfordringer - en opdeling som givetvis omfordeler en række udgifter, men som i hvert fald ikke gavner de dobbeltbelastede borgere.

Lad os i stedet prioritere det helhedsorienterede behandlingsarbejde med flere samtidige tilbud på tværs af fagligheder, lovgivninger og sektorer.

DK Job

» www.dknyt.dk/dkjob

Udviklingskonsulent til sundhedsområdet, Skive Kommune
Brænder du for det kommunale psykiatri- og sundhedsområde?
Ansøgningsfrist: 17/01-2019

Daglig leder til Frivillighedscenter Skive, Skive Kommune
Vil du være med til at synliggøre og styrke Frivillighedscenter Skive?
Ansøgningsfrist: 10/01-2019

Centerchef for Sundhed og Omsorg, Lyngby-Taarbæk Kommune
Vil du være med til at skabe levere høj kvalitet til kommunens borgere i tæt samspil med borgerne selv, de pårørende og kommunens medarbejdere?
Ansøgningsfrist: 08/01-2019

Chef for Teknik og Miljø (genopslag), Varde Kommune
Vi søger en værdiskabende vanebryder, en ordentlig overskuer og en stærk sceneskifter.
Ansøgningsfrist: 07/01-2019

Ejendomschef, Brøndby Kommune - Teknisk Forvaltning
Fordi ledelse med indflydelse og udfordringer er en del af dit DNA.
Ansøgningsfrist: 06/01-2019

Skole- og kulturchef, Nyborg Kommune
Vil du fortsætte udviklingen sammen med os?
...så søg den attraktive stilling som skole- og kulturchef i Nyborg Kommune.
Ansøgningsfrist: 04/01-2019

Teamleder til budget- og regnskabsgruppen, Skive Kommune
Vores nuværende teamleder for budget- og regnskabsgruppen i Sekretariatet i Skive Kommunes Social- og Arbejdsmarkedsforvaltning går på pension.
Ansøgningsfrist: 02/01-2019

Centerleder til Sygedagpenge og Jobafklaring (Genopslag), Silkeborg Kommune
"Vi gør det, vi siger" i Silkeborg Kommunes Beskæftigelsesafdeling.
Ansøgningsfrist: 02/01-2019

Synlig og visionær bibliotekschef, Randers Kommune
Er du optaget af kulturområdet og er du en synlig leder og kommunikator?
Ansøgningsfrist: 16/12-2019

53.066

Så mange udsatte børn og unge modtog ved årsskiftet mindst én social støtteforanstaltning fra kommunen. Det er lidt flere end i 2016 og dækker over mere forebyggende støtte og færre anbringelser.

Kilde: Danmarks Statistik

Steroider og stoffer hænger sammen. Det bør forebyggelsen også gøre.

Michael Ask, Direktør, Anti Doping Danmark

Rusmiddelkonsulenter kan med fordel klædes på til at forebygge motionsdoping, når de alligevel har fat i de unge, foreslår Anti Doping Danmark.

De unge er optaget af at præstere, og kroppen er blevet en vigtig identitets- og succesmarkør. Nogle vælger sundhedsskadelige motionsdopingstoffer – typisk anabole steroider som en genvej til at opnå idealkroppen. Det kan medføre både alvorlige bivirkninger og afhængighed. I kommunerne har man adgangen til de unge og de fagpersoner, som i forvejen arbejder kompetent med forebyggelse.

Anabole steroiders bivirkninger på kroppen er alvorlige. De seneste år har dansk forskning vundet stor international opmærksomhed for afdækningen af de bivirkninger, man risikerer ved steroidbrug – også flere år efter endt brug.

Senest har et nyt dansk studie vist, at mænd, som har brugt steroider, har mere end dobbelt så mange hospitalsbesøg og behov for behandling som deres jævnaldrende. Yderligere er dødeligheden i gruppen tre gange så stor som i kontrolgruppen.

Kommunerne sidder med en afgørende mulighed og kan spille en central rolle i den forebyggende indsats mod brug af motionsdopingstoffer ved at tage afsæt i de forebyggende indsatser, der i forvejen sker i kommunalt regi.

Kommuner kan gøre forskellen

For Anti Doping Danmark er det afgørende at forebygge ved at præge de unges syn på kroppen, så de har større chance for at undgå at blive en del af den statistik for steroidbrugere, som det nye studie præsenterer.

Anti Doping Danmark koordinerede i 2015-2017 satspulje-projektet 'Antidoping-kommuner i Danmark', hvor fire kommuner arbejdede med at etablere lokalt forankret forebyggelse af motionsdoping. Det skete blandt andet gennem temadage og uddannelse af fagpersoner, netværk og events for unge.

Evalueringen af projektet viste, at der er basis for at arbejde målrettet med at forebygge

Den ideelle krop koster ikke bare blod, sved og mere sved i træningscentret. Blodpropper, afhængighed og tidlig død kan også være en del af prisen, hvis musklerne hjælpes på vej med stereoider. Anti Doping Danmark vil gerne have misbrugskonsulenterne mere på banen i forebyggelsen af motionsdoping.

Foto: Casper Dalhoff, Ritzau Scanpix (arkiv)

Fakta om motionsdoping

- ▶ **Motionsdoping handler om** at forme kroppen – at gøre den muskuløs og markeret med lav fedtprocent, typisk i forbindelse med fitness og styrketræning. Fitness og styrketræning er den mest udbredte motionsform i Danmark både blandt voksne og teenagere, og det bliver stadig mere populært blandt børn og unge.
- ▶ **Det primære motionsdopingstof** er anabole androgene steroider, ofte blot kaldet steroider. Steroiderne giver øget muskelvækst samtidig med øget fedtforbrænding.
- ▶ **Bivirkninger er blandt andet** akne, brystudvikling hos mænd, nedsat frugtbarhed, blodpropper og øget dødelighed. Mere om bivirkninger og afhængighed af steroider på antidoping.dk.

ge motionsdoping i kommunerne. Her kan det fagpersonale, som i forvejen møder de unge i deres hverdag, gøre en afgørende forskel i forhold til de unges opfattelser af sundhed og realistiske kropsidealer.

Men erfaringerne viser også, at fagpersonerne ikke føler sig klædt på til at håndtere problematikker om krop, træning og motionsdoping. De mangler viden for at kunne matche den viden, som de unge henter i træningsmiljøerne - i fitnesscentret eller på nettet via træningsfora og sociale medier.

Det behøver ikke koste mange penge at øge fokus på dette område. De kompetente fagpersoner er allerede derude, og erfaringen viser, at en øget bevidsthed om emnet og viden hos dem, der arbejder med de unge, gør en forskel.

Forebyggelse af motionsdoping kan med fordel integreres i trivselsindsatser, der handler om selvværd, kropstilfredshed og mental sundhed og i det forebyggende arbejde, der i forvejen gøres i forhold til alkohol, tobak og andre stoffer.

Mange tager også stoffer

I Norge er omfanget af steroidbrug blandt borgere i rusmiddelbehandling undersøgt flere gange, og andelen af mænd i behandling

for rusmidler, som også har angivet at have brugt steroider, er mellem 30 og 40 procent. Andelen af kvinder er mindre.

Meget tyder på, at situationen i Danmark kan sammenlignes med Norge, hvorfor forebyggelse i kommunalt regi blandt andet har stor relevans. Erfaringer fra satspulje-projektet i de fire danske kommuner og samtaler med rusmiddelbehandlere rundt om i landet bekræfter, at behandlerne møder brugere, hvor de også har mistanke eller konkret viden om brug af steroider. Men erfaringerne viser også, at steroidbruget har lille eller ingen opmærksomhed i forbindelse med behandlingen af rusmidler. Det kan være, fordi steroider ikke er en del af udredningssamtalen, eller fordi behandlerne ikke føler, at de er klædt på til at kunne indgå i en ligeværdig dialog om steroider.

Men brug af steroider kan være et middel i en mere kompleks trivselsproblematik om for eksempel krop, sårbarhed, selvværd og kontrol, der også omfatter rusmidler. Og brug af steroider samtidig med rusmidler kan måske have betydning for rusmiddelbehandlingen, fordi de forskellige stofbrug kan påvirke hinanden.

Men modsat rusmidler har anabole steroider ingen umiddelbar rusvirkning, selvom

nogle brugere beskriver den øgede energi, selvtillid og 'pumpet' i kroppen ved træning som en ruslignende tilstand, som man længes efter mellem kurene. Hvor rusmidler oftest har en akut påvirkning i hjernen, påvirker steroider flere fysiologiske processer i kroppen over lang tid.

Der findes kun sparsom forskning, der behandler afhængighed af steroider. Steroidbrug medfører ikke abstinenser tilsvarende rusmidler, men steroidbrugere kan alligevel føle sig nødsaget til at fortsætte på steroider på trods af bivirkninger. Det handler om identitet og kropsbillede og om de ophørs-symptomer, der også kan vise sig flere måneder efter, at man har stoppet sin steroidkur.

Brug Anti Doping Danmark

Anti Doping Danmark står gerne til rådighed for kommunerne i forhold til faglige arrangementer og workshops samt opstart af netværk eller andre lokalt forankrede initiativer.

I samarbejde med Aalborg Kommune har vi udgivet 'Håndbog om motionsdoping', som giver baggrunds- og praksisviden om motionsdoping til fagpersonale, der arbejder med unge. Håndbogen kan downloades eller bestilles gratis på Anti Doping Danmarks hjemmeside.

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne. Husk at medsende et vellignende portræt.
debatognavne@kommunen.dk

“Jeg mener, det grænser til det uanstændige og giver helt urimelige arbejdsvilkår for regionerne, der stadig ikke ved, om de er købt eller solgt.”

Anders Kühnau (S), regionsrådsformand i Midtjylland, om at regeringen igen har udskudt sundhedsreformen, denne gang til efter nytår. På Twitter.

Kommuner

REBILD
Rebild ansætter ny chef for pleje og omsorg

Pr. 1. februar 2019 tiltræder Pil Rahbek i stillingen som chef for Center Pleje og Omsorg. Nuværende centerchef Gytte Gade går på pension. Pil Rahbek kommer fra en stilling i Jammerbugt Kommune som sundheds- og handicapchef og har det seneste halve år været konstitueret sundheds- og seniorchef.

SLAGELSE
Erhvervschef tager over efter fyret direktør

Erhvervschef Per B. Madsen forfremmes dog uden at ændre titel, fortæller Morten Gaardboe bestyrelsesformand i Slagelse Erhvervscenter. Det sker efter direktør Morten Prusse Sørensen blev fritaget for tjeneste. Til forskel fra tidligere får Per B. Madsen nu også personaleansvar. Han får således ansvaret for drift og økonomi, og som en hjælp hertil ansættes et par ekstra hænder.

ODENSE
Tidligere EL-rådmand i Odense stopper i byrådet

Enhedslistens tidligere rådmand på ældre- og handicapområdet Brian Skov Nielsen siger farvel til byrådet og kommunalpolitik. Han kan ikke se, hvordan hans nye arbejde som leder i Socialstyrelsen kan forenes med at være ambitiøs fritidspolitiker: Brian Skov Niensens farvel betyder, at førstesuppleant Reza Javid overtager hans plads.

LEMVIG
Lemvig omorganiserer sig fra det nye år

Fra det nye år oprettes nye stillinger i Lemvig Kommune, og der skiftes ud på chefposten for direktionsskretariatet, fordi nuværende chef Lena Birch går på pension. Louise Agerbo overtager chefstillingen. Nuværende turistchef for Lemvig-Thyborøn Turistforening Kristian Hansen bliver kommunikations- og turistchef. Kommunen fastansætter også Michael Vendelbo som handels- og eventchef. Sidst bliver bygningskonstruktør Lars Sandholm leder for afdelingen for kommunale ejendomme under Teknik og Miljø.

STEVNS
Sygdom tvinger Enhedslisten til at skifte ud i Stevns Byråd

Efter sygeorlov siden maj er byrådsmedlem Gitte Christensen (EL) nu helt udtrådt af byrådet på Stevns. Hendes sygevikar, Sejer Folke, indtræder dermed som permanent byrådsmedlem frem til KV21. Sejer Folke beholder ved rokaden den plads i arbejdsmarkeds-, erhvervs- og turismeudvalget, som han allerede i maj overtog efter Gitte Christensen.

VEJEN
Også Anni Grimm forlader DF i Vejen

DF's eneste medlem af byrådet i Vejen Kommune, 78-årige Anni Grimm, har på grund af uenighed i lokalbestyrelsen - og i beslutninger truffet på landsplan - valgt at melde sig ud og fortsætte som løsgænger. I oktober meldte hendes søn Claus Grimm sig også ud af DF og blev løsgænger i byrådet.

FREDENSBORG
Fredensborg har fundet sin nye økonomichef

51-årige Claus Chammon bliver ny økonomichef i Fredensborg Kommune og tager over efter Henriette Lilleør, der er blevet økonomidirektør i Rejsekortet A/S. Den nye chef kommer fra samme stilling, men i Herlev Kommune og har også tidligere været i Rudersdal Kommune.

RANDERS
Horsens-direktør nu til Randers

Randers Kommune har ansat 40-årige Jens Heslop som direktør for Udvikling, Miljø og Teknik. Han tiltræder 1. januar, oplyser kommunen. Jens Heslop kommer fra en stilling som direktør for Teknik og Miljø i Horsens Kommune.

RINGSTED
Ny børnecenterchef i Ringsted

1. januar starter den nye børnecenterchef, Sune Thor Olsen, i Ringsted Kommune. Han kommer fra en stilling som dagtilbudschef i Odsherred Kommune. Han overtager posten fra Annika Hermansen, der forlod den til fordel for en stilling i Københavns Kommune.

RUDERSDAL
Færdig som byrådsmedlem efter betinget fængselsdom

Byrådsmedlem Kenneth Birkholm (K) blev den 22. november dømt for momsunddragelse af særlig grov beskaffenhed ved Retten i Lyngby. Han blev kendt skyldig i at have unddraget moms for 651.190 kr. i årene 2011-2013, da han var eneanpartshaver og direktør for en virksomhed. Straffen er fastsat til fem måneders betinget fængsel plus 100 timers samfundstjeneste plus en bøde på 650.000 kr. Dermed er Kenneth Birkholm færdig i politik.

VIBORG
Viborg Kommune henter direktør i Aarhus

Søren Aakjær er fra 1. januar ny direktør for Børn og Unge i Viborg Kommune. Han kommer fra en stilling som konstitueret direktør for Børn og Unge i Aarhus. Han er oprindeligt uddannet lærer og overtager stillingen fra Hans Henrik Gaardsøe, der går på pension efter 13 år som direktør i kommunen. Aakjær indtræder i direktionen og bliver den del af Viborg Kommunes samlede ledelse.

FURESØ
Chef fra Brønshøj/Vanløse til Furesø

Fra 1. januar vil Anna Belinda Fosdal lede dagtilbudsområdet i Center for Dagtilbud og Skole i Furesø Kommune og blive direkte leder af kommunens 26 dagtilbudsledere. Fra årsskiftet træder den nye organisering i kraft, der betyder, at dagtilbudslederne får direkte reference til dagtilbudschefen. Anna Belinda Fosdal forlader København Kommunes Børne- og Ungdomsforvaltning, hvor hun i dag er områdechef for Brønshøj/Vanløse.

VARDE
Ny jobcenterchef i Varde

Varde Kommune har ansat 48-årige Rikke Rødekilde som ny jobcenterchef. Hun er tiltrådt 1. november. Hun kommer fra en stilling som udviklingschef hos KFUM's sociale arbejde i Middelfart og har før det blandt andet seks år på bagen som leder af Center for Misbrug og Udsatte i Esbjerg Kommune.

Foto: Region Nordjylland

HOVEDSTADEN

Regionsdirektør skifter fra Nordjylland til Hovedstaden

Regionsråd Hovedstaden har ansat Region Nordjyllands regionsdirektør Svend Særkjær som ny regionsdirektør. Han tiltræder ved årsskiftet og afløser nuværende regionsdirektør Hjalte Aaberg, der er ansat på åremål og ikke får ansættelsen forlænget.

Svend Særkjær kom til Region Nordjylland i 2015 efter at have arbejdet i forskellige ministe-

rier gennem 20 år, senest en årrække i skiftende sundhedsministerier. Svend Særkjær er 50 år, uddannet cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet i 1995 og bosat i København med sin familie. Ansættelsen som regionsdirektør i Region Hovedstaden sker på åremål frem til og med 2023.

HADERSLEV
Forsyning fyrer direktør: Skal respektere kommunens ønsker

Det kommunalt ejede forsyningsselskab Provas, der står for håndtering og service af affald, spildevand og drikkevand i Haderslev Kommune, har indgået en fratrædelsesaftale med direktør John Mølgård. Det sker som led i en ny ejerstrategi. I stedet tager kommunens chef for Teknik og Miljø, Esge Homilius, over som fungerende direktør.

ÆRØ
DF skifter ud i byrådet på Ærø

Anne Lykke Arrias (DF) træder nu ud af byrådet på Ærø af helbredsmæssige årsager. Hendes afløser som byrådsmedlem bliver partiets førstesuppleant Bente Friis Andersen, som får sæde i teknik-, miljø- og havneudvalget.

HOLSTEBRO
Projektchef hos COWI bliver planchef i Holstebro

Holstebro Kommune har ansat 50-årige Thomas Leerberg som ny planchef fra 1. januar. Kommunens nye planchef er i dag projektchef

hos COWI, hvor han blandt andet arbejder med udviklingen af arealet ved Godsbanen i Aarhus. Han har tidligere været markeds- og projektchef hos Niras og Rambøll, Head of Urban Design hos Sweco og arbejdet hos Kolding Designskole som forskningschef.

AABENRAA
Aabenraa henter chef i fagforeningens verden

Aabenraa kan stoppe jagten på en ny dagtilbudschef. Kommunen har pr. 1. januar ansat Jacob Svarre Winther som afløser for Bjarne Babel, der skal på pension.

Winther har en baggrund i den specialpædagogiske skoleverden og kommer senest fra en stilling som kasserer og faglig sekretær i BUPL Sydjylland.

FREDERIKSSUND
Chef fra Lyngby-Taarbæk til Frederikssund

55-årige Mads Lindberg Christiansen bliver ny chef for Center for By og Landskab i Frederikssund Kommune. Han kommer fra en chefstilling i Lyngby-Taarbæk Kommunes Center for Miljø og Plan og har tidligere varetaget lederstillinger i blandt andet Hillerød Kommune,

Civilretsdirektoratet og Miljøministeriet.

BALLERUP
Anne Vang blev børne- og kulturchefernes nye formand

35-årige Anne Vang Rasmussen, der er direktør i Ballerup Kommune med ansvar for børn, unge og kultur, blev valgt som formand, da Børne- og Kulturchefforeningen for nylig holdt generalforsamling i Nyborg. Hun var eneste kandidat til posten. De to næstformænd, Ane Stallknecht, fagcenterchef i Kalundborg Kommune, og Pernille Halberg Salamon, vicekommunaldirektør i Hørsholm, overtog i første omgang formandsopgaverne. Så fik Salamon job som kommunaldirektør i Hørsholm, og Stallknecht holdt formandsstolen varm, indtil en ny formand kunne vælges.

VEJLE
Ny familie- og forebyggelseschef i Vejle

Vejle Kommune har ansat 50-årige Anette Ravn Olsen i stillingen som chef for Familie og Forebyggelse. Hun har de seneste 17 år arbejdet med børn og unge i Fredericia og Kolding kommuner. Anette

30

Så mange medicinstuderende optages næste år på Syddansk Universitet i Esbjerg, som for første gang bliver uddannelsessted for læger. De første kandidater forventes færdiguddannede i 2025.

Ravn Olsen har en baggrund som socialrådgiver og har suppleret den med blandt andet diplom i ledelse og designlederuddannelse. Senest har hun været familiefachef på børne- og ungeområdet i Kolding Kommune, og hun rykker til jobbet i Vejle 1. januar.

NORDFYN
Nordfyns socialdirektør vil pensioneres i 2019

Direktør for Social og Arbejdsmarked Ulla Andersen har meddelt, at hun ønsker at gå på pension og har derfor opsagt sin stilling til fratrædelse med udgangen af juni måned 2019. På grund af afvikling af ferie mv. har hun dog sidste arbejdsdag allerede d. 29. marts. Nu går processen i gang med at planlægge forløbet med rekruttering af en ny direktør for Social og Arbejdsmarked.

HØJE-TAASTRUP
Høje-Taastrup henter ny erhvervschef fra København

Høje-Taastrup Kommune har nu fundet den nye erhvervs-servicechef, som skal stå i spidsen for kommunens strategiske vækst- og erhvervsindsats. Det bliver den 42-årige Anne-Mette Felby Madsen, som fra 1. januar næste år tager over fra den tidligere erhvervsservicechef, Marie Skov Lillelund, der er blevet City Manager i Handel Silkeborg. Feldby Madsen kommer fra en stilling som specialkonsulent i Københavns Kommunes økonomiforvaltning.

HVIDOVRE
Skolechef fratræder nu og her

Uenighed om udviklingen af skoleområdet i Hvidovre betyder, at Rune Schack Ahlmann er ikke længere skolechef. Han er efter gensidig aftale fratrådt sin stilling. Ifølge kommunen skyldes det forskellig syn på udviklingen af skole- og uddannelsesområdet. Rune Ahlmann Nielsen afløste i juni 2014 Søren Thorborg, da han skiftede til en ny stilling som skolechef i Køge Kommune.

ODSHERRED
29-årig chef bliver direktør hos Odsherred Forsyning

Det kommunalt ejede Odsherred Forsyning har nu fundet afløseren for den afgående direktør - 44-årige Gitte Hansen - der efter to og et halvt år forlader stillingen.

Det bliver selskabets 29-årige administrationschef Fanny Villadsen, som til januar overtager direktørstolen. Den kommende direktør har arbejdet hos forsyningsselskabet siden 2013, da hun kom fra en stilling i marineindustrien.

Regioner

MIDTJYLLAND
Midtjylland henter ny leder i Vejle

Ole Christian Graversen tiltræder i stillingen som områdechef for Specialområde Børn og Unge (SBU) i Region Midtjylland. Han kommer fra en stilling som forstander ved Fårupgaard Ungecenter i Vejle Kommune og er uddannet pædagog. Han afløser Gaby Juhl, der skal være områdechef i Specialområde Kommunikation og Handicap.

SYDDANMARK
Ny lægelig direktør på Sydvestjysk Sygehus

Region Syddanmark har ansat Anna-Marie Bloch Münster som ny lægelig direktør på Sydvestjysk Sygehus. Hun har mere end ti års erfaring med ledelse i forskellige stillinger som overlæge og ledende overlæge på en lang række jyske sygehuse. Som lægelig direktør afløser Anna-Marie Bloch Münster Alan Kimper-Karl, som midt i november stoppede i jobbet for at indtræde som partner i Privathospitalet H.C. Andersen Klinikken i Odense.

SJÆLLAND
Sygehusdirektør fritstilles i fyringsramt region

Region Sjælland har valgt at fritstille sygehusdirektør Henrik Villadsen, som de seneste fem år har været direktør for Sjællands Universitetshospital. Han har indgået en fratrædelsesaftale med regionen til en værdi af 2,9 mio. kr. Region Sjælland har valgt at indsætte Torben Dencker Rasmussen, sygehusdirektør på Holbæk Sygehus, som konstitueret sygehusdirektør ved Sjællands Universitetshospital, mens regionen jagter en afløser.

Stat

ALTERNATIVET
Alternativet nulstiller det halve af sin ledelsesroade fra 2017

Alternativet nulstiller til dels sin rokade fra sommeren

2017. Rasmus Nordqvist er dermed tilbage som politisk ordfører. Gruppeformand René Gade afløses af Carolina Magdalene Maier, der har afløst som politisk ordfører, mens Rasmus Nordqvist var ude.

EU

EU PARLAMENTET
Morten Løkkegaard er V-spids til EP19, nu mangler kun DF

Venstre har valgt MEP Morten Løkkegaard som spidskandidat til EP19. Der var ingen modkandidater, og Morten Løkkegaard var da også allerede blevet stillet spidskandidaturet i udsigt, da han i februar 2015 vendte tilbage til Europa-Parlamentet efter en kort afstikker til dansk indenrigspolitik. Nu er det kun DF, der mangler at vælge partiets spidskandidat.

Organisationer

FOLKEMØDET
Formand er gået af og er nu politianmeldt

Formanden for Foreningen Folkemødet, Michael Valentin, træder tilbage. Fratrædelsen skyldes en verserende sag på hans tidligere arbejdsplads, Akademikernes A-kasse. Efterfølgende er den afgående Folkemøde-formand og tidligere a-kasse-direktør nu blevet politianmeldt af Akademikernes A-kasse for at have modtaget dyre vinrejser fra a-kassens leverandør Sigurd Müller Vinhandel til blandt andet Sydafrika og Californien til et samlet cirka beløb på 40.000 kr.

DANSK ARBEJDS-GIVERFORENING
Ny arbejdsgiverformand

Dansk Arbejdsgiverforening har fået ny formand. Valget er faldet på 59-årige Lisbeth Dalgaard Svanholm, som afløser chefredaktør og direktør for Sjællandske Medier Torben Dalby Larsen, der har siddet på posten siden 2010. Den nye formand ejer og driver Dalgaard Super Marked i Hørsholm og har erfaring som tidligere formand for De Samvirkende Købmænd.

YNGRE LÆGER
Ny formand for Yngre Læger

Yngre Læger (YL) har valgt ny formand, og valget faldt på 43-årige Helga Schultz.

Hun arbejder som hoveduddannelseslæge på onkologisk afdeling på Herlev Hospital og har blandt andet erfaring som tillidsrepræsentant på Nordsjællands Hospital og som formand for YL Hovedstaden. I oktober kom det frem, at Camilla Rathcke efter fem år på posten ikke ønskede at genopstille, og at der derfor skulle vælges en ny formand.

KLIMARÅDET
Klimarådet skifter formand

Professor og dekan ved Maastricht University School of Business and Economics (SBE) Peter Møllgaard er udnævnt til ny formand for Klimarådet. Han afløser Peter Birch Sørensen, der har siddet i rådets formandsstol de seneste fire år. Den nu afgående formand Peter Birch Sørensen har siddet for bordenden i rådets første periode. Den nye formand for Klimarådet, der rådgiver regeringen i klimapolitiske spørgsmål, er tiltrådt 1. december.

DANSK SOCIALRÅD-GIVERFORENING
Socialrådgivere skifter grundigt ud i ledelsen

Fagforeningen Dansk Socialrådgiverforening skifter både formand og næstformand, og i hovedbestyrelsen er der nu dobbelt så mange nye som gamle medlemmer. Den nye formand er Mads Bilstrup, der hidtil har været formand for fagforeningens Region Nord, og den nye næstformand er Ditte Brøndum, som indtil nu har været fællestillidsrepræsentant i Gladsaxe Kommune. De afløser henholdsvis Majbrit Berlau og Niels Christian Barkholt, der begge kom til i 2012 og nu også forlader deres poster samtidig.

LANDBRUG & FØDEVARER
Ny direktør på plads hos landmændene

Karen Hækkerups afløser på direktørposten i Landbrug & Fødevarer er fundet inden for egne rækker. Det er den konstituerede direktør, Anne Lawaetz Arhning, der nu er ansat. Direktøren har hele 22 års erfaring i organisationen, hvor hun har været en del af direktionen siden 2012. Senest har 49-årige Anne Lawaetz Arhning stået i spidsen for organisationens videnscenter.

Fødselsdage

9. JANUAR
50 år

EU-parlamentsmedlem Jørn Dohrmann (DF), 50 år.

15. JANUAR
70 år

Sundhedsøkonom Kjeld Møller Pedersen, 70 år.

18. JANUAR
50 år

Folketingsmedlem Hans Kristian Skibby (DF), 50 år.

20. JANUAR
60 år

Borgmester i Frederikssund John Schmidt Andersen (V), 60 år.

20. JANUAR
60 år

Adm. direktør for Danske Regioner Adam Wolf, 60 år.

Vore konsulenttydelser

- Det nye byråd/udvalg – arven fra det gamle byråd/udvalg
- Udvikling af organisationen, ydelserne og det gode lederskab
- Rekruttering af topchefer, ledere og nøglemedarbejdere
- Studieture for politikere, ledergrupper, chefforeninger m.fl.
- Visions- og strategiprocesser for byråd, udvalg, direktør og ledergrupper
- Det lokale demokrati og aktivt medborgerskab
- Chef-til-leje

H.C. Vestergaard
LEDELSE STYRING UDVIKLING

Brug proceskonsulenter med topledereerfaring. Den erfaring har vi!

Tlf. 7022 0272
www.hcvestergaard.dk

Lundgaard Konsulenterne

- Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere
- Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse
- Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i *virkeligheden* arbejder sammen
- Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer
- Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

www.lundgaard-konsulenterne.dk

Af Anders Kjærulff. En elektro-pedels bekendelser

Dataetisk Råd: Lad være og hold op!

Jeg kommer ikke til at blive medlem af det nye dataetiske råd. Det er sikkert som amen i kirken, og det er ikke engang det værste. Det næstværste er, at jeg kender en masse andre, der heller ikke kommer med, og det burde de, for de ved noget om computere og samfundet.

Men det allerværste er, at et dataetisk råd sandsynligvis ikke kommer til at betyde noget som helst.

Ikke for Danmark. Og slet ikke for de der uartige, uetiske data, som vi nu løber rundt for at få styr på, inden de gør skade på sig selv og os data-subjekter.

Som om data kan være etiske - data er fuldkomment ligeglade med etik - etikken ligger i, hvordan og hvorfor de indsamles, og ikke mindst: Hvordan de bliver brugt.

Indtil for ganske nylig mente jeg ellers, at et dataetisk råd ville være en rigtig god ide.

Jeg deltog sågar i et formøde for regeringens ekspertgruppe om dataetik, hvor jeg holdt et 10 minutter langt oplæg om ...etik.

Hvis nogen skulle have glemt det, så er etik morallære. Det vil sige, at man filosoferer over skik og brug, og det vender jeg tilbage til.

Det ser ikke godt ud

Det var i foråret, nu er arbejdet i gruppen forbi, og de anbefaler, at man nedsetter et dataetisk råd, og det, er alle enige om, er en fremragende ide, og siden den anbefaling pibler det frem med kronikker over alt fra mennesker, der mener, de skal være medlemmer, og som allerede nu gerne vil markere sig i debatten, og jeg vil ikke stå tilbage, og selvom jeg skriver, at jeg ikke selv bliver medlem nogensinde, så håber jeg det alligevel, for håbet er lysegrønt, og det kan ingen som bekendt tage fra os.

Men det ser ikke godt ud.

'Vi anbefaler et nationalt dataetisk vidensløft for både befolkning og erhvervsliv. Vi anbefaler, at Danmark viser sig tydeligt som frontløber for dataetik internationalt, og vi anbefaler, at vi stimulerer dataetisk innovation og entreprenørskab ved øremærkede bevillinger og idékonkurrencer', skriver IDA-formand, ingeniør og medlem af regeringens oprindelige ekspertgruppe Thomas Damkjær Petersen i Altinget i en slags afrapportering fra gruppen.

Thomas Damkjær mener altså, at vi skal være frontløbere og foregangsland via et 'dataetisk vidensløft'.

Men han undgår behændigt at definere, hvad dataetik skal gå ud på, selvom det efter min mening ikke er særlig svært: Etisk brug af data kræver informeret samtykke - at vi data-subjekter, os der drysser informationer

Big data er lusk. Det er sygt, kom ud af det. NU, skriver Anders Kjærulff. Men ingen lytter, og det kommende dataetiske råd tegner heller ikke for godt.

Foto: Susanne Lindholm / Ritzauscanpix

om os selv over alt på internettet og hos lægen og på apoteket og i Brugsen, og hvor vi ellers kommer frem, at vi rent faktisk er klar over, hvad de data skal og kan bruges til og har muligheden for at sige højt og rungende JA eller NEJ!

Det er nemlig god skik og brug at spørge først, før man hiver informationer ud om nogen.

Overvåget og aflyttet

Og her har vi et aldeles grundlæggende og helt uberørt etisk spørgsmål foran os, nemlig at hovedparten af de data, vi afleverer, bliver lusket ud af os, bliver spioneret og overvåget og aflyttet frem, gemt under lange, uforståelige disclaimere, mens vi går rundt i verden og trykker på en computer og gør helt almindelige ting.

Modellen til at tjene penge på digitalisme er så stadfæstet nu, at vi helt har glemt, hvad den går ud på: Modellen hedder 'Overvågningskapitalisme' - du får noget gratis, og så indbygger vi et kommercielt, ai-drevet stasiregime under produktet og sørger for, at softwaren med kameraerne og mikrofonerne og stenografi-maskinen og marketingfolkene og psykologerne og politiet gemmer sig i kælderen, så det ikke bliver alt for pinligt, at vi lusker alting om dig, ud af dig?

Det er den model, som Facebook og Google har praktiseret fra begyndelsen, og se bare, hvor rige de er blevet. Og hey, du kan jo næsten ikke mærke, at vi profilerer dig helt ind i sjælen og sælger din digitale dobbeltgænger igen og igen?

Vi har glemt, at gmail er gratis, fordi software læser vores mails. Dem alle sammen. Også dem til kæresten. Vi har glemt, at alle googlesøgninger indgår i profilering - hvad du søger på, hvilke resultater du fik og hvilket af dem, du trykkede på, de tre ting gemmes på ip-adresse eller konto og beriger derefter Googles profil af dig.

Vi har glemt, at de meninger og billeder og såkaldt 'private' beskeder, vi laver på sociale medier, i den grad gemmes og datamines og ikke forsvinder, selvom vi sletter, for nu er det blevet en del af virksomheden.

Vi har glemt, at ALLE vores maskiner og programmer hele tiden gemmer data om, hvor vi er, og hvad vi laver, og at det gemmes og bruges til at sælge os ting og til at manipulere og styre os, og hvis vi ikke synes, det er

slemmt nu, så bare vent, til det potentiale bliver indfriet for alvor.

Vi har glemt, at vores smartphones og computere er to-vejs, det er ikke kun os, der kigger ind, apparaterne kigger i den grad tilbage, og prøver vi at vende ryggen til, er det kun for at opdage, at kameraet dækker hele horisonten rundt, at der ikke er flere steder at gemme sig, samtidig med, at det, der skulle beskytte os, staten, tilsyneladende kun er interesseret i at få en del af kagen i form af forjættede, blinkende Big Data.

Big Data er lusk!

MEN: Jeg har sagt det før og gør det gerne igen: Big Data er LUSK!

Big Data er data, man hiver ud af mennesker, der udfører en eller anden uskyldig ting (bruger rejsekort, køber ind i Brugsen, henter børn i børnehaven, går til læge, har Endomondos løbeapp kørende eller skriver til moster via Facebook) - data, vi ikke får besked om, hvad bliver brugt til, og som vi ikke har den mindste kontrol over.

Undskyldningen er altid den samme: Data er pseudonymiseret, dit navn står ikke i dem, så hvad brokker du dig for - og den undskyldning gælder på ingen måde længere i en verden, hvor man kun er en enkelt algoritmisk beregning fra at sende samme data direkte tilbage mod dit syndige hoved - for at sælge dig noget, eller for at påvirke og nudge og styre dig.

Det er sygt. Kom ud af det! NU! Søg hjælp, siger jeg.

Men ingen lytter.

Slet ikke akademikerne, hvis formand, Lars Qvistgaard, også har været ude med en lille rask kronik, der skal sikre hans organisation en plads i det dataetiske råd: 'Nu skal vi sikre, at rådet også fremmer en udvikling, hvor alle kommer til at opleve flest mulige fordele og størst mulig tillid til det omsiggribende digitale samfund, udviklingen går henimod,' skriver han og understreger, som Thomas Damkjær, at det der 'omsiggribende digitale samfund', det må vi ikke stå i vejen for, og slet ikke med noget så negativt, som MISTILLID!

Nu har vi det lige så sjovt og godt med at lege overvågningskapitalister ligesom Silicon Valley, så det gider vi ikke diskutere igen, lyder det gang på gang og på mere eller mindre fantasifulde måder.

Hvad blev der af dem?

Men nu skal der jo ikke gå DJØF-bashing i den, som man siger.

Så her til sidst vil jeg godt kippe lidt med flaget for netop DJØF, der i en fin artikel for nylig har stillet et spørgsmål, som de aldrig får svar på, og som endegyldigt også sætter dem udenfor et dataetisk råd.

De spørger: Hvad blev der af besparelserne på digital post?

Og de spørger ikke alene, for det vil Rigsrevisionen også gerne vide, især da der var lovet 1 milliard kroner OM ÅRET siden 2011 i besparelse ved at tvangsdigitalisere danskerne til at skulle modtage digital post. Men de syv milliarder, dem er der ingen, der kan finde, heller ikke rigsrevisionen. For KL vil ikke op med tallene.

'Vi synes, at vi har så mange indikationer på, at kommunerne har nået målet, at vi ikke synes, der er nogen grund til at gå ud og lave målinger på det', siger Pia Færch, kontorchef i afdelingen for digitalisering og borgerbetjening i KL, og så blev den, og de 7 milliarder, lagt død, lige der.

Og måske ER der ikke nogen grund til at gå og lave målinger på det?

Måske er vi allerede så langt inde i 'det omsiggribende digitale samfund' og dets iboende snageri og overvågning af borgerne i de hyggelige Gladsaxe-model-dukkehuse, at det er helt og aldeles ligegyldigt? Udviklingen i landet er stort set styret af konsulent-bureauer alligevel, DE elsker Big Data, og mon ikke de, mod betaling, kan finde nogle tal, der passer?

Fuldkommen som det Dataetiske Råd vil kunne komme op med argumenter, der vil støtte udviklingen af 'innovation og entreprenørskab'. For næsten uanset, hvad vi finder på, så kan det nok få en tur i den etiske hvidvaskmaskine, og når det kommer ud, skinner det af uskyld og nye telefoner...

Men hvis det er alt, det skal, det råd: holde gang i forretningen, uanset hvor bimsed forudsætningerne er, så har vi, der fulde af panikangst og manglende tillid forsøger at tænke lidt længere frem - måske endda hen mod et samfund, hvor vi ikke udsponerer, registrerer og lusker oplysninger ud af hinanden via computere, et samfund hvor vi spørger først - vi har ikke noget at gøre der.

Men hey - I ringer bare alligevel: Jeg er altid klar med et godt råd.

Selvom mange af dem handler om alt det, I skal holde op med at gøre.

